

Sunnhordland Tingbok A12

20. januar - 15. desember 1665

Teiknforklaring

[...] er utfyllt av avskrivaren, t.d. etter klåre manglar eller utelatingar. Der spørsmålsteikn eller utropsteikn er nytta, er det for å markera uvisse med kva som står i originalen, eller ei markering av at det verkeleg står slik skrive.

<...> er margnotisar i originalprotokollen

{...} er overstrykingar i originalen

Oppløyte forkortingar er skrivne med kursiv. Marketeikn och skillingsteikn er skrivne som *march* og *skilling*.

Eg har retta meg etter avskriftsnormalen i Diplomatarium Norvegicum XXII, dvs. at berre i ord etter punktum, samt i eigennamn og einskilde andre ord som t.d. månadsnamn, einskilde titlar og tiltaleformer (Herr, Welbiurdig o.s.b.) er det nytta stor forbokstav. Einskilde stader er det sett inn punktum der eg har sett det som naturleg. Såkalla dobbel-s (ß) vert i transkripsjonen attgjeve som <ss> der det er naturleg, ellers er den berre transkribert som <s>.

Jo Rune Ugulen
Statsarkivet i Bergen, august 1999/juli 2000

- 1a Anno 1665 den 20 January paa SørEid i Opdalls *schibbrede* weret forsamlede, med *effterschreffne* thollff laugrettismend som retten betiente nemblig Anders Nere Hucheferd, Berie Wermedall, Rasmus Grimbsland, Sæbiøren Fereuog, Isach Øffredallen, Niels Opdall, Rolluff Thøe, Johans Theigland, Hans Sæ, Sambson Wæ, Johannes Hombleuig och Anders Løchhammer. Rasmus Drange.

Præsenterit for os *Konglig Mayestets* bestalter fiscal, her sammestedz erlig och wellachtt mand Hans Chlaussen och i rette laugde en vdtagen slodz citation aff Bergenhus den 2 Decembris 1664 offuer den *Welbiurdige* mand Loduig Rosenkrantz till Hatteberg anlangende endeell till egnede frj gaarder effter førige till talle. Steffningen befanttis loughlig att were for kyntt paa Hoffland och copia till Hans *Welbiurdighed* offuer leffuerit.

Dernest indlaugde Hans Chlaussen førige soren schriffuer Christen Bertelssens thing bog, huor wdinden endeell widnisbiurd findis wdj indført, och for hørtt paa Seiglemb i Quindherrit den 16 February 1663. For retten effter begier oplæst.

Widre indgauffues aff fiscalen it gammell schiffte breff daterit den 14 Novembris [15]80, huemb daa Onerim fult och till hørtt haffuer, for retten oplæst.

Endnu indlagtt itt andet schifftebreff aff dato den 22 January 1622, formeldende horledis Onerimb och Malchenes er schiffte och bytt imellomb Hans Jørgenssen och hans boren och søne søn etcetera.

Item indgaffues en Christen Bertelssens domb daterit den 9 April 1662 formeldende att Anders i Vaagis sønner haffuer prætenderit paa odellsrett till Onerimb. Huilchen domb dog aff offuer

- 1b dommeren er wnderkientt, och er dog endeell aff dendz final effter fiscalens begier for retten lydelig oplæst.

Dernest indlaugde [*fiscalen*] adellens privilegier, daterit den 1 January 1649, huis siette post iligemaade effter begier for retten er oplæst.

Item Hans *Mayestets* schattebreff daterit 1662 den 22 Martj huis indhold om adellens gaarde iligemaade for retten op læst.

Saa och det schatte breff for Anno 1663.

Hans Chlaussen for retten till spurde fougden Iffuer Knudssen som herom at widne war indsteffentt, om hand iche var fouget Anno 1649 daa de adellige privilegier bleff wdgiffuett. Item om hand iche widste att Onerim och Malchenes iche har hørtt de Onerimbs follch till.

Dertill suarede Iffuer Knudssen ja, att hand daa var fouget, och vell att haffue hørtt aff andre at Onerim och Mallchenes har hørtt de Onerims follch till, men de ware kommen i *Salig Welbiurdig* Axel Mouadz werge, førend Iffuer komb till Norge.

Widre effter Hans Chlaussens till spørgelse berettede Iffuer Knudssen att *forschreffne* Onerim och Malchenes sambtt Gierisuig, Haaland med den halffue partt i Ambland, haffuer i hans och hans Sallig formandz tid veret frjholdt for ald Kongelig wdgifft och thyngge. Huor paa hand gjorde sin æd, och berettede att hand om Asch och Axelluold widste ingen bescheed, de war de gaarde hand aldrig sæe.

Johannes Theigland fremb komb for retten och effter sin ædz affleggelse, proffuede effter fiscalens till spørgelse, at det ham war bevust att Ingebrichtt i Hombleuigens wærmoder Anne Johansdsatter boede paa Gierisuigen ochhaffde den

- 2a ald i brug, men om hun haffde den udj pantt eller till kiøb dett widste hand iche. Om war samme quinde aff privatstand och Lauridz Torsnesses søster.

Dernest fremblaugde Hans Chlaussen hans schriffblig protest daterit som i dag, for retten lydelig oplæst. Och endelig indgaffues Sallig *Welbiurdig* Axell Mouadz

jordebog wnder egenhaand och seigell daterit den 18 Junj 1658, formeldende iblantt andet om samme gaarder som Hans *Welbiurdighed* for frj sædegaarde har angiffuett. Imod *forschreffne* fiscalens till thalle frembstod for retten Svening Nielssen paa hans gunstig hosbond *Welbiurdig* Loduig Rosenkrantzis wegne, och indgaff hand schrifftlig suar for retten op læst, at Hans *Welbiurdighed* strax effter godzet hannem arffuelig var tilfalden dedz beschaffenhed for Hans *Konglige Mayestett* aller wnderdanigst[?] haffuer andraget, och der paa daglig foruente en naadigst resolution, med widre dedz indhold for retten oplæst. Daterit Hoffland den 19 Janvary 1665. Och till dedz beuisning at sagen till hoffue er andraget och daglig till resolution paa dreffuen, indlaugde Suening tuende Hans *Exellentz Her General* Leutnant Jørgen Bielches missiver for retten op læst, daterit Haffnie den 10 och 24 Decembris 1664.

Fiscalen till spurde Svening om hand ingen aff de indsteffente documenter saa som schiøder och andet dedz lige haffde med sig, nu i retten att fremblegge. Huortill Svening suarede ney, Hans *Welbiurdige* hosbond wille hertill indtett suare eller sig i nogen process widre indlaade, effter som Hans *Welbiurdighed* daglig en naadigst resolution fra hoffue eruaatter, och dedz imedellertid for moder aff fiscalen at bliffue mollesterit.

2b Men Hans Chlaussen paa Hans *Mayestets* wegne war herom endellig domb begierendis.

Bleff sagen i betenchende tid optaget till i dag sex wgger.

Anno 1665 den 21 Janvary paa Borgen i Opdalls schibbrede effter louglig anfordring weret forsamblede med *effterschreffne* sex laugrettismend som retten betiente. Nemblig Anders Olssen Nere Hucheferd, Mortten Helland, Niels i Giøuog, Lauridtz Olssen Ness, Sæbiøren Fereuog och Isach Øffredallen. Neruerende bonde lehnsmanden Olluff SørEid.

Frembkomb for retten Olluff Pouelsen procurator aff Bergen wdj fuldmagtt paa prouisten *Her Abrahambs* wegne, och indlaugde en schrifftelig citation aff Bergenhus wdsted den 23 *Novembris* 1664 offuer disse fem widnisbiurd Olluff SørEid, Rasmus Haagenssen, Thomas Nielssen, Suend Giersta och Elling *ibidem*, deris sandhed at tillstaa huis dennem witterligt ehr om den halffue Borgens opsigelse till Olle Nielssen. Och war till samme widnisbiurdz paahør Johannes Cholbenssen Borgen ind steffentt. Och frembkom effter ædens aff leggelse først Olluff SørEid, och proffuett att hand i sommer effter fougdens befalling med thoe mend war op schichet paa Borgen, at schulle om mueligt war, forligge Johanes Colbenssen och Olle Nielssen, och som de komb til Borgen var Johannes iche hiemme, men Olles pige som som tillforn har tientt Johannes spurde dem aff[?] om de wille laade hindis hosbond bekomme halffpartten i gaarden saa wille hand komme.

Huortill Olle suarede det raader prouisten for. Widre widste hand iche herom at proffue, efftersom de strax gich derfra hiemb.

3a Rasmus Haagenssen Klocher proffuede, att Johannes Colbenssen komb ned till hannem och haffde weret paa Thysnes strax i sommer effter windingen, och bad ham at hand schulle talle med Anne *Her Abrahambs* at hun wille mage det saa att Lauridz Bottelssen kunde bekomme halffpartten i Borgen med Olle Nielssen. Och widre widste hand iche herom at sige.

Johannes som war till stede nechtet aldellis at hand saaddanne ord med Rasmus Klocher iche haffde hafft, och hand schulle det beuise.

Thomas Nielssen Haaheimb proffuede at Johannes Borgen komb gaaende omkring hans gaard nu i sommer i slaatten, och daa komb de i snach om Borgen. Sagde

Johannes om de kunde accordere, och were hiolpen dermed, at huer kunde beholde sin halffuepartt. Och widre ord falt der iche, ey heller hand widste andet herom at prouffue.

Suend Giersta proffuede at hand i sommer først i slaatten gich med prouffstens quinde Anne *Her* Abrahambs paa weyen wed Borgen, och Lauritz Bottelssen bemelte Johannes Borgens stift søn fulde dem paa weyen. Daa hørde Suend at Lauritz begierthe aff prouffstens quinde, at hand kunde bekomme den halffue partt i Borgen med Olle Nielssen efftersom hand derfor i schattebogen er indschreffuen, och widre herom at sige widste hand iche.

Elling Giersta proffuede at hand var med samme tid i føllge, och gich noget for i veyen, och effter at Lauridz Bottelssen var ganget fra proustens quinde tilbage igien til Borgen, daa som de andre komb till hannem berettede de, dj samme ord som Suend Giersta haffde wundet. Men hand hørde dem iche aff Lauridzes mund, och andet herom att prouffue widste hand iche.

Och indlaugde Olle Pouelssen proustens vnderschreffne

3b schrifftlig indleg. For retten op læst, daterit den 20 Janvary 1665. Indeholdende at Johannes har aff ført it hus aff gaarden vden hans minde och ellers laadet gaarden forraadne. Item om Olle Nielssen iche effter vidnisbiurdene bøhr niude den halffue gaard effter bøxell sedellens tilhold.

Johannes Colbenssen møtte och indgaff *Her* Laugmandz domb daterit 11 Octobris 1664, och formeentte effter dedz indhold sin gaard att niude, efftersom hand den aldrig och i ingen maade har opsagtt.

Men Olluff Pouelssen var herom dom begierende.

Daa er herom saaledis for rette aff sagtt, att effterdj aff *welwise* *Her* Laugmandz domb fornemmis Olle Nielssen sig haffuer paaberaabtt att ville beuisse Johannes Borgen den halffue gaard for hannem har opsagtt, som nu i retten er producerit och forhørtt. Huilche prouff wj i ingen maade befinder saa krafftig att were, att Johanes Borgen noget aff hans leiedegaard for Olle Nielssen bør indrømme. Thj wed wj ey andet herom at fore finde, end att Johannes sin gaard Borgen effter Lougen och Lougmandens dombs tilhold, bør niude och føllge, och for denne till talle frj were. Belangende det hus jordrotten foregiffuer aff jorden att schall vere afførtt daa efftersom Johannes beretter, at det hans *Salig* formand, och iche gaarden till hørde, har hand det till neste thing att beuislig giøre. Ellers schall hand pligtig were sin gaardz tillhørende huse at reparere och holde lougfør effter Lougen och dannemendz paaleg som forsuarligt.

Anno 1665 den 3 Martj paa SørEid i Opdalls schibbrede weret forsamlede med effterschreffne tholff laug-

4a rettismend, Anders Nere Hucheferd, Berie Wermedall, Rasmus Grimbsland, Sæbiøren Fereuog, Niels Opdall, Rollffs Thøe, wnge Johannes Teigland, Hans Sæ, Sambson Wæ, Johannes Hombleuig, Rasmus Drange och Lauritz Olssen Ness, wdinden den optagne sag imellomb erlig och *Welbiurdig* mand Loduig Rosenkrantz till Hatteberg, och fiscalen Hans Chlaussen, anlangende endeell frj gaarder effter førige process och sehniste derom holden thing herpaa SørEid den 20 Janvary 1665.

Och præserterit atter for os i rette den *Welbiurdige* mand Loduig Rosenkrantzis thiener och fuldmegtig Svening Nielssen paa den ehne, och fiscalen Hans Chlaussens tiener Steffen Nielssen paa den anden side. Och indlaugde Suening en missive fra slodtzlougens forwaltere Hans Hanssen och Peder Hanssen daterit Bergenhus den 20 February 1665 hans *Welbiurdige* hosbond tillschreffuet, med indlagte copia aff Hans *Mayestets* naadigst breff daterit Kiøbenhaffns slott den 5 Janvary 1665 Deris

- Exellentzer Her Stattholder Gyldenløuff och Canceler Offue Bielche till schichet, formeldende att efftersom nogen thrette indfalder imellomb *Welbiurdig* Loduig Rosenkrantz, och *General*fiscal her udj Norge, om noget jordegodtzis frjhed, saa er Hans *Mayestets* naadigste willie, att Deris *Exellentzer* straxen tillholder alle adellen udj Norge eller deris fuldmegtiger at de w-fortøffuett dennem leffuerer rigtig disignation paa huis adelige sædegaarde och dertill haffuende wgedags tienere som de in Anno 1646 ved de ny fangne privilegier i 40 aar hafft haffuer och imedellertid ey weret wdj andens end adels mendtz werge till kiøb eller pantt effter Hans *Mayestets* derom in Anno 1649 naadigst vdgangne forordnings widre indhold. Huilchet for
- 4b Deris *Exellentzer* med rigtig schiøder och breffuer till børiligen schulle beuise *etcetera*. Och imedelertid at forstendige fiscalen Hans *Mayestets* naadigste willie at were, at hand med den begyntte process indeholder. Med widre samme *Konglig* befallings indhold for retten oplæst.
- Fiscalens fuldmegtig indgaff slotzlougens forualter Peder Hanssens befalling, at huis breffue och documenter tillforn i retten er producerit, nu at schulle tilbage giffues effter som høystbemelte Hans *Konglig Mayestets* befalling er ankommen at samme sag schall beroe, daterit Bergenhus den 28 February 1665.
- Och haffde hand indtett widre at prætere effter som sagen wed for indførte *Konglig* order er opheffuett. Men anammed førig indlaugde documenter igien.
- Thj er herom saaledis for affscheediget att efftersom fiscalen Hans Chlaussen har søgtt och till thalt den *Welbiurdige* mand {Loduig} Loduig Rosenkrantz for endeell sædegaarde med wnderligende wgedags thienere som hand formentte iche saa rettelig at schulle were frj holden som det sig burde och de adellige privilegier tillaaader. Huilche smaa gaarders beschaffenhed Hanns *Welbiurdighed* strax effter att de hannem ved breff var till falden Hans *Konglige Mayestett* aller wnderdanigst haffuer andraget, om en naadigst resolutions ehrlangelse huorledis dermed fremdellis schulle forholdis, eller vnder huad disposition Hans *Mayestett* dem naadigst behagede at ville laade forbliffue. Huor fore Hans *Welbiurdighed* som sagen aff begyndelsen till Hans *Konglig Mayestett* sielff aller wnderdanigst haffuer indstillet, iche billigen kunde eller burde
- 5a wndergiffue sig woris domb, eller i nogen retter gang med fiscalen. Och derfor ey heller huis schiøder och adkombst paa samme gaarder kand haffues, for oss i retten haffuer wilt frem legge, mens allene ehruartted en naadigst resolution, efftersom end och beuises saadant aff Hans *Mayestest* høye Ministrj paa Hans *Welbiurdigheds* wegne till hoffue jeffnigen er worden ehrindrett. Saa effterdj nu for oss i rette legges rigtig gienpartt aff høystbemelte Hans *Konglige Mayestets* naadigste breff och anordning till Deris *Exellentzer* Her Stattholder och Rigens Canceler om samme sag. Och att fiscalen schall tillholdis med den begyntte process att indeholde. Wed wj derfor ey noget herom att kiende, mens forbliffuer wed den anstaldt Hans *Konglige Mayestett* sielff derom naadigst haffuer giortt och anrettedt.

Anno 1665 den 6 Martj holtis allmindelig waar ting paa Imberland i Fiære schibbrede. Neruerende *Konglig Mayestets* fouget Iffuer Knudssen, boende lehnsmanden Niels Øchland sambtt effterschreffne laugrettis mend som retten betientte nemblig Niels Houglan, Indre Thuett, Hans Strømøen, Giermund Mølster, Ingebricht Egeland, Olle Sween, Dauitt WillffuerAgger, Cornelis Aase, Indre Bue, Olle Lachne, Olle Strømøen och Aschild Megeland.

Fougden Iffuer Knudssen lod for retten i meenige allmues paa hør op læsse Hans *Mayestets* naadigste wdstede schattebreffue for neruerende aar. Daterit Hans *Konglige*

residentz den 24 *Janvary* 1665.

Item Hans *Mayestets* breff och forbud at ingen mandz personer sig i denne tid vden riget i nogen

- 5b fremmede herrers eller staters thieniste maa begiffue, wden tilbørlig høyeste straff. Daterit Hans *Konglige* residentz den 21 *Janvary* 1665.

Noch for kyntt Hans *Mayestets* breff om fornøden tømmer till galleyer at bølge, som der er schier baade i Bergenhus lehn, at samle och ind kiøbe. Daterit Kiøbenhaffn den 30 *Decembris* 1664.

Iligemaade oplæst slotzlougens forualter *welwise* Hans Hanssens schriffuelse och erchlering paa *Captain* Gersdorffs andragende, om at bønderne schall forschaffe soldatterne fornøden hold til mønsterpladtzen, och dennem derforre i deris løn iche att aff kortte, naar de till exersitien er till sagtt. Daterit Bergen 31 *Janvary* 1665.

Endnu oplæst Canceler Offue Bielches, och lehnsherrens fuldmegtig i Staffuanger lehn Søffren Anderssens ehrklering om Røldalls marchedz affschaffelse. Daterit Bergenhus den 9 Julj 1664 och Staffuanger Kongsgaard den 16 *Octobris* samme aar.

Fougden Iffuer Knudssen lydelig paa liuste och till holte allmuen, deris smaa thiende at schulle betalle paa høste thingene tillige med deris leding.

Anders Rasmussen *Konglig Mayestets* tolder her sammestedtzt præserterit for retten och indlaugde en vdtagen slodz citation offuer meenige schougbrugende allmue i Sundhordlehn formedelst deris thrælaste thiende for Anno 1663 och 64 som de endnu till endeell med resterer och iche har wilt chlarere.

- 6a Disligeste war indsteffentt Olle Saugmester till at forklare wed æd huor mange dehler de wdj nest forbj gaaende aar 1664 har schaaren och for huem, at derom kunde gaaes huis rett ehr, med vidre samme steffnings indhold for retten op læst. Daterit Bergenhus den 9 February 1665.

Effter steffningen er først frembkommen Hans i Strømøen och effter ædens forklaring for hannem och de andre war oplæst och tillholt at sige och angiffue deris sandhed, bekiende at haffue solt till tuende schottsche schippere Jan Ellend och Jamps Elten som begge laede i Strømøen i dette nest forleden aar 1664, 5, 6, 7 och 9 allene bielcher till sammen for 4 *Rixdaller* och 2 *march* som hand och hans grande alt till sammen haffde hugget, dog kunde de iche paa en bielche eller toe det saa efftersige, aff huilche 4 *Rixdaller* 2 *march* de nu erbød thienden at betalle. Men effter som de iche effter offte till kraff derpaa wille afflegge deris æd, daa er huer aff dem till dømbtt att bøde 3 *march* sølff effter *Kiøbe Balcken* 12 *Capitel*, och haffue samme forsuegen last forbrutt effter Hans *Mayestets* breff och andordning, daterit den 30 *Janvary* 1664.

Joen och Haldoer Ljer bekiende at haffue hugget till samme tuende schippere 1 tølt 12 allen och andre smaa bielcher till sammen for 2 *Rixdaller* 1 *march*, och iche widre, huorpaa de giorde deris æd med opragte fingre.

Knud och Thorgier Øreug bekiende at haffue huget till bemelte tuende schippere smaa bielcher for 2 *Rixdaller* och indtett widre i nogen maade, huorpaa de och med opragte fingre giorde deris æd.

Olle Hoop bekiende iligemaade att haffue huget till bemelte tuende schippere i Strømøen bielcher for 10 *march*, och indtet widre i nogen maade till anden i det gandsche aar, och derpaa giorde sin æd.

- Lauritz Flaaden bekiende at haffue huget till samme tuende schippere i forleden aar 1664, bielcher for 3 ½ *Rixdaller*, och 1 tølt 14 allen for 8 *march* till Aaruigen, och widre iche i nogen maade, gjorde derpaa sin æd med op ragtte fingre.
- 6b Alff Wiche bekiende at haffue huget i forleden aar till de begge schibbe i Strømøen, bielcher for 2 *Rixdaller*. Saa och noget till itt schibb tillforn som sielff thog thienden, och indtett widre, saa santt hannem Gud skulle hielpe.
- Johannes Røgenes fremb bahr for retten 2 *march* penng, paa Christen Selsaasses wegne for noget hand i forleden aar har huget till it schib [*der*] laa i Røgenes som war tillsammen werdj for 20 *march*, och widre haffde hand iche huget wden till itt scib i Aaruigen som sielff tog thienden.
- Suend och Olle Lier bekiende at haffue huget till de tuende schibe i Strømøen bielcher for 3 *Rixdaller*, Olle for 1 och Suend for 2 *daller*, och indtett widre i anden maade, huorpaa de gjorde sin æd.
- Niels Føre bekiende at haffue huget for 1 *Rixdaller*, till de schibbe i Strømøen for 4 *march* och till Røgenes for 2 *march*.
- Anders Føre bekiende at haffue huget for 7 *march* som endnu rester thienden aff, 4 *march* till Strømøen och 3 *march* till Røgenes, och indtett widre.
- Reier Førdes søn bekiende at haffue huget till de schibbe i Strømøen bielcher for 1 *Rixdaller*, och gjorde de sambtlig aff Førde herom deris æd.
- Jacob Fagerland bekiende at haffue huget for 1 *Rixdaller* till de schibe i Strømøen, och widre iche wden til det første schib som tog thienden sielff, huorpaa hand med op ragte fingre gjorde sin æd.
- Olle och Søffren *ibidem* bekiende at haffue huget begge for 1 *Rixdaller* till de schibbe i Strømøen, huorpaa de gjorde deris æd.
- Gunder Drange bekiende at haffue huget till de toe sidste schibbe i Strømøen for 1 ½ *Rixdaller*, och indtet widre som er w-betalt, huorpaa hand med opragte fingre gjorde sin æd.
- Andoer Ouge bekiende att haffue huget for 2 *march* som war 1 tølt 9 allen saa och it hundredt hattle støcher for 1 *march*, och det till den første schipper som
- 7a i forleden aar laa i Røgenes, och indtett widre och derpaa gjorde hans æd.
- Niels Hougland bekiende att haffue hugget till de tuende schibbe i Strømøen bielcher for 1 *Rixdaller*, och indtet widre saa santt hielpe hannem Gud.
- Størcher Nutzlj och Ingebrichtt Egeland bekiende at haffue hugget till sammen bielcher for 8 *march* till det sidste schib i Strømøen. Och indtett widre, men Størcher for sig sielff endnu bekiende at haffue hugget bielcher for 4 *Rixdaller* 12 *schilling*, och derpaa med op ragtte fingre gjorde sin æd.
- Peer Knudssen Øue paa sin stiffaders wegne bekiende att haffue hugget i forleden aar till en schottz mand wed Røgenes, verdj for 7 ortt, och indtett widre som hand med op ragtte fingre ehr holt wed sin æd.
- Elling Dommersnes bekiende at haffue hugget for 1 *Rixdaller* till itt schib i Aaruigen haffde hiemme i byen och indtett widre saa santt hannem Gud skulle hielpe.
- Olle Biørdall och Enchen *ibidem* bekiende at haffue hugget 2 tøllter 9 allen for 4 *march* till itt schib i Aaruigen och iche widre, som hand gjorde sin æd paa.
- Siffuer Erffue bekiende paa egen och moders wegne at haffue hugget till it schib wed Røgenes werdj for 7 *march* 8 *schilling* och indtet widre i nogen maade huorpaa hand med op ragtte fingre gjorde sin æd.
- Ingebrichtt Eggeland Saugmester paa Drangssaugen berettede iche i det gansche aar 1664 at haffue schaarit it bord paa den saug for nogen mand, efftersom saugen iche haffde hafft blad. Och gjorde hand med op ragtte finger herpaa sin æd.
- Anders Rasmussen satte udj rette och formeentte att denforschreffne angiffuen last

7b som de hid indtill iche har wilt betalle thienden aff, bør were forbrutt och alligeuell pligtig vere thienden at ehrlegge effter Hans *Mayestets* breffs tillhold, och derpaa war domb begierende.

De indsteffente herimod suarede, at de har iche negted tienden att betalle, men nu gjerne dend ville afflegge. Meentte det endnu were tid noch.

Herom er aff sagtt att effterdj allmuen nochsom tillforn wed Hans *Mayestets* breffs forkyndelse, saauell som Anders Rasmussens fuldmagtt till Jens Douer er aduahret och paa mintt deris thrælaste thiende at betalle som hid indtill lidet eller ingen frugtt hos dennem har schaffet. Thj er herom for rette aff sagtt, att sambtlig de indsteffente som nu i dag deris huggen last her for retten wed æd har angiffuet, bør till forpligt were Hans *Mayestets* thiende deraff strax at ehrlegge och betalle, och der foruden effter forordningen saa meget som samme w-angiffuen last kand were werd, att haffue forbrutt.

Anders Rasmussen lydelig for retten aff kyndiget disse begge haffner her i Fiære schibbrede, Strømøen och Røgenes, att ingen schibe her effter skulle komme der att ladde, efftersom allmuen Hans *Mayestets* thiende iche rigtigen har wilt ehrlegge etcetera.

Iffuer Knudssen steffentt Joen Qualluog for 22 *Rixdaller* optagen bøkell hos Niels Waage som hand war forloffuer for huilche hand iche endnu har wilt ehrlegge, och begierid Iffuer herom dom.

Joen Qualluog møtte [*och*] kunde iche benegte joe at haffue bekommet effterhonden aff *forschreffne* Niels Waage 22 *Rixdaller* som hand war Nielses forloffuings mand for till Iffuer Knudssen at skulle betalle. Formeentte det burde komme hannem till goede vdi det pantte breff paa Stangeland.

8a Herom er affsagtt at effterdj Iffuer Knudssen har bekommet Stangeland som er 22 spand korn i pantt aff Joen Qualluog for 100 *Rixdaller*, thoe aar førend den bøkell falt paa Waage, thj kand iche eragtis dend att were mere werd, eller samme bøkell derudj at bør komme till affkortning i nogen maade.

Mens Joen Qualluog til forpligt were samme optagne 22 *Rixdaller* effter hans forløffte till Iffuer Knudssen at betalle inden 14 dage vnder namb och wordering i hans boe schaadesløs.

Elling Olssen Dommersnes steffentt Siffuer Larssen formedelst hand w-lougligen haffuer fra leyett hannem sin jord, och will boe derpaa imod hans bøkell sedells indhold som hand formeentte hannem iche burde att gelinge, med widre hans foregiffuende, och indlaugde hans bøkssel sedeell aff Asmund Haaland som hand haffuer [*b*]ekommet paa jorden den 24 Martj 1664 som var offuer it maanit effter hand derpaa først penngeschall haffde[!] wdgiffuet, och begierede herom att maatte wederfaris huis rett och schiell kunde med føre.

Paa Siffuer Larssens wegne møtte Olle Haldstensen aff Ryfølche lehn, och indlaugde Jan Frimantz sedel at hand haffde bøgget beme/ltte Siffuer jorden, och formeentte hand dertill burde steffnis, och begierede copia aff Ellings bøkell sedell.

Enchen Gyri Haldstenssendatter[!] Dommersnes møtte till lige med i retten, och kunde iche benegte at haffue giffuet sitt minde och sambtøche till at Elling skulle leye jorden, aff Asmund Haaland paa dend maade at æchte hinde, effterdj hand loffuede hinde hun skulle iche fare bedre i nogen andens wold. Mens siden har hand sig fortredelig mod hinde anstillet, haffde dog indtet, saadant med at beuse, men forskød sig till hans egen ord

8b Jona Frembnes nu wed retten tillstede, berettede at det hannem och Peer Stueland well var bevust att Elling war begierende aff Gyrj Dommernes nu i sommer wed Pintzdagstid, at hun wille gaa med hannem till præsten och laade sig feste, eller och om hun wille indgaa en forligelse med hannem om en partt i jorden till beste at beholde.

Gyrj benegtede och iche at hun jo haffde taget Elling i haanden paa att wille laade sig feste till Hellemiss sidst war, men det war iche aff hiertted, hun wille ichon dermed fixsee[?] hannem igien.

Elling ehrbød sig endnu som tillforn a[t] wille æchtte hinde, for meente derfor [...] att miste sin gaard effterdj hand Enchen i[che] har opholdt, och hand endnu med anden er w-forloffuett, men samme hans leye maall at niude effter Lougen och hans bœxell sedells indhold och derpaa war domb begierend[e].

Ehr derfor saaledis herom for rette aff sagtt att effterdj aff Enchens egen bekiendelse fornemmis Elling Olssen at haffue sted och fest Nedre Dommernes med hindis willie och minde, aff Aasmund Haaland som daa for jorden war bœxellraadig och hand her for retten tillstaar hinde at wille æchtte, och i ingenmaade at opholde. Thj kand wj iche schiønne att hannem jorden med rette bœhr att frafestes. Men hand som først leyet haffuer dend effter Lougen *Landsleye Balcken 5 Capitel* att bœhr niude och fœllge som en lejending hans lifftid.

Christen Sørenssen Sundfiord frembstod

9a for retten paa hans faders Søren Sundfiordz wegne [*och*] berettede att were indsteffentt aff Soffia Jelsse prouistens quinde i Ryfœllche med lehnsherrens steffning, och erbød sig nu mod hinde i rette. Men effterdj hun iche sielff eller nogen paa hindis wegne møder, formeente hand effter Lougen at bœhr haffue kost och tæring.

Suend Willffueragger steffent Hans Wiches quinde formedelst hindis *Salige* mand haffde loffuede hannem at giøre ferdig fra hans siugdomb, huorfore hand och sin jord for hannem haffuer opgiffuet, och begierede at hannem maatte giffues nogit tilbage effterdj hand nu er død forinden hand er bleffuen ferdig giortt[!].

Hans Wiches quinde och søn Hans Hanssen møtte och berettede at Suend iche var loffuet hans helbred igien efftersom det iche stod i den *Salige* mandz magt. Hand haffde nochsom giortt sitt beste med hannem.

Er affscheediget at Enchen schall giffue Suend tilbage 1 tønne koren och 1 Rixdaller i penng, och der med vere forligtte.

Lauritz Grambshoug kierche ombutzmand steffent Haldoer Ljer for en kierche koe hand haffuer forkommet effter førige till talle paa sehniste høste thing.

Haldoer møtte [*och*] haffde ingen loughlig beuis at koen wed brod død eller nogen soett er om kommen.

Thj affsagtt hand samme koe som om vaaren i windingen er hend død, bœhr till kierchen igien at restituere och op rette, med sambt huis kiør leye [*hand*] restere kand, och dett wnder namb i hans boe effter Lougen.

Clemmed Ingemundsen Eeleraas lod læsse for retten *Salig* Effuind Giermundsens aff staaelses breff paa rødeballsrett och aasede till bemeltte

9b Elleraas, till Ingemund Knudssen och hans arffuinger. Daterit Stangeland den 10 April 1646 med derpaa theignet Giermund Effuindssens ja och sambtœche etcetera.

Anno 1665 den 8 Martj holtis allmindelig waarting paa Gillie med allmuen aff Fœns

schibbrede. Neruerende *Konglig Mayestets* fouget wellforstandig mand Iffuer Knudssen, bonde lehnsmanden Lauritz Thottland, sambt *effterschreffne* laugrettismend som retten betiente nemblig Indre Hollund, Hans Ness, Ellend Eritzland, Joen Alsuog, Arne Mehuss, Joen Staffueland, Wie Schimmeland, Haldoer Selle, Mogens Ouchland, Joen Følchesness, Anders Gillie och Haldor Escheland.

Fougden Iffuer Knudtzen lod i neruerende allmues paa hør for retten oplæsse Hans *Konglige Mayestets* naadigste wdstede schatte breffue for neruerende aar 1665 in forma: lige som schatten i nest forleden aar er paabudet. Daterit Haffnie den 24 *Janvary 1665*.

Sambtt Hans *Mayestets* forbudz breff att ingen mandkiøn vden riget i nogen fremmede herrers eller staters thieniste maa begiffue vnder tilbørlig straff. Daterit Haffnie den 21 *Janvary 1665*.

Endnu forkyntt Hans *Mayestets* naadigste breff, om fornøden thømmer till thuende galleyere att indkiøbe och betinge. Daterit Haffnie den 30 *Decembris 1664*.

Iffuer Knudtzen lod læsse Erich Ingebrichtssen Schiedtzuold, Niels Ingebrichtssen Giere och Gudmund Ingebrichtssens till hannem wdgiffue schiøde och kiøbe breff paa Waarnes wdj Føens schibbrede beliggende, schyldende aarlig i landschyld pennges en *Rixdaller*. Daterit Berchenes høsteting Anno 1656.

Anders Rasmussen *Konglig Mayestets* tholder her sammestedt lod for retten læse och forkynde

- 10a Hans *Exellentz Her* Canceler Offue Bielche, Laugmanden Hans Hanssen och *General* tholdforualter Hermand Garmantz paa Hans *Konglige Mayestets* wegne till hannem wdstede kiøbe och schiøde breff paa *effterschreffne* gaarder. I Stranduigs schibbrede Houge schylder aarlig thoe løbber thoe huder. Føens schibbrede *Nere* Ouchland thoe lobber smør it spand, och thou huder, saa och som Kongen derforuden eyed w-forpanttedt en wog korn. Escheland threj spand smør en halff hud, saa och som Kongen der foruden derudj eyed w-forpanttedt en halff hud. Soellhoug itt spand smør en halff hud, med bøxell och herlighed saa som Hans *Konglige Mayestett* och der pantthaffuende dett nøtt och fult haffuer *etcetera*. Daterit Bergenhus den 25 *Novembris 1662*.

Anders Rasmussen lod endnu oplæse Jacob Busch sorenschriffuer offuer Hardanger lehns till hannem wdgiffne obligation paa itt halff hundred *Rixdaller* huor fore hand hannem haffuer till wnderpantt stillet hans godtz och formue. Daterit Leeruigen den 15 *Junj Anno 1664*.

Indre Berøen effter oplæste slodtz citation for retten er frembkommen och berettede iche i forgangen aaringer at haffue huget noget last mere eller widre, end thienden er betalt aff och derpaa med op ragtte fingre giorde sin fulde æd.

Olle Stoeche och Thore Segeruog bekiende at haffue huget i forleden aar till itt schib i Saugwogen 2 tølter siuff allen for $\frac{1}{2}$ *Rixdaller*, som iche er fortiendet, och indtet widre, huorpaa de giorde sin æd.

Wie Schimmeland med interesserende bekiende at haffue huget i forleden aar till itt schib i Saugwogen bieclcher och brendewed for $5 \frac{1}{2}$ *march*, och indtet mere, huor paa Wie giorde sin æd med op ragte fingre.

- Suend Haldorssen paa hans faders Haldoer Settris wegne bekiende att haffue hugget i forleden aar till itt
- 10b schib i Saugwogen 2 tølter 9 allen for 4 *march*, och widre war hannem iche bewust. Giorde derom sin æd.
- Mogens Førland bekiende att haffue hugget i for leden aar till de schibe paa Leeruigen, werdj for 2 *Rixdaller* aff bielcher och staffuer, och iche widre, huorpaa hand med opragtte fingre giorde sin æd.
- Haldoer Øffre Escheland berettede iche at haffue hugget mere end huis hand till forne for tholderen har angiffuet som er verdj for 5 *Rixdaller* 1 ½ ort 8 *schilling*, och giorde derpaa med opragtte fingre sin æd iche at kunde mindis hand mere at haffue hugget.
- Iffuer Knudssen paa Omund Nere Eschelandtz wegne berettede at haffue hugget i forleden aar verdj for 22 *march* 12 *schilling*. Lauritz *ibidem* paa Enchens wegne tilstod at haffue hugget werdj for 25 *march*, kunde dog iche derom giøre sin æd effterdj hans fader er død som det huget haffuer.
- Lauritz Soellhoug har berett for Iffuer Knudssen at haffue hugget i forleden aar 1664 verdj for 8 ½ *march*.
- Amund Øchland och Haldoer Lundmandtzworch bahr Elling Houglantz bekiendelse till thinget at hand haffuer hugget i forleden aar verdj for 4 ½ *Rixdaller*, huorpaa hand wille gierne giøre sin æd.
- Christoffer Rommetuett och Haldoer Escheland bahr Joen Præsthous bekiendelse at hand haffuer huget for 4 slettedaller till de schibe paa Leeruigen.
- Christoffer Rommetuett bekiende at haffue hugget werdj for 2 *Rixdaller* och 1 *march* och iche widre, huorpaa hand med opragte fingre giorde sin æd.
- Christoffer Rommetuett och Johannes Øchland bahr Olle och Sambson Rommetuettz bekiendelse att de haffuer hugget huer werdj for 3 *Rixdaller*.
- Lauritz Peerssen Thuette bekiende at haffue hugget i forleden aar 1664 till de schie paa Leeruigen werdj for 5 *Rixdaller* 1 *march* 6 *schilling*, huorpaa hand med op ragte fingre giorde sin æd.
- 11a Niels Thuett iligemaade wed aff lagde æd bekiende at haffue hugget i forleden aar verdj for 8 *march*.
- Omund Øchland bekiende att haffue huget verdj for 1 ½ *Rixdaller*, och iche widre, och derpaa giorde sin æd.
- Johannes *ibidem* bekiende at haffue hugget verdj for 4 ½ *Rixdaller*, huorpaa hand med opragtte fingre giorde sin æd.
- Amund och Johannes berettede att deris grande Indre Øchland haffuer hugget for 4 slette *march*.
- Johannes Lundmantzwerch och Johannes Øuchland bahr Rasmus Lundis bekiendelse at hand haffuer hugget werdj for 14 *march* och staffue for 2 *march*. Huorpaa de giorde deris æd.
- Baard Lunde bekiende at haffue huget werdj for 7 *march* 12 *schilling* och iche mere, huorpaa de giorde deris æd med opragte fing[r]e.
- Erich Løning bekiende paa hans faders och egen wegne at haffue huget i forleden aar werdj aff bielcher for 4 *Rixdaller* 4 *march*, huorpaa hand giorde sin æd med opragtte fingre.
- Aschild Langeland bekiende at haffue huget werdj for 4 *Rixdaller* 4 *march*. Haldoer *ibidem* iligemaade for 2 *Rixdaller*, och indtett widre huorpaa de med op ragtte fingre giorde deris fulde æd.
- Haldoer Degernes giorde sin æd at haffue thiendet aff alt huis hand haffde huget till schibbene, och indtet i nogen maade resterede.
- Lauritz i Petterteigen bekiende att haffue huggen i førige aaringer werdj for 17 *march*

- och iche widre, huorom hand med op ragte fingre giorde sin æd.
 Indre Berøen saasom saugmester paa sin egen saug wed æd for retten bekiende at haffue solt i de tuende
- 11b forleden aaringer 1200 bord, huor aff hand haffuer schattet for 1000, de 200 haffde hand lonnt, och wille nu schiere saa mange igien i dette aar paa sin saug at giffue tilbahe, haffde dog indtet saadantt med att beuise at aff dennem tilforn nogen schatt er betalt.
 Peder Adland for retten bekiende at haffue schaaren i det aar 1664 paa sin saug 500 bord huor aff hand schatten haffuer betalt, och giorde herpaa med opragte fingre sin æd.
 Johannes Øchland Saugmester paa Augdesteens saug bekiende at haffue schaarit i dette forleden aar for Her Peder Olssen 200 furebord och 5 tølter egebord, som hand alle sammen har forbrugtt till sit husbehoff, for sig sielff haffde hand schaarit 12 tølter bord som hand till schibene har hen solt. Item har hand endnu brugtt till husbehoff thoe tølter bord som for Arne Hettlesetter er schaaren, Larss Augdesteen haffde schaaren nogen widste iche hor mange, och giorde hand herom sin æd.
 Anderss Rasmussen satte i rette och prosterit om huis last saauell som dehler der er vdførtt och for sueget iche burde att were forbrutt, och war derpaa dom begierendis.
 Thj er herom saaledis for rette aff sagtt att sambtlig de indsteffente som nu for retten deris last først har angiffuett huor aff endnu ingen tiende er betalt, bøhr till forpligtt were at lide effter Hans *Mayestets* breff med saa megenn lastis werdj at haffue forbrutt, och alligeuell thienden der aff att betalle inden trende soellemercher wnder namb och wordering i deris boe. Disligeste och Indre Berøen som haffuer solt 200 bord mere end hand kand beuise schatten at were betalt aff.
- 12a Saa och Johannes Øchland 12 tølter, huilche iligemaade wnder samme wilchor bør were forbrutt.
 Anders Rasmussen lydelig paa thinget aff kyndiget at ingen haffn hereffter i Føens schibbrede schall wedbliffue end Leeruigen allene, och alle de andre att were aff schaffett.
- Anders Rasmussen steffentt Olle Anderssen Nord Hugllen, Maritte *ibidem* och Enchen Branduig formedelst de huer med sin jegtt har løben forbj Hans *Mayestets* tholdsted och till Staffuanger, och sig iche har wilt angiffue, effter tholdordinantzens indhold. Men ingen aff de indsteffente møtte wden Iffuer Knudssen paa Maritte Huglens wegne och Peder Adland paa Enchen Karj Branduigs wegne, och wndergaff sig loug och domb huis de for deris forseelse med rette kunde *offuergæ*; dog bad de at med dennem i lideligste maade maatte med handellis efftersom det er deris første forseelse. Men Anders Rasmussen war domb begierendis.
 Daa er herom saaledis for rette affsagtt, at efftersom forbemelte tuende Encher Maritte Nord Huglen och Karj Branduig, imod Hans *Mayestets* thold rulle och den aduarsell dennem derom till thinge kundgiortt ehr, haffuer laadet løbe deris jegtter till Staffuanger huer med 4 lester kalch och det iche paa Kongens toldbod har wilt angiffue, huerchen forud eller [for]ind. Bøhr derfor effter samme ordinantzis 9 *artichell* at haffue samme kalch forbrutt, och der till med huer at bøde for første forseelse 10 *Rixdaller*. Lesten worderit for 1 *Rixdaller*.
 Och Olle Nordhuglen at bøde steffnefald 1 *march* sølff, och giffue Andrs Rasmusser kost och tæring. Och derforwden, sagen at staa hannem oben fore.
- Iligemaade haffde Anders Rasmussen indsteffentt
- 12b Rasmus Pederssen i Follgerøen for lige sag och begierede domb effter told

ordinantzen.

Rasmus møtte och bekiende at haffue nu sidst i høst vdførtt med Castens jegtt i Buchen 1 ½ lest brisling och med hans egen baad 1 lest brisling till Staffuanger, fore gaff iche att haffue wist, dett her schulle for thollis, bad at det denne gang hannem maatte effterlaadis.

Ehr aff sagtt att effterdj Rasmus tillforne sitt godtz paa Leeruigen har angiffuet och vidste at hand frembdellis huis hand aff lehnit wille wdføre, der schulle fortolde. Bøhr for hans forseelse att lide effter thold ordinantzens 9 *artichell* med samme w-angiffuen vare at haffue forbrutt huor aff tønden er vorderit for ½ *Rixdaller*, och derforuden for hans første told suig at bøde 10 *Rixdaller*.

Welbiurdig Loduig Rosenkrantz till Hatteberg wed schrifftelig slodz citation steffentt Welbiurdig Berentt Orning till Wattnegaard for giæld effter derom rigtige i rette laugde obligationer, den første aff dato Wattnøe den 14 Decembris 1646 formeldende paa 100 *Rixdaller*, den anden daterit Bergen den 25 Augustj 1647 formeldende paa 100 *Rixdaller* in specie, den tridie obligation liudende paa 408 *Rixdaller* in specie daterit Hoffland den 4 junj 1649. Den fierde obligation iligemaade daterit Hoffland den 5 Junj 1649 liudende paa 214 ½ *Rixdaller*. Den fembte och sidste beuis daterit Bergen den 24 May 1653 formeldende paa 70 *Rixdaller*. Alle for retten oplæst huor paa ingen affteignelse befindis entten for rentte eller capital i nogen maade.

13a Och indlaugde den Welbiurdige mandz thiener och fuldmegtig Svening Nielsen hans schrifftelig protestation och i rette settelse, huor wdinden hand begierer dom effter samme handschriffters liudelse for capital och rentte.

Paa Welbiurdig Berentt Ornings wegne møtte Baard Lunde och indlagde hans schriffelig suar daterit Wattnegaard den 6 Martj 1665, in forma at thing weyen her wd paa Bremnes var hannem for lang och v-bequemb. Naar hans *Velbiurdighed* bleff steffntt till Hornelantz thingstue paa Stoeren som schall vere en forordnede sted, wille hand suare; Saa endog at samme suar iche for nogen billig eller rettmessig aarsagelse imod de i rettelaugde rigtige beuise, bøhr at ansees, iche dismindre er sagen till ny steffnemaall denne gang dilaterit.

Jens Douer wdj fuldmagtt paa Bentt i Baghollmens wegne steffnet effterschreffne bønder paa Bremnes for deris fische thiende siden May sidstforleden kand were falden effter den for pachtning derom giortt med Arne Sjmensen.

Frembkom Christoffer Siøuold [*och*] bekiende iche at haffue faett mere end der kand komme 4 *schilling* paa Kongens partt, som Dirich Messing haffuer taget.

De andre sambtlig er till sagtt at schall chlarere med Bentt for huis de inden *forschreffne* tid kand haffue fanget, och det inden 14 dage saa frembt om igien paa klagis, de iche derfor ville lide och straffes som webøhr.

Mortten Madtzen paa thiende forpachternes vegne steffentt endeell allmue her i Bremnes sogen for resterende koren thiende for 1664 de iche endnu har chlareritt.

13b De schyldige møtte [*och*] berettede dett iche at vere deris mottuillighed, thiendens anammelse var noget w-rigtig paabuden.

For abschediget at en huer de schyldige schall till for pligt were deris thiende strax att ehrlegge eller och Mortten Madzen magtt haffuer det aff deris boe och beste eye at maa vdwordere med ald paa gaaende omkostning schaadesløs.

Fougden Iffuer Knudssen steffentt Indre Berøen for slagsmaall och bloduide paa sehniste høste thing paa Michell i Føen, och formeentte hand derfor burde att bøde.

Indre møtte tillige med Michell Føen och haffde indtett paa huer andre att klage. Ellers berettede Michell at hand fich itt slag offuen offuer hans venstre øye aff itt ølstob, saa blodet wdflød offuer hans ansigt huor fore hand gaff Indre fuldkommen sag.

Indre formeente det hannem burde att offuerbeuises. Hand kunde det iche mindis entten hand haffde det giortt eller iche.

Hand aff sonet med Iffuer Knudssen at schall bøde till Hans *Mayestett* for hans forseelse 7 *Rixdaller*.

Karj Sallmonsdatte Nordtun steffentt Willom Nordtun hindis grande formedelst hand och hans quinde haffde fra staallett hinde endeell høe och hallmb aff hindis løe saa hindis queg nu maatte døe aff sult. Satte udj rette huad derfor burde lides.

Arne Mehuss proffuede att *forschreffne* Karj Sallmonsdatte haffde bud effter hannem nu sehniste Pouellsmissdag, och som hand kom til hinde i løen stod hun och holt Villoms quinde tuertt om liffuett, och klagede sig

14a at hun hinde der haffde ertappet med en vondel hallm som hun haffde staallett, och daa tog hun samme snørhuffue aff hinde som nu i retten er frembuist, ellers widste hand indtett widre herom.

Willom møtte och sagde sig att vere i byen daa hans quinde stall samme hallmb, ellers wille hand indtett bekiende hun haffde weret der offtere. Fornegted sielff iche att haffue hafft sin fod inden Karies dør paa aar och dag.

Er affsagtt att effterdj Villomb sielff bekiender hans quinde at haffue staallett hallmb aff hans grand quindis løe, derfor bøhr hun effter *Tyffue Balcken 8 Capitel* at bøde for thyffnet fire *march*, och igien giffue saa meget hun tog.

Johannes Steensuog steffentt Olluff Nøchling formedelst hand haffuer taget en økse fra hans dreng i schougen som hand formeener att were scheid paa hans eget leyemaall.

Olle Nøchling møtte [*och*] formeente Johannes haffde hugget paa hans leyemaall.

Ehr aff sagtt Olle Nøchling schall bøde for tag effter *Kiøbe Balcken 1 Capitel 3 march* sølff, och siden laade aastedet aff danmend forfare paa huis schaade scheid er, att derom effter Lougen kand worde paakientt huis rett er.

Hindrich Jacobssen paa *Her Jan Bechmantz* wegne steffentt Niels Mogenssen Melland for resterende bøxell 6 *Rixdaller* ÷ 18 *schilling* paa hans første tage, och begierede domb till betalling.

Niels møtte [*och*] berettede att Ingebrichtt Andall haffde forbødet hannem pengene at betalle.

Aff sagtt Niels Melland som haffuer leiet sin jord aff *Salig Her Christen* och der for har hans bøxelsedel

14b bøhr att betalle till den *Salige* mandz arffuinger huis hand restere kand, naar Ingebrichtt Andall for huis hand præterdere kand, steffner och kalder schall derom paa kiendis huis rett ehr.

Her Johan steffentt Syllfest och Daniel Hille for w-louglig schoughug item for gield.

De indsteffentte møtte [*och*] berettede iche at haffue huget i præstens schoug, men i Vaagsmarchen effter forloff. Huad ringe de er schyldige erbød de sig at wille betalle.

Aff scheidiget *Her Johan* schall laade danmend besee huad schaade scheid er saa kand derom paa kiendis huis rett ehr. Ellers schall de pligtig vere hannem att betalle inden 14 dage huis de med rette schyldig er, vnder namb i deris boe.

Iffuer Knudssen steffentt Bottell Gillie, Mogens Øchland och Joen Føllchisnes till att widne deris sandhed huemb bøkelen har fult aff Gillie, och war till samme widnisbiurdz paahøer indsteffentt Hindrich Jacobssen paa hans faders wegne i huis neruerelse proffuene saaledis haffuer wundet.

- 15a Bottell Gillie frembstod for retten vantt och bekiende att haffue boed paa den øster partt i Gillie wngefer i 52 aar, och at haffue leyet dend aff Her Anders Larssen, som haffde Apostelsgodtz i ombud, siden har hand giffuet thridie tage till Jens Schiffue, saa till Iffuer Nielssen och Valhoer i Graffdall, och haffuer de taget bøkell aff ald gaarden baade aff vester och øster thun. Men i Herman Garmans tid er jorden schifft och wdsteentt imellomb hannem som daa var ombutzmand, och *Salig* Her Christen paa Findaass. Och siden den tid har Her Christen taget bøkellen aff den halffue gaard.

Dett samme wantt och bekiende Mogens Øchland och Joen Føllchenes dennem i Gudz sandhed at were witterliggt, och derpaa sambtlig med op ragtte fingre gjorde deris fulde æd.

Haldor Degernes fremb kom for retten och med fougden steffne sedell beuise at were indsteffentt aff Olle Nordhugllen, och erbød sig hannem at wille suare.

Men Olle møtte iche sielff eller nogen paa hans wegne, till dømbt at bøde 1 *march* søllff och at giffue Haldoer kost och thering.

Her Johan steffentt Indre Eritzland for 5 ½ *march*.

Indre møtte och var gielden gestendig.

Aff sagtt hand schall betalle Her Jan inden 14 dage eller lide derfor namb i hans boe.

Anno 1665 den 10 Martij holtis allmindelig waar thing i Waags schibbrede paa Waldhammer. Neruerende *Konglig Mayestets* fougett Iffuer Knudssen, lehnsmanden Chlaus i Becheruigen sambt effterschreffne laugrettis mend som retten betientte, Albret Melling, Mogens Huchenes, Niels Helle, Lauritz Toffteland, Erich Berche, Sjmen RimmerEid, Tharald Leeuog, Niels Rabben, Mogens Aarland.

Fougden lod for retten Hans *Mayestets* naadigste vdstedde schattebreffue for neruerende aar, daterit Haffnie den 24 January 1665, lydelig læse och forkynde.

Disligeste Hans *Mayestets* forbud at ingen mandkiøn i disse wanschelige tider wdaff landet maa bortt reise eller i nogen fremmede herres och statters thieniste sig begiffue wnder tilbørlig straff, daterit Haffnie den 21 January 1665.

- 15b Øllffuer Larssen Effne i Schoneuigs schibbrede paa egen och hans fire med sødschindz wegne lod wed fougden Iffuer Knudssen lydelig for retten laugbyde deris odells jordepartt i Sanduig her i Vaags schibbrede beliggende, schyldende aarlig it pund smør och 4 *march* pennges i en hud paa alle partter, om nogen neste odells mend det wille sig tillforhandle effter Lougen.

Karj Gouxsemb steffentt *Salig* Niels Fonnens Enche och børen formedelst itt spand smør i Hillisuig deris odell som de till hinde schall haffe solt och hinde i sitt eget hus tilbudet och anammet 4 *Rixdaller* paa handen. Formeentte derfor slig kiøb burde at holdis.

Paa de indsteffenttes wegne, møtte deris broder Indre Nielssen Fonnen [*och*] berettede att det iche war med alle arffuingernis willie som er odellsmend. Nu haffde hans Sallig

broder børn som dertill nermiste ere dett indløst. Thj meentte hand det derved burde forbliffue.

Ehr herom affsagtt att efftersom Niels Hanssens stiffbørn paa Hillisuig som godtset indløst haffuer, er nermere odelsbaaren end Karj Gousumb, och deris faders sødschind dennem derpaa fuldkommen schiøde giffuet haffuer, och de optagne 4 *Rixdaller* igien till Karj ehr restituerit. Thj bør dennem det som neste odellsmend effter Lougen at føllge, och for samme Karj Gousembs tilltale frj were.

Anno 1665 den 13 Martij holtis allmindelig waar thing paa SørEid med allmuen aff Opdals schibbrede. Neruerende fougden Iffuer Knudssen, sambtt effterschreffne laugrettis mend som retten betientte Anders Støelle, Johannes Theigland, Gunder FlyensWehr, Sæbiøren Fereuog, Thomas Hammerhog, Anders Hucheferd, Mortten Helland, Olluff

16a Meuatten, Lauritz Anderssen Ness, Vnge Johannes Theigland och Isach Øffredallen, med flere gott folch och meenige allmue som den dag thing søgte.

Fougden Iffuer Knudssen lod for retten læse och forkynde Hans Konglige Mayestets schattebreffue paa neruerende aars schatt, i lige høy forma som den i forleden aar naadigst er paabuden. Daterit Haffnie den 24 Janvary 1665.

Item høystbemeelte Hans Mayestets forbud at ingen mandkiøn i denne tid fra landet maa bortdrage wnder tilbørlig straff. Daterit Haffnie den 21 Janvary 1665.

Noch Hans Mayestets naadigste paabud om fornøden tømmer till saa mande galleye att indkiøbe som der er schierbaade i Bergenhus lehn. Daterit Haffnie den 30 Decembris Anno 1664.

Paa Welbiurdig Loduig Rosenkrantztes vegne bleff op læst en fredliusning paa Fladeragger och Onerimbs schouge her i Opdalls schibbrede beliggende, daterit seniste waar thing paa Beltesta den 26 Martj 1664.

Pouell Hammeraas lod for retten læse och forkynde Jørgen Jacobssen Hooppe och Ibe Jacobssen Wermøe paa egen och paa med sødschindz vegnes till hannem vdgiffne kiøbe och schiøde breff paa den liden gaard Sigleuig, schylder aarlig ½ løb smør och ½ hud, huor for de haffuer bekommett 50 *Rixdaller* in specie. Daterit Opdalls schibbredz høste thing paa SørEid den 3 Octobris 1664.

Anders Rasmussen Konglig Mayestets tholder hersammestedz wed schrifttelig slodz citation steffentt effterschreffne allmue till at for klare huad thiende last de i forleden aar solt och hugget haffuer, sambt alle saugmestere till att forklare huor mange deller de schaaritt haffuer, och for huemb, med widre samme steffnings indhold for retten oplæst,

16b daterit Bergenhus den 9 February 1665.

Effter steffningen er frembkommen Michell Egeland aff Føens schibbrede som iche møtte paa Bremnes, och bekiende at hand och hans grande Anders Eggeland haffuer huget nj allen bielcher for 5 *Rixdaller* ÷ 8 *schilling* till Jørgen i Haffnen och it schib i Saugvog och indtett widre huorpaa hand med op ragtte fingre gjorde hans æd.

Mogens Meehammer bekiende at haffue huget bielcher for 4 ½ *march* foruden huis hand haffuer betalt thienden aff. Och gjorde derpaa hans æd.

Hans Horneland och Joen *ibidem* bekiende baade, at haffue hugget i forleden aar

- bielcher for 4 *Rixdaller*, och i det aar Anno 1663 iligemaade for 4 *Rixdaller* som de haffde angiffuet, huorpaa de med op ragte fingre giorde deris æd.
- Joen Præsthoug tilstod at haffue hugget i forleden aar for 4 slettedaller och indtet mere, huor paa hand med op ragtte fingre giorde sin æd.
- Lauritz Augdesteen bekiende at haffue hugget i forleden aar 64 bielcher for 8 *march* och 1 ½ tølt bord for 3 ortt, och indtett vidre huorpaa hand giorde sin æd.
- Johannes Schaar och Pouell Hoerness[?] bege for retten tilstod at haffue hugget i forleden aar 1664 verdj for 5 slettedaller foruden huis de haffuer betalt tienden aff, och derpaa med op ragte fingre giorde deris æd.
- Johannes Thorness bekiende att haffue huget med hans grande Niels, werdj for 7 *march*, och i for aar 1663 for 2 ½ *Rixdaller*. Bekiende endnu at haffue hugett for ½ *Rixdaller*, wille dog iche derpaa giøre sin æd. Derfor affsagt at Johannes schall bøde effter *Kiøbe Balcken 12 Capitel 3 march* sølff.
- Anders Øchland bekiende at haffue hugget som hand schall suare till allene, i disse tuende
- 17a forløbben aar 63 och 64, werdj for 11 ½ *Rixdaller*. Meente hans jord for schougen schyld var opsett, och derfor, for tienden burde frij at vere, giorde och herpaa sin æd med opragtte fingre indtett mere att haffue huggett.
- Olle Meuatten bekiende at haffue hugget in Anno 1664 verdj for 2 *Rixdaller* foruden huis som er fortientet, och derpaa giorde sin æd.
- Mortten Helleland bekiende at haffue huget for 4 *slette* daller och indtett widre som hand kunde mindis. Giorde derpaa med op ragtte fingre hans æd.
- Niels Kaste giorde sin æd paa att hand iche har hugget mere end tienden er betalt aff.
- Ølffuer Epland och Olle *ibidem* bekiende att haffue huggett i nest forleden aar werdj for 7 *march*, och indtet widre som de kunde mindis, och derpaa giorde deris æd.
- Lauritz Ness bekiende at reste med tienden aff 2 tølter nj allen huis werdj er 4 *march*, och indtet widre, huorpaa hand giorde sin æd.
- Lauritz Øffre Kleppe bekiende at haffue hugget for 4 *march* och indtet widre, huorpaa hand giorde sin æd.
- Rasmus Kleppe giorde sin æd iche att haffue huget mere end for 10[?] *march* som var for thiendet.
- Lauritz Hollsetter giorde iligemaade æd paa iche att haffue huget mere end for 10 *march* som och war før tiendett.
- Sebiøren Fereuog giorde æd paa, iche at haffue huggett till schibbene i nogen maade.
- Gunder och Lars Flyenswehr bekiende at haffue hugget for 2 *Rixdaller* som schipperen haffde taget thienden aff. Och giorde derpaa deris æd.
- Anders Hucheferd giorde æd paa iche at haffue hugget noget till schibbene paa thoe aars tid i nogen maade. Det samme tilstod och hans grande Niels.
- 17b Indre Hoope berettede och tilstod at de tuende schiper Jan Krey och Joris Barchle aff Hettland som laa i Bruntuettwogen haffuer tagen tienden aff ald huis last de der haffuer indschibbet, och at hand for sin person indtett resterit huor paa hand giorde sin æd med op ragtte fingre.
- Olle Aase berettede paa egen och hans grandis Andersses wegne, att de indtett haffuer hugget till schibbene i nogen maade, och derpaa giorde sin æd.
- Indre Landrøen paa hans *Salig* hosbonds wegne berettede at haffue huget for 2 *Rixdaller* som er fortoldet.
- Niels Store Brattetuett giorde æd paa, indtett i nogen maade at haffue huggett till schibbene.
- Peer och Olle i Gudøen wed deris drengelod for retten angiffue at haffue solt i for leden aar huer sin baad. Peer fich for sin 3 *Rixdaller* och Olle 2 ½ *Rixdaller*, widre

eller andet haffde de iche hugget i nogen maade.

Hans Sæ bekiende att haffue hugget i forleden aar med Olle Landrøen werdj for 9 ½ *march*, huad hand haffuer huget aarit till forn, er fortoldet och gjorde hand herom sin æd.

Hans Haaland lod wed Sebiøren Fereuog, och hans egen søn bekiende iche at haffue hugget mere end huis tienden war betalt aff, huorpaa hand gierne wille giøre sin æd.

Niels Hillisuig gjorde sin æd at hand indtet haffuer hugett till schibbene i nogen maade.

Thomas Hammerhog bekiende at hand och hans husmand Richertt haffuer hugget 4 tølter nj allen for 8 *march*, och indtett widre i nogen maade, huorpaa hand med op ragte fingre gjorde hans fulde æd.

18a Jacob Øffre Hammerhog bekiende att haffue huggett i forleden aar for 5 *slette daller* huor aff hand den halffue tiende som er 1 *slett march* till schipper Jan Robberttssen aff Kreyll som laa i Færøen[?] haffuer betalt. Och derpaa gjorde med op ragte fingre sin æd.

Olle Møchlebst gjorde sin æd paa indtet at haffue huggett i nogen maade.

Lauritz Lj berettede, iche mere at haffue huget end huis paa sehniste høste thing er fortiendet.

Johannes Ellsagger gjorde sin æd med op ragte fingre att hand indtet haffuer hugget.

Ingebrigt Hombleunigen bekiende att haffue schaarett paa sin saug i disse begge forløben aaringer 63 och 64, fire hundre bord, som endnu alle staa w-forhandellitt, huis bord ellers i aar fra hans haffn er wdførtt dem wille hand giøre forklaring paa huor fraa de er kommen.

Och satte Anders Rasmussen i rette om huis last som allmuen iche har wilt angiffue, iche burde att were forbrutt, och dapaa var domb begierende.

Herom er affsagtt att effterdj allmuen nochsom tillforn wed Hans *Mayestets* breffs forkyndelse saa uell som Anders Rasmussens fuldmagtt till Jens Douer, er aduaritt och paa mintt deris thrælaste thiende at betalle som hid indtill hoss de indsteffente ingen frugtt haffuer schaffet, men saadan høy Konglig paabud w-effterkommet laadet henstaa. Thj bøhr de sambtlig som nu i dag deris huggen last her till thinge wed æd har angiffuett, till forpligtt were thienden strax att ehrlegge, och derforuden effter forordningen saa meget som samme w-angiffuen last kand were werd at haffue forbrutt och det wnder namb och wordering, aff en huers

18b boe och formue effter Lougen.

Och efftersom samme Konglig forordning tillholder att schipperne ingenstedz maa henløbe, losse eller ladste wden paa de haffuer till forordnint worden, saa forkyntte Anders Rasmussen att alle haffner her i Opdalls schibbrede schall were aff schaffett, wndtagen Hombleunigen allene.

Jens Douer wdj fuldmagtt paa *Welbiurdig* Loduig Rosenkrantzis wegne for retten till talte Olle Epland for ald hans rettighed, for Anno 1663 saa och 64 tilsammen med *jullemarch 8 Rixdaller 8 schilling*.

Jacob Yttre Wee iligemaade for ald rettighed for 1663 och 64 tilsammen 11 *Rixdaller* foruden hans schatter for sehniste forleden aar.

Olle Epland møtte [*och*] berette at hannem bøhr komme till aff korttning for 14 dages arbeide hans søn har flodet tømmer.

Sambson Wæ paa Jacobs wegne møtte och haffde indtett at suare, men wndergaff sig huis retten hannem kunde till sige.

Jens Douer war herom dom begierende.

Thj er affsagtt att de indsteffente som med deris landschyld saa langtt offuer tiden

haffuer indesidet, bøhr att haffue deris jord och leymaall forbrutt effter Lougen och dog betalle huis de med rette schyldig er wnder namb i deris boe.

Anders Rasmussen steffentt Rasmus Espeuig for 5 *Rixdaller 2 march 1 schilling* hand hannem paa *Salig Ebbe Peerssens* wegne schyldig ehr.

Rasmus møtte [*och*] begierthe att hannem maatte giffues fordrag till nu i sommer.

Bleff forligt med Anders Rasmussen att

19a skulle betalle hannem till *Sancte Hansdag* først kommende, och derpaa tog hannem i haanden.

Fougden steffentt Bottell Nordbosta for 4 *Rixdaller 2 march* som hand resterer paa hans schatt for 1660.

Bottell møtte [*och*] berettede det att haffue betalt till Niels Basse paa Theigland. Haffde dog ingen beuis derfor, eller derpaa wilde giøre sin æd.

Steenwor Nordbosta iligemaade tilltalt for 4 *Rixdaller* schatt for samme aar.

Hun møtte [*och*] berettede det att haffue betalt till Johannes Theigland, huilchet hand for retten med op ragte fingre wed æd benegted.

Ingebrichtt Leitte till talt for 10 *march* proviant pennges for 1660, huilchet hand berettede till Johannes Theigland at haffue betaldt, och derpaa wille giøre sin æd.

Herom er affsagtt att Bottell Nordbostad och Steenwor *ibidem* bør den paafordrende schatt at betalle inden 14 dage eller vordering i deris boe, och Ingebrichtt Leitte at lougwerge sig sielf tridie eller betale efftersom *forschreffuitt* staar.

Fougden steffentt Sambson Wæ, Joen Lande och Enchen *ibidem*, formedelst de iche har wilt føre hans thiener Hans Pederssen offuer fiorden till Houge daa hand war wdsentt schatten fra lehnsmanden att indhentte. Begierede domb om de der fore iche burde att lide.

De indsteffentte møtte [*och*] kunde iche benegte joe at were louglig till sagtt, meentte ingen att burde føre efftersom de gaff deris fløttnings pennges.

Aff sagtt huer de indsteffentte schall bøde for schudzferdz forsømmelse 2 *march* sølff, och giffue

19b fougdens thiener hans wdlaugde penge igien.

Fougden steffentt Hans Gunderssen Flyensuehr for leyрмаall med Karen Dautz datter.

Gunder Flyensuehr møtte paa sin søns vegne och Anders Dauttssen paa sin søsters wegne, och war forseelsen gestendig. Anders meentte Hans burde betalle hindis bøder.

Aff sagtt en huer aff dennem bør bøde effter recessen, hand 12 och hun 6 *Rixdaller*, och dem strax till fougden at ehrlegge wnder execution som wed bøhr.

Fougden steffentt Beritte Johansdatter Møchlestue och Anders *ibidem* formedelst de iche har wilt ført fiscalens thiener, som i Hans *Mayestets* ærinde war bested. Formeentte de burde at bøde.

De indsteffentte møtte, och war Enchens wnd schyldning, at hun haffde ingen dreng. Anders berettede at hans barn samme dag døde.

Aff sagtt at de huer schall bøde 2 *march* sølff efftersom fiscalen och hans folch effter sehdellis Konglig tillaadelse, till fordingschab er berettigett.

Fougden Iffuer Knudssen steffentt Anders Reisemb, Michell och Knud Opdall for schaffer løn, huer 1 *Rixdaller*, till Johannes Støelle som de iche will betalle.

Anders Reisembs quinde møtte [*och*] beloffuede at wille betalle strax. Rolluff Thøe paa Michell och Knuds wegne for retten caverit och beloffuede iligemaade at betalle de 2 *Rixdaller* wden ophold lige som sin egen giæld.

20a Fougden Iffuer Knudssen steffentt Sæbiøren Fereuog formedelst hand paa sehniste waar thing haffuer sagtt att Gunder Flyensfehr, och hans folch haffuer taget 3 søusmaller fra dennem paa Windenes och Klippesteden. Sæbiøren møtte [*och*] kunde iche benegte saadan ord joe att haffue hafft. Men hand haffde hørtt dem aff Johannes Flyensfehr paa SørEid, huor effter hand siden haffuer sagtt effter hans mund. Beraabte sig paa widnisbiurd saadantt at wille beuisse. Thj beroer dett till neste thing.

Anno 1665 den 15 Martj holtis allmindelig waar thing paa Opsall i Stranduig schibbrede. Neruerende *Konglig Mayestets* fouget Iffuer Knudssen, bonde lehnsmanden Wiglich Eye sambtt effterschreffne laugrettismend som retten betientte. Niels SchougsEid, Lauritz Wig, Willomb Nordtuett, Mortten *ibidem*, Engell Giøn, Anders Haauijen, Anders Forr, Bronild Norttuedt, Elias Ballesemb, Mortten SchougsEid, Haldoer Schottumb och Olluff Thuett, med flere gott folch och meenige allmue som den dag thing søgte.

Bleff op læst for allmuen Hans *Konglige Mayestets* schattebreff for neruerende aar in forma lige som schatten i forleden aar naadigst haffuer weret paa budet. Sub dato Kiøbenhaffn den 24 *January* 1665.

Item Hans *Mayestets* forbud att ingen mandkiøn sig i denne tid wdaff riget i nogen fremmede herrers thieniste maa begiffue. Daterit Hans *Konglige* residenz i Kiøbenhaffn den 21 *Janvary* 1665.

Disligeste Hans *Mayestets* breff at i neruerende vintter schall huggis och giøris saa megen for raad paa lige saa mange galleyer at bygge som der er schierbaade i Bergenhus lehn. Datterit Haffnie 30 *Decembris* 1664.

Bleff oplæst en fredliusning paa *Welbiurdig* Loduig Rosenkrantzis schouge her i Stranduig schibbrede, saasom Østefiordz, Ødalls och Sunduors schouge. Daterit seniste wor thing den 29 Martj 1664.

20b Joen Gittlessen Mundemb lod læse och thing liuse Engell Pederssen Ballesembs till hannem wdgifne obligation och panttebreff paa itt pund smør och $\frac{3}{4}$ hud hans quindis odell och jordepartt i Holdhus, imod 30 *Rixdaller* derpaa aff *forschreffne* Joen Mundemb lontt och optagett. Daterit Mundem den 31 Martj 1661.

Mortten Nordtuett paa egen och Anne Lauritzdatters wegne lod læse Niels Hanssen stichttschriffuers till dennem wdgifne transport och affstaaelse paa tuende Lyse Klosters jorder her i Stranduigs schibbrede beliggende, nemblig Suinesteen schylder aarlig en løb smør och en halff hud, Schaar schylder aarlig en løb smør imod 350 *Rixdaller* de begge derpaa wdlagtt haffuer. Huor for dennem och deris arffuinger samme tuende jorder till wnderpantt schall føllge med lige condition och herlighed som Niels Hanssen dett aff Hans *Konglig Mayestett* naadigst er bebreffuet, huor om tuende eensliudende copier er wdgifuet, begge daterit Lyse Closter den 11 Marty

1665, wnder bemeltte Niels Hansens haand och seigell.

Anders Rasmussen Konglig *Mayestets* tolder her sammestedtzt med schrifftelig slodz citation steffentt sambtlig allmuen som handeller med trælact, till at forklare paa æd huor meget en huer haffuer hugget och solt at Hans *Mayestett* kand bekomme sin rettighed och thiende. Item saugmesterne till at forklare huor mange deeller en huer haffuer schaaren, och for huemb, med widre samme steffnings indhold for retten op læst, daterit Bergenhus den 9 February 1665.

Efter steffningen er fremkommen først Erich Sundfiord som efter ædens forklaring for hannem och de andre war oplæst, bekiende at reste med thienden aff 5 tølter nj allen som er 10 *marchs* werdj, och widre haffde hand i forleden aar 1664 iche huget eller solt. Huorpaa hand med op ragtte fingre gjorde sin fulde æd.

21a Olle Lygre bekiende at haffue hugget i forleden aar werdj for 10 *march* och indtett widre huorpaa hand med op ragtte fingre gjorde sin æd.

Lauritz Lygre bekiende att haffue hugget werdj for 7 *march* och indtet widre, huorpaa hand och iligemaade med opragte fingre gjorde sin æd.

Niels Oustefiord bekiende att hand indtett haffuer hugget mere end 1 tølt nj allen for 2 *march*, i forleden aar 1664, och derpaa gjorde sin æd.

Isach Sunduor bekiende att haffue hugget werdj for 8 ½ *march*, och hans fader Indre *ibidem* 1 tølt 9 allen for 2 *march*, och indtet widre som hand kunde mindis. Huorpaa hand med op ragtte fingre gjorde sin æd.

Peer i Wogen bekiende att haffue hugget 3 tølter 9 allen for 1 *Rixdaller*, och indtet widre huorpaa hand med opragtte fingre gjorde sin æd.

Sambson Øffrewoge bekiende at haffue hugget werdj for 1 *Rixdaller* och indtett widre, gjorde derpaa sin æd.

Gregoris Nesbør bekiende at haffue hugget bielcher och harebølls for 5 ½ *march* och indtet widre huorpaa hand gjorde sin æd med op ragtte fingre.

Willomb Norttuedt och Mortten *ibidem* gjorde deris æd paa att de indtett haffuer hugget eller soldt.

Siffuer Sørtuett bekiende at haffue solt tuende baader i forleden aar till jeltene for 6 *Rixdaller*. Anden last haffde hand iche hugget i nogen maade, huorpaa hand med opragtte fingre gjorde sin æd.

Olle Thuett gjorde æd med op ragtte fingre att hand indted haffuer hugget eller solt till schibene i nogen maade i mange aar.

Elias Ballesemb gjorde i ligemaade æd paa indtet at haffue hugget eller soldt.

Siffuer Reffne, Peer, Olle och Willomb *ibidem* gjorde æd med op ragtte fingre indtet at haffue huggett.

Anders, Engell och Olle Storeballesemb berettede at de indtet haffuer hugget till noget schib som de med deris æd bekrefftede.

Siffuer Hage bekiende at haffue solt en ferings baad for 2 *Rixdaller*, och indtett widre at haffue hugget i anden maade huor paa hand gjorde sin æd.

21b Niels Houge gjorde æd paa att hand i forleden aar indtett haffuer hugget eller solt i nogen maade.

Lauritz Wig bekiende at haffue solt i forleden aar 2 feringsbaade for 4 *Rixdaller*. Ellers haffde hand intet hugget i nogen maade, och gjorde derpaa med op ragtte fingre sin æd. Bekiende endnu 1 baad for 3 *Rixdaller*.

Hans Wig paa hans fader Christoffer Wigs wegne bekiende hand at haffue solt i forleden aar tuende baader till schibbene for 5 *Rixdaller*. Giorde der om med op ragtte fingre sin æd.

Elling Hauge bekiende att haffue soldt en baad i forleden sommer for 3 *Rixdaller*, och ellers indtet i nogen maade at haffue solt eller hugget, huorpaa hand med op ragtte fingre gjorde sin æd.

Niels Hauge bekiende paa hans søns Christoffers weigne, at hand haffuer solt i forleden aar 2 baade for 5 *Rixdaller*.

Paa Haldoer Sehruoldz och Niels Aachris wegne bekiende lehnsmanden Wiglich Eye, att de huer i forleden aar haffuer solt 1 feringsbaad for 2 *Rixdaller*.

Lasse Forr bekiende att haffue solt i forleden aar 2 feringsbaade till schottende for 4 *Rixdaller*, och ellers indtett i anden maade att haffue huget eller solt, och derpaa med op ragte fingre gjorde sin æd.

Michell Opsall bekiende at haffue solt i forleden aar 1 sexsrings baad for 3 *Rixdaller*, och indtet widre i anden maade, gjorde derpaa sin æd.

Olle Thuett och Mortten Nordtuet som saugmester till Fembanger saug gjorde deris fulde æd med op ragtte fingre att de iche haffuer schaarit i forleden aar (som kand regnis till goede bord) mere end 600, som de haffuer schatted for.

Anders Haaug bekiende att haffue solt i forleden sommer halffandethunder bord som bleff førtt till Hombleun, huilche war schaaren paa Haaug saug aarit till forn. Haffde dog indtett med att beuise schatten eller tienden der aff at were betalt och gjorde Anders sin æd med op ragtte fingre

22a att indtet mere paa samme saug for nogen anden er schaaren, huerchen før eller siden at den war sagt øde.

Elias Balfemb[!] bekiende at haffue solt i forleden waar it halfft hundre bord som hand och Engell och Olle haffde schaarit paa Ballesembs saug. Ellers haffde hand indtett schaaren for anden som solt er, wden en stoch eller thoe for en och anden till husbehoff. Giorde herom med op ragtte fingre sin æd, och erbød thienden deraff at wille ehrlege.

Anders Rasmussen satte wdj rette och protesterit att aldt huis iche tilforn er angiffuet och for tholdet, bøhr att were forbrutt, och derpaa war domb begierende.

Thij er herom saaledis for rette affsagtt att effterdj allmuen nochsom till forn wed Hans *Mayestets* breffs forkyndelse saauell som Anders Rasmussens fuldmagtt till Jens Douer, er aduaritt och paa mintt deris thrælaste thiende rigtig at betalle och angiffue som hidintill hos de indsteffente ingen frugtt haffuer schaffett. Thj bør de sambtlig som nu i dag deris {deris} last hedoch[?] for suegen deeller hertill thinge wed æd har angiffuett strax till forpligtt were Hans *Konglige Mayestets* thiende at ehrlegge och betalle, och der foruden effter forordningen saa meget som samme w-angiffuen last kand were werd, saauell som baadernis halffue werd att haffue forbrutt, och det wnder namb och wordering i enhuers boe och godz effter Lougen.

Och efftersom samme *Konglig* forordning tillholder att schipperne ingenstedz maa sette, losse eller ladde wden paa de steder till forordnit ehr eller worder. Saa forkyntte Anders Rasmussen nu for retten att alle haffnerne her i Stranduig schibbrede schall were aff schaffett, och allmuen som nogen last her effter selge will, det at føre till Hombleun.

Anders Rasmussen *Konglig Mayestets* tolder steffentt Mortten Norttuedt formedelst hand nu i høst har løbben wd aff lehnit med 3 lester brisling och iche det effter thold ordinantzen har angiffuet.

22b Brønild Nordtuett iligemaade till talt for 2 lester brisling hand iche heller har wilt fortolde.

Siffuer Sørtuett och for 3 lester brisling hand haffuer wdførtt och iche fortoldet.

Allff Fembanger for 2 lester 9 tønder brisling hand och haffuer wdførtt w-fortollitt.

Och satte Anders Rasmussen i rette om saadan w-angiffuen ware iche effter thold ordinantzen bør were forbrutt och derhos straffis som wedbøhr.

Mortten Nordtuett formeentte at burde were frj effterdj hand haffuer giffuet tholden aff samme 3 lester brisling i Staffuanger.

Dett samme formeentte och Brønild Nordtuett effterdj hand haffde sedell fra Staffuanger.

Siffuer Sørtuett och Olle Thuett paa Alff Fembangers wegne berettede att de haffuer weret paa Leeruigen daa de wille seigle wd, deris ware at wille angiffue, och talde med tholderens folch daa war tolderens iche hiemme, eller nogen som tolden wille anamme, och effterdj winden bleste god løb de aff och gaff deris told i Staffuanger. Formeentte derfor frj att were.

Men Anders Rasmussen som till forn war herom domb begierendis.

Thj er herom for rette aff sagt att Mortten Nordtuett och Brønild *ibidem* som deris paasteffentt brislinger iche effter tholdrullen och den aduarsell derom till thinge giortt er, har wilt fortolde och angiffue bør saadantt att haffue forbrutt och effter toldrullens 9 *Artichell* huer at giffue till straff 10 *Rixdaller*. Saa och Siffuer Sørtuett och Alff Fembanger pligtig were till neste thing at beuse at haffue weret paa tholdboden i Leruigen, deris brislinger at wille angiffue eller och att lide som forskreffuet staar.

Och haffuer wj huer tønede brisling vorderit for $\frac{1}{2}$ *Rixdaller*.

- 23a Mortten SchougsEid steffentt Olle Miønes formedelst hand i it brøllups forsambling wed sehniste Martinjtider paa Haaland haffuer schieldet hans quinde for att haffue giortt w-louglig pølse. Och daa hand bleff spurtt huordan w-louglig pølse war, suarede hand w-louglig tiuffue pøllse.

Peder Reffne som herom att widne war indsteffnt proffuede herom at hand hørde indtett andet end at Olle Miønes sagde far du vell Christj SchougsEid for gode pølse du sende mig, widre hørde hand iche, och derpaa gjorde sin æd.

Zacharias Kleppe proffuede at Olle Miønes med gantterj sagde offuer borde i brøllupet Gud welsigne hinde Christj SchougsEid for bra pølse du sende mig, och gjorde derpaa sin æd att hand iche hørde andet.

Olle Miønes møtte [*och*] berettede det ichon at haffue hermit effter en anden, och indtett i nogen maade at haffue meentt dermed Christj SchougsEid till vanære eller foragtt. Widste och indtett andett med hinde en huis ærligt och gott ehr.

Anders Rangestuett steffentt Christoffer Marchhus formedelst hand haffuer staallitt it øg fra hannem aff hans march med en stoer bielle paa, och derfor hannem offentlig sag tillagde.

Christoffer Marchhus møtte [*och*] berette at haffue førtt det øg tilbage till Anders Rangestuett effter danmendz domb, och den anden hand der fore schulle haffue bleff hannem aff Anders for holdet, saa hand war wden øg i 10 wggerstid. Formeentte iche at burde eller kunde miste dem begge, med widre hans foregiffuende.

Herom er aff sagt att effterdj Christoffer Marchhus effter førige domb har førtt det øg tilbage till Anders Rongestuett, och det anden igien iche er bleffuen megtig som hand dog med rette burde, huor effter hand wed Pintzdagstid

- 23b effter min forloff och tilladelse wed tuende mend haffuer taget hans eget øg igien som hannem billigen er tillatt at beholde till at Anders hannem det øg som Swend Killen paa hans wegne wdlod, tilbage restituerer. Thj kand vj med nogen rett iche schiøen at Christoffer Marchhus w-rett giortt haffuer. Mens mere fornemmer at hannem aff Anders w-tilbørlige beskyldis och tilltallis. Thj har hand hannem derfor till sitt werne thing at søge och indsteffne, om hand iche bør at were samme mand, och

imedellertid beholde det øg hand tog, till Anders hannem det andet laader føllgagtig were.

Engell Ballesemb steffentt hans med sødschind och suoger nemblig Halffuor Schottumb, Anders Danielssen Ballesemb och Gunder Leersteen formedelst de iche will bequemme sig at føde deris wanwittig søster Ingeber Pedersdatter tillige med hannem. Formeentte hand iche pligtig were hinde allene att wnderholde.

De indsteffentte møtte [*och*] berettede Engell at haffue faitt 6 daller for hinde att haffue och frembdrage.

Affsagtt att effterdj sambtlig sødschinden effter deris forældre indtett haffuer arffuett, och creditorne haffuer giffuet 6 daller aff deris, till hindis wnderhold $\frac{1}{2}$ aars tid huor effter Engell hinde haffuer hafft hos sig i $2\frac{1}{4}$ aar. Thj ehr agtis billigen at det andre sødschinde hinde huer halffandet aars tid bør at forsiune indtill det gaar om kring, at en huer till hindis wnderhold giffuer lige meget effter Lougen, och saa frembt nogen sig her udj wingerlig schulle laade finde, schall hindis fortæring hos den wdsøges som anden witterlig gield.

- 24a Willomb Reffne steffent Olle Ballesemb for
1 tølt och 8 stocher saugtømmer hand for 2 aars tid hos hannem haffuer bekommet, huor for Willomb kreffuede $7\frac{1}{2}$ *march*.
Olle Ballesemb møtte [*och*] berettede Willombs *qvinde* war hannem schyldig $\frac{1}{2}$ *Rixdaller*. Beuiste det dog iche.
Aff sagtt Olle Ballesemb bør betalle Willomb de $7\frac{1}{2}$ *march* inden fiortten dage eller wordering udj hans boe schaadesløs.

Fougden Iffuer Knudssen steffentt Karj Joens datter Gieruigen till domb at lide wdinden hindis halffue boe hindis mand Mogens Olssen sig haffuer effter latt som med it løst quindfolch for nogen tid er aff rømbtt.

Karj møtte [*och*] frembuiste en supplication till Hans *Exellentz Her* Canceler woris gunstige Her lehns herre om samme sag. Huorpaa Hans *Exellentz* har resolverit at hun till thinge schulle beuise huis hindis borttrømbtte mand har medtaget ellers kunde aff den effterlatte boe indtett efftergiffues. Thill huilchen ende[?] hun och disse proff haffde indsteffentt, nemblig Roald Hanssen Gieruigen som for retten wantt och bekiende at daa hans grande Mogens Gieruigen aff rømbtte tog hand med sig it sølff belte weget 22 lod, 1 halff sleden seng, 1 kaabe, 1 sølffschee, 1 sølffnall med kiede, 1 bøsse och 1 feringsbaad. Huorpaa hand med op ragte fingre gjorde sin æd.

Hans Windenes iligemaade bekiende att Mogens Gieruigen som nu Kyndelsmøsstid it aar, fra hans quinde, aff rømbte. Komb til hannem paa Windenes daa hand aff drog, och tilbød hannem it sølff belte for 11 *Rixdaller* och samme tid haffde hand en bøsse i haanden och war det paa natten om midnadtid, ellers saa hand iche andet hand med haffde. Thj hand fulde hannem iche tilbaadz, och gjorde hand derpaa med op ragte fingre sin æd.

- 24b Befindis saa at huis hand haffuer medtaget som begge widnisbiurdene wdj offuereens stemmer at beløbe 14 *Rixdaller*. Huorimod *forschreffne* quinde Karj Joens datter effter *Her* Cancelers resolution till kommer aff den offuer bleffne registerede boe ligesaa meget. Bliffuer saa igien paa Hans *Mayestets* anpartt 3 *Rixdaller*.
Huorom kand dømmis naar fougden loughlig beuise hand med en lettferdig quindisperson er aff løbben.

Anno 1665 den 17 Marty bleff holden allmindelige waar thing paa Wafitt med

allmuen aff Ous schibbrede. Neruerende fougden Iffuer Knudssen, bonde lehnsmanden Lauritz Houge med effterschreffne laugrettismend som retten betientte nemblig Olle Hegland, Peer Reffsuold, Niels Adland, Lauritz Hougland, Olle HellLand, Michell Hucheness, Arne Seruold, med sambt meenige allmue som den dag thing søgte.

Bleff i deris sambtlig paa hør lydelig for retten op læst och for kyntt Hans Mayestets schattebreffue for neruerende aar. Daterit Haffnie den 24 Janvary 1665.

Disligeste Hans Mayestets breff och forbud at ingen mandkiøn i disse wanschelige tider wdaff riget maa bort drage eller sig i nogen fremmede herrers och statters tieniste maa begiffues wnder tilbørlig straff. Daterit Hans Konglige residentz den 21 January 1665.

Endnu op læst Hans Mayestets breff om for raad paa tømmer at indkiøbe, till lige saa mange ferdig galleyre at bygge som der er schierbaade i Bergenhus lehn. Daterit Kiøbenhaffn slott den 30 Decembris 1664.

Paa Webiurdig Loduig Rosenkrantzis wegne bleff for retten thingliust och op læst Sigrij Johansdatters aff staaelses breff paa hindis odels jordepartt i Dalle i Fuse sogen. Daterit 3 Novembris 1664.

- 25a Anders Rasmussen Konglig Mayestets tolder her sammestedtzt wed schrifftelig slodtz citation aff Bergenhus steffent sambtlig allmuen till at forklare wed æd huor meget en huer haffuer huggett och solt, att Hans Mayestett kand bekomme sin tiende och rettighed.
- Disligeste Olle Saugmester at forklare huor mange deeller de haffuer schaaren och for huemb, paa det de schyldige som noget haffuer fordult maatte lide som wed bøhr. Och er daa effter ædens forklaring for dennem war op læst frembkommen disse effterschreffne och bekientt deris huggen last som føllger.
- Peer Berie berettede at haffue hugget adschillig smaa last i forleden aar 1664 werdj till schibene for 3 Rixdaller 8 schilling och iche widre som hand kunde mindis, huor paa hand med op ragtte fingre giorde sin æd.
- Lauridz Houge bekiende paa egen och Johans Hattuigens wegne at de till sammen haffde huget i forleden sommer for 1 Rixdaller bielcher, och indtet widre huor paa Lauridz giorde sin æd.
- Hans Øren bekiende at reste med thienden aff 1 tølt 12 allen huis werdj er 4 march och ellers indtet widre huor paa hand med op ragtte fingre giorde sin æd.
- Johans Øffredall och hans søn Lars bekiende begge ved æd och op ragtte fingre iche mere i forleden aar at haffue hugget end 2 tølter 12 allen och huer sit hundre band tillsammen for 1 march. Och indtet widre i nogen maade.
- Niels Aarland bekiende wed æd iche at haffue huget mere end for 3 schilling till en schotteploug.
- Olle Nereboug bekiende at haffue huget for 5 march och indtet widre, huor paa hand med op ragte fingre giorde æd.
- Lauridz Houge berettede paa hans fader och broder Størch Hofflandz wegne at de bege haffuer huget for 4 march.
- Johannes Røe giorde æd paa at haffue hugget 200 band for 2 march och indtett widre.
- Baard SchougsEid och Lars Sjmenssen paa hans Salig fader Sjmen Kuffuens vegne berettede at de haffuer huget till sammen for 2 Rixdaller huor wdj Samuell Loss en

- tridiepartt interessarit. Och gjorde de derpaa med opragtte fingre deris æd iche att haffue huget mere.
- Pouell Ludtzen wed hans søn Anders Pouelssen lod bekiende att haffue hugget for 3 ½ *march* och indtet widre i nogen maade huorpaa hand gjorde æd.
- 25b Johannes Meehus bekiende med opragte fingre iche at haffue hugget mere end mattøsser for 3 eller 4 *schilling*, saa och solt 1 dosin schoffller.
- Lauridz Houge berettede paa Niels Hollgembs vegne at hand haffuer hugget for 3 *march*.
- Ramus Øffreboug gjorde æd paa indtet at haffue huget.
- Mogens Gougsta gjorde iligemaade det samme.
- Peer Reffsuold gjorde och æd paa inted at haffue huget.
- Olle Biones bekiende iche att haffue huget mere i forleden aar end 3 tølter 9 allen for 1 *Rixdaller*, huor paa hand med opragtte fingre gjorde sin æd.
- Johannes Lj bekiende at haffue hugget for 2 *march* 4 *schilling* och indtet widre, gjorde derpaa sin æd.
- Willomb Indre Sambøen bekiende at haffue hugget med Anders Ytter Sambøen for 1 *Rixdaller* till sammen och indtet widre huorpaa hand gjorde sin æd.
- Rasmus och Peer Indre Sambøen sagde sig at haffue hugget bege for 2 *march* ich indtet vidre, huor paa de med op ragtte fingre gjorde sin æd.
- Joen Lunderwig bekiende at haffue hugget for 4 *march* och indtet widre som hand kunde mindis huorpaa hand med opragte fingre gjorde sin æd.
- Olle Helleland bekiende at haffue hugget for 3 *march*. Hans grande Lars och Jørgen bege for 1 *Rixdaller*. Albret Helland sielff bekiende at haffue hugget for 3 *march*, och gjorde Olle och Albret som tillstede wahr herpaa med opragte fingre deris æd indtett at haffue hugget mere i forleden aar.
- Johannes Haffschor (som Olle Helland berettede) haffuer hugget for 3 *march*. Elling *ibidem* for 2 ½ *march*.
- Suend Haffschor berettede at haffue hugget for 2 ½ *march* och indtet widre, gjorde der paa sin æd.
- Fredrich Thuett bekiende at haffue hugget 150 band for 1 ort och indtet widre huor paa hand gjorde sin æd.
- Iligemaade haffde hans grande Olle huget for 1 *march*.
- Johannes Mattland lod berette wed hans tjner Peer Knudssen at haffue solt 1 tølt 9 allen for 2 *march*.
- Olle och Ingebricht Hollmefiord bekiende med op
- 26a ragte fingre at de aldellis indtet haffuer huget.
- Søffren och Halffuor Hollmefiord iligemaade ved æd negted indtett att haffue hugget i nogenmaade.
- Erich Wafitt gjorde och æd paa, inted at haffue huget.
- Jørgen Hoope frembkomb for retten med stoer mundbrugerj och ingen æd wille giøre paa huis hand haffde hugget. Thj schall hand effter *Kiøbe Balcken* 12 *Capitel* bøde 3 *march* sølff, och ellers steffnis igien till neste thing.
- Johannes Bougstrand bekiende wed æd indtet at haffue hugget mere end 2 aaretrær for 4 *schilling*.
- Willomb Soellberg bekiende at haffue hugget for 2 *Rixdaller* 10 *schilling* och indtett mere. Giorde derpaa sin æd.
- Isach Rollsuog bekiende at haffue hugget femb tølter 9 allen huor wdj Olle Helland er interessarit for halffparten, som hand bag effter hans førige æd iche kunde benegtte. Och gjorde Isach herpaa med op ragtte fingre hans æd.
- Knud Waage bekiende at haffue hugget for 14 *march* och indtet widre eller mere,

- huorpaa hand med opragte fingre gjorde sin æd.
Joen Trengereid bekiende at hand och hans grande Olle, sambtt Niels Nordbøe haffuer huget till sammen 10 tølter 9 allen for 3 *Rixdaller 2 march*, ellers haffde hand och de andre indtet huget, huorpaa hand gjorde sin æd.
Olle Schar suarede paa Samuella Hougens wegne at hand haffuer hugget for 1 *Rixdaller* och indtet mere.
Mortten Odland gjorde sin æd paa indtet at haffue hugget mere end et halffhundre band for 6 *schilling*, wden huis hand tillforne har betalt thienden aff till Jens Douer.
Aslach och Niels Reista bekiende at de iche haffuer hugget mere end for 1 *march* till sammen. Huorpaa de begge for retten med opragte fingre gjorde æd.
Johannes Wdschott bekiende at haffue huget for 16 *march 8 schilling*, 14 allen, 12 allen och 9 allen, och berettede paa Niels Norduigens vegne at hand haffde huget for 7 $\frac{1}{2}$ *march*. Och gjorde Johannes herom sin æd.
Hans Olssen Steenstuett berette paa egen och hans faders wegne att de indtet haffuer huget, och gjorde derpaa med op ragte fingre sin fulde æd.
- 26b Lauridtz Røe berettede paa egen och hans grande Hinrichs wegne at de indtett haffuer huget, och gjorde derpaa sin æd.
Gregorius Løffschar gjorde sin æd paa at hand indtett haffuer huget i nogen maade till schibbene.
Det samme gjorde och Michell Huchenes.
Thomas Giere bekiende at hand och Fabians Tøsse till sammen haffuer huget 10 tølter 9 allen for 3 *Rixdaller 2 march*, och indtet widre huorpaa hand med op ragte fingre gjorde sin æd.
Anfind Steensland bekiende at haffue huget i forleden aar smaatt och stortt till 3 *Rixdaller*, och indtet widre som hand aff wed eller kunde mindis, huorpaa hand med op ragte fingre gjorde sin æd.
Mogens Suendzdall gjorde æd paa, inted at haffue huget.
Olle Langeland gjorde æd paa at hand och hans broder indtett haffuer huget till schibbene i nogen maade.
Erich Tuett lod wed sin søn Olle Erichssen berette at hand indtett haffuer huget, och iche till 1 quitt.
Anders Dybeuig berettede paa hans mog Gabriel Dybeuigs wegne at hand haffuer huget 3 tølter 9 allen.
Olle Thottland bekiende at hand haffuer huget bielcher for 16 *march* som hand indtett haffuer betalt tienden aff, och indtett widre, huorpaa hand med opragte fingre gjorde sin æd.
Rasmus Tuett gjorde æd paa att hand indtett haffuer huggett.
Asbion Gouphollmb bekiende at hand och Johans hans grande har hugget 5 $\frac{1}{2}$ tølter 12 allen for 22 *march*, och indtet widre huorpaa hand med op ragte fingre gjorde sin fulde æd.
Anders Kleppe berettede paa Anders Øffre Querneses wegne at hand haffuer huget werdj for 1 *Rixdaller*.
Olle Nerequernes berettede paa hans grande Mogens Querneses wegne at haffue hugget staffuer for 12 *schilling*.
Olle Schar och Anders Kleppe bekiende at haffue huget 1 tølt 12 allen for 4 *march*, det andet er betalt till Jens Douer, gjorde herom deris æd.
- 27a Isach och Niels Lj lod berette wed Olle Schar och Anders Kleppe at haffue huget huer for 7 *march*, och indtett mere huorpaa de gjorde deris æd.
Effuind och Peder Sæuold bekiende wed deris æd at haffue hugget till sammen for 1 *Rixdaller*, det andet war till forne fortiendet, och gjorde de herom med op ragte fingre

deris æd.

Thomas Giære saugmester till Alldallsaug bekiende at haffue schaaritt i dette forleden aar 1664 till sammen 300 bord for *Her Jens, Her Hans* och till kierchen. Wilde dog iche giøre æd paa att haffue schaarett mere. Thj er affsagtt att hand schall effter *Kiøbe Balcken 12 Capitel* bøde dennegang 3 *march* sølff.

Saugmesteren till Thøsse saug Olle Gutturumbssen møtte iche. Lehnsmanden gjorde hans wndschyldning. Thj schall hand till siges att møde paa Strandbahrms thing nu fierde Paaschedag førstkommendis.

Anders Rasmussen satte wdj rette och formeentte at allmuen deris fordulte last burde haffue for brutt effter forordningen.

Thj er herom saaledis for rette aff sagtt att effterdj allmuen nochsom till forn wed Hans *Mayestets* breffs forkyndelse saauellsom Anders Rasmussens fuldmagt till Jens Douer er aduaritt och paamindt deris trælaste thiende at betalle som hid indtill hos de indsteffentte ingen frugtt haffuer schaffett. Men saadan høy Kongelig paabud dumdristigen *offuer* hørig siddet. Thj bør de sambtlig som nu i dag her till tinge deris hugen last wed æd hat angiffuett till forpligtt were thienden der aff at betalle, och der foruden effter forordningen daterit den 30 *Janvary* 1664 saa meget som samme w-angiffuen last kand were werd, att haffue for brutt. Och dett wnder namb och wordering aff en huers boe och formue effter Lougen.

Och effter som samme Konglig forordning till holder at schipperne ingen stedz maa henløbe, losse eller ladde, wden paa de haffner tillforordnet ehr eller worder, saa forkyntte Anders Rasmussen at alle haffner her i Ous *schibbrede* schall were affschaffet

27b och allmuen som her effter noget huge vill, at føre deris last till Hombelluigen.

Olle Lygre aff Stranduigs *schibbrede* steffent Johannes Røe formedelst hand wed fæbeett indtrenger sig wdj *Øffredalls march* wden hans minde, de paa boende leilendinger till schaade. Formeentte det w-rett at were effterdj hand er bøkell raadig baade for sin och Johannesses partt.

Johannes møtte [*och*] berettede at der er græss noch, och mere end leilendingerne behøffue. Formeentte derfor iche at giøre nogen w-rett effterdj hand er en jorddrott och der wdj eiger 21 *march* smør 1 gedschind och 1 faarschind.

Er affsagtt att de begge schall rette sig effter *Landsleje Balcken 20 Capitel* och indtet bruge mere end enhuers lod kand taalle, end om nogen dennem will mere bruge daa maa den anden biude hannem till laad, och schiffte huer sin anpartt som Lougen siger, huor effter en huer kand bruge sin deell. Dog at leilendingerne kand were wden schaade.

Fougden Iffuer Knudssen steffent *effterschreffne* knegter Anders Olssen Lydtzen, Anders Pouelssen Ludsen, formedelst at de paa sehniste høste thing paa Houge er ind kommen i thingstuen daa hand Konglig *Mayestets* rettighed anammede och giortt bulder och oprør, med stormen[?] och mundbrugerj saa hand maatte entuige sit sæde, och formeentte at de for saadant burde att lide som wedbøhr.

De tuende indsteffentte møtte och berettede at de iche war allene. Der ware tuende tillige med som och burde att steffnis. De haffde ichon talt om de 2 {*march*} schilling som er wdgiffuet for træhesten.

Herom er for rette aff sagtt att efftersom Hans Konglig *Mayestets* forordning daterit Fredrixborg Slott den 1 *January* 1649 till holder at naar knegterne erpaa nogen munstring eller wdj guarnison skulle de i gemeen suare effter

28a krigsret. Mens hiemme i bøygden hos dennem sielffuer att straffis och stande till rette

effter Lantzougen, och det befindis at de dum dristigen sig haffuer wnderstandet at komme till thinge huor de ingen ærinde haffde och giortt bulder och wdliud om det som dennem at paatalle indtet wedkom. Thj bør de effter Christianj 3 Recess 10 *Capitel* at bøde 3 *march* till dommeren och 3 *march* till herschabet huer, huilchet Kongens fouget aff en huers løn haffuer at søge och indfordre. Ellers will wj och forbeholden haffue med høyre øffrighed at forspørge om de iche paa deris kroppe der foruden bør att straffis effter for thienisten.

Fougden steffent Anne Lauritzdatter tillholdende paa Mattland till hindis leyrmaalls bøder at betalle.

Hun møtte for retten med sitt w-echte baren, och bekiende hindis forseelse, och at barne fadren er Olle Kleppe och ingen anden. Beklagde hindis fattig domb och elendighed at hun indtett haffde att bøde med, huilchet och neruerende ting mend och allmue sagde sig att were bevust att hun war it fattig mennische och leffuede i all armod.

Affsagtt hun effter Recessen bøhr at lide med fengsell paa hindis krop, om øffrigheden iche hinde will benaade.

Lehnsmanden Lauritz Houge paa Christen Bertelsens wegne steffent *effterschreffne* for giæld nemblig Olluff Thottland for 14 *march*, Mogens Thottland 1 *march*, Rasmus Thuen 1 *Rixdaller*, Joen Suentzdallen paa hans quindis wegne 8 *march* 14 *schilling*, Erich Thuett 5 *march*, Peer och Siffuer Hage huer 2 *march*, Olle Sanduig 7 *march*, Rasmus Frølland 1 *Rixdaller* ÷ 3 *schilling*, Effuind Sæuold 2 *Rixdaller*, Olluff Nerebouge 2 *march*.

Sambtlig de indsteffente møtte huor aff endeell bekiende gielden, endeell berettede derpaa noget at haffue betaldt. Erbød sig at wille leffuere tømmer for resten.

Ehr affsagtt at en huer de schyldige bøhr att betalle till Christen Bertelssen huis de hannem med

28b rette schyldig er, och det inden 14 dage eller vordering i deris boe och formue effter Lougen.

Anno 1665 den 3 April holtis allmindelig waar thing paa Sunde med allmuen aff Quindherritz *schibbrede*. Neruerende i fougden Iffuer Knudssens frauereelse och forfald, hans thiener och fuldmegtig Jens Douer, sambtt bonde lehnsmanden Anders Bringedall, med *effterschreffne* laugrettismend som retten betientte, nemblig Johannes Røsseland, Søren Nerhuss, Lauritz Jordtznæs, Johannes Onerimb, Hans Møchelbost, Joen Haauigen, Aslach Kaldesta, Aschild Hougland, Hans Asch, Thorchild Seiglemb.

Bleff oplæst och forkynt Hans *Mayestets* schattebreffue for neruerende aar daterit Haffnie den 24 *January* 1665.

Disligeste Hans *Mayestets* naadigste breff och forbud, att ingen mandkiøn i denne tid sig wdaff riget i andre herris thieniste maa begiffue wnder tilbørlig straff. Daterit Kiøbenhaffn Slott dend 21 *January* 1665.

Welbiurdig Loduig Rosenkrantz till Hatteberg lod for retten op læse Sara Christensdatter paa Aaruigen hindis wdgiiffne kiøbe och schiøde breff till den *Salige* Welbiurdige mand Axell Mouatt till Hoffland paa en hindis odells jordepartt i Myren paa Løffaldstranden schylder aarlig itt pund smør och 1/3 hud med bøkell. Daterit Hoffland den 1 *Octobris* 1642.

Iligemaade oplæst Gregorius Møller och Lars Rasmussens paa deris høstruers Karen och Rachell Lars døttris wegne wdgiffue confirmatz och stadfestelses breff paa thoe pund smør och 2/3 hud i forbemelte Myren paa Løffaldstrand som deris høstruers Sallig moder Karen Søffrensdatter in Anno 1642 den 20 Martj till Welbiurdig Axell Mouatt och hans arffuinger solt och schiøtt haffuer. Daterit Hoffland den 4 Martj 1665.

- 29a Anders Rasmussen *Konglig Mayestets* tholder hersammestetz wed schriftelig citation steffentt sambtlig de schoug brugende allmue her i Quindheritz schibbrede till at forklare huor meget en huer i forleden aar 1664 haffuer hugget och solt, at Hans *Mayestett* sin thiende rettighed kunde bekomme, med widre steffningens indhold for retten oplæst.
- Ehr daa effter ædens for klaring, frembkommen Olle Erichssen, Olle Nielssen och Hans Rasmussen Liusthuett, och for retten bekiende at de sambtlig i for leden sommer haffuer huget nj allen bielcher for 4 *Rixdaller*, huer lige meget, och indtet widre, huorpaa de med opragte fingre gjorde deris fulde æd.
- Hans Asch gjorde æd paa at hand i forleden aar indtet haffuer huget till noget schib.
- Lauritz Jordznes gjorde iligemaade æd paa, indtet att haffue huget til schibene i nogen maade.
- Knud Røe gjorde det samme. Saa och Haldsteen i Schorppen.
- Mattis och Sambson Røesteen bekiende at haffue hugget till sammen i forleden sommer bielcher, och bierchestøcher till sammen for 11 *march* och indtet widre huor paa de med opragte fingre gjorde deris æd.
- Johannes Peerssen Onerimb bekiende at haffue huget i forleden sommer bielcher for 16 *march*. Saa och 4 tølter bord som bleff schaaren paa Hillwig saug, och solt i Wallen for 10 *march*. Huorpaa hand med op ragte fingre gjorde sin æd indtet mere at haffue huget.
- Thomas Jespersen *ibidem* bekiende at haffue huget i fior bielcher for 17 *march* till sammen och indtet widre, huor paa hand med op ragte fingre gjorde sin æd.
- Gammel Thomas Jespersen gjorde sin æd paa, iche mere att haffue huget i forleden aar end for 20 *march* 8 *schilling*.
- Johannes Hillessen berettede att haffue hugget i forleden aar till schibbene for 11 ½ *march* och indtet widre huorpaa hand gjorde sin æd med op ragte fingre.
- Michell Onrimb bekiende wed æd iche at haffue huget mere end for 12 ½ *march* i fior sommer.
- Olle Røsseland bekiende at haffue hugget i fior bielcher och staffuer for 2 *Rixdaller*, och indtet widre. Giorde derpaa sin æd.
- Johannes *ibidem* tilstod, iche at haffue huget mere end huis hand paa høst thinget gjorde
- 29b chlartt for, huor paa hand op ragte sine fingre och gjorde sin æd.
- Siffuer Helleland for retten bekiende at haffue hugget i sehniste sommer thræ ware till sammen for femb *Rixdaller* 1 *march* huorpaa hand med opragte fingre gjorde sin æd.
- Aslach Kaldesta gjorde æd paa at hand indtet haffuer hugget mere end huis hand haffuer betalt thinden aff paa sehniste høste thing till Jens Douer.
- Johannes Øffre Røruigen bekiende at haffue hugget werdj for 10 *march*, och Olle Nere Røruigen 150 staffuer for 1 ortt, och gjorde de bege herpaa deris æd.
- Haldsteen Opsanger bekiende at haffue laadet schiere 4 tølter bord paa Wallens saug som bleff solt till en schipper for 2 *Rixdaller*, hans anden last har hand angiffuett for Lars i Wallen. Bekiende endnu bord for 1 *Rixdaller*, som till sammen er 6 tølter.

Olle Lønning bekiende att haffue huget 9 allen bielcher for thoe Rixdaller, och indtet widre huorpaa hand med opragtte fingre gjorde sin æd.

Joen Haauiigen bekiende at haffue huget 100 9[!] allen och nogen bierche støcher till sammen for 22 *march* 4 *schilling* och indtet widre huorpaa hand gjorde sin æd.

Olle Haldorssen Berge bekiende at haffue huget 4 Rixdaller 2 ½ *march*, beuiste at hand war siug daa sehniste høste thing bleff holden, saa hand iche har weret mott willig till thienden att wdgiffue.

Lauritz Berge bekiende att haffue hugget for 1 Rixdaller och indtet widre, gjorde derpaa sin æd.

Søffren Nerhus bekiende at hand ichon har huget for 1 Rixdaller och indtet widre huorpaa hand med op ragtte fingre gjorde sin æd.

Anders Bringedall berettede paa Rasmus Troouigens wegne att hand haffuer hugget for 3 ½ Rixdaller.

Tholleff Stoerdall bekiende at haffue huget for 4 Rixdaller och indtet mere som hand kunde mindis, gjorde derpaa sin æd.

Ingebricht *ibidem* tillstod och att haffue hugget for 4 Rixdaller, gjorde derpaa sin æd.

30a Elias Røraan berettede at haffue huget for 1 ½ Rixdaller och indtet widre, gjorde derpaa sin æd.

Baard Lilledalle sagde sig att haffue for 1 ½ Rixdaller 10 *schilling* hugget och indtet mere, gjorde derpaa sin æd.

Hans Olssen Wllffuenes bekiende at haffue huget tillige med Enchen *ibidem* werdj for 6 Rixdaller, huer lige meget, och indtet widre, huorpaa hand gjorde sin æd.

Baard Dalle paa Anders Roaldztuettz wegne berettede at hand haffuer huget for 1 slett daller.

Anders Rasmussen satte i rette om de indsteffente som iche deris thiende har wilt betalle, burde at lide effter forordningen, och derpaa war domb begierende.

Thj er herom for rette aff sagtt, att effterdj allmuen nochsom till forn wed Hans *Mayestets* breffs forkyndelse, saauell som Anders Rasmussens fuldmagtt till Jens Douer er aduarid och paamintt deris thrælast thiende at betalle, som hid indtill hos de indsteffente ingen frugtt haffuer schaffet. Men saadan høy Konglig paabud mottuillig offuer hørig siddet. Huor fore de sambtligen som nu for retten deris huggen last wed æd har angiffuett bøhr till forpligtt were at lide effter Hans *Mayestets* forordning, med saa megen werdj at haffue forbrut och det wnder namb och wordering i enhuer schyldiges boe effter Lougen.

Och effterdj samme Konglig forordningh tillholder at nogen wisse steder och haffner schall forordnis daa aff kyntte Anders Rasmussen at alle haffner och wiger her i Quindherrit schibbrede schall were forbøden och aff schaffet wden Theerøen allene.

Jørgen Larssen bergschriffuer paa participanternis wegne steffent Lars Jordznes for 14 ½ *march* hand till *Salig* stichttmester er schyldig bleffuen, hurom indlaugdis *Salig* Ebbes egenhaand och aff reining sedell.

Lauridtz Jordznes møtte [*och*] berettede at hannem iche war witterligtt hand noget war schyldig, ehrbød dog wed derfor till i sommer.

Bleff forligtt med Jørgen at schall betalle med ved till *Sancte* Hansdag, och tog ham der paa i haande.

30b Iligemaade Christoffer Giere tiltalt for 1 Rixdaller 11 *schilling*.

Hand møtte och bekiende gielden.

Aff sagtt hand bør betalle inden 14 dage wnder namb i hans boe och formue effter Lougen.

Hollger i Hougshaffn steffent Thøer i SchaallWhren for hans jegtt som er for kommet. Men Thøer møtte iche eller nogen paa hans wegne. Derfor till kjentt at bøde steffnefald 1 *march* sølff och giffue Hollger kost och thering.

Anders Rasmussen steffentt Thomas Bielland for 5 Rixdaller 3 *march* 2 *schilling* och Jacob *ibidem* [for] 9 *march* 2 *schilling* de till *Salig* Ebbe Perssen er schyldig, som hannem i betalling paa schiffet er tillagtt. Begierede domb till betalling.

De indsteffente møtte [och] begierede dilation till *Sancte* Hansdag først kommendis. Huilchet Anders consenterede, och dersom de sligt iche effterkommer daa det aff deris boe och godz med namb och wordering at maa wdsøgis med ald paa løbende omkostning schaadesløs.

Anno 1665 den 6 April holtis allmindelig waarting paa Thungesuig med allmuen aff Schoneuig schibbrede. Neruerende *Konglig* Mayestets fouget Iffuer Knudssen, lehnsmanden Lahris i Wallen, sambtt effterschreffne laugrettis mend som retten betiente nemblig, Od Giellmeruig, Haldoer Tarildzøen, Erich Axland, Indre Ness, Suend Aassemb, Thøer Dallen, Olle Teigendallen, Olle Nielsen Aartun, Gudmund Ølfernes och Knud Hillestad.

Bleff i sambtlig den tillstede werende allmues paa hør lydelig op læst och forkyntt Hans Mayestets naadigste wdstede schattebreffue for neruerende aar. Daterit Haff[nie] den 24 January 1665.

Disligeste Hans Mayestets breff och forbud at ingen mand kiøn i denne tid sig wdaff riget i anden herris thieniste maa begiffue wnder tilbørlig straff. Daterit Haffniæ den 21 January 1665.

Iligemaade itt andet *Konglig* breff, att alle de som wden riget thiener, och ere norsche eller danske indføde, sig strax i riget igien schall indbegiffue
 31a wnder straff och confiscation aff deris godtz, och de søfarende wden ald naade paa liffuet. Daterit Kiøbenhaffns Slott den 21 February 1665.

Fougden Iffuer Knudssen lod op læse och forkynde Hans *Exellentz* Her Cancelers schriffuelse och befalling, att allmuen schulle till holdes, deris sogne præst som haffuer lange kierche weye, att føre till och fra kierchen effter ordinantzen, och som seduanligtt. Daterit Bergenhus den 1 April 1665.

Med derhoss Her Eliasses missive at fougden wille handelle med allmuen, hurledis sligt best och bequemmeligst schee kunde.

Derpaa bleff aff de tillstede werende sognefolch aff Aachre och Hollmedalls sogner suaret at de huer mand goduilligen wille wdgiffue till præstens fordingschab aarligen thoe schilling, som kand giffues till de femb husmend fougden will till neffne at føre, och widre kunde de iche wdloffue.

Lauridtz Ellingsssen Aachre steffentt Hans Kalffuigen for medelst hand hannem med w-tilbørlig schieldtz ord paa hans ære haffuer offuer faldet. Formeentte hand der fore burde att lide som wedbøhr.

Johannes i Woggen och Pouell Nielssen Øffstebøe som herom att widne war indsteffentt frembkomb for retten och proffuede en huer for sig som føllger. Først proffuede Johannes att hand i fior Paaschedagen haffde bedet *forschreffne* Lauridtz

och Hans, med flere gott folch till sig till barsell. Daa som hand om natten komb ind i stuen haffde de ord sammen, men huor om det war eller huad begyndelsen haffuer weritt widste hand iche. Daa hørde hand att Hans Kalffuigen schielte Lauridz Aachre for en schellemb, huor om Lauridz strax schød hannem till prouffs, och widre widste hand iche att prouffue. Giorde herpaa sin æd.

- 31b Pouell Øffstebøe proffuede, at daa hand samme natt komb ind i stuen, hørde hand *forschreffne* Lauridz och Hans haffde ord sammen, men huor om, vidste hand och iche. Daa sagde Hans till Lauridz du est[!] en hund och du haffuer giortt som en hund. Siden sagde Lauridtz till Pouell[!]. Jeg wille well schrinche[?] dig en gang, men ieg er iche werdt at driche med dig effterdj ieg er en hund, och er der for best ieg gaar fra bordet. Berettede derhoss at de begge haffde sidet natten offuer och ware druchne, eller widste hand indtett widre herom at proffue, och giorde herpaa sin æd. Hans Kallffuigen som herhoss war tillstede sagde at hand war druchen, och Lauridz wilde holde hamb for en gich; hand haffde hentt nøder 2 aar i hand schoug, och giortt hamb schaade, med schaff och andett som hand formentte iche at vere tilbørliggt. Er aff wist till bedre beuis, saa schall derom paa kiendis huis rett er.

Anders Rasmussen *Konglig Mayestets* tholder sammestedtzt wed en schrifftelig slodz citation steffentt samtlig de schouff brugende allmue formedelst de deris thælast thiende iche har wilt chlarere och angiffue, samt indsteffentt saugmesterne till att forklare huor mange deeller de iforgangen aar haffuer schaaren.

Och er daa effter ædens forklaring for dennem war oplæst, fremb kommen Johannes Leeruigen [*och*] berettede att hand kand iche mindis at haffue hugget mere end for 2 *Rixdaller* som hand daa haffuer angiffuet for lehnsmanden Lauridz i Wallen. Wille dog iche her om giøre sin æd. Thj bøhr hand effter *Kiøbe Balcken 12 Capitel* att bøde denne gang 3 *march sølff*.

Hellie Hillestad giorde æd paa at hand iche haffuer huget mere end hand till Lars i Wallen har for tiendet.

Knud *ibidem* giorde æd paa, at hand indtet haffuer huget.

Jens och Knud Scharffueland giorde deris æd paa at de indtett har huget mere end de har angiffuit {for} for lehnsmanden Lars i Wallen.

Olle Theigendall berettede at haffue huget for 1 ort och indtett widre, i forleden aar huor paa hand med op ragtte fingre giorde sin æd.

- 32a Job Effne berettede att haffue huget for 2 *march* mere end hand har angiffuet, giorde derpaa sin æd at dett endnu liger w-forhandellett.

Olle Nielssen Aartun och Lauridz Nielssen Wiche bege saugmestre till Aacheruig saug, giorde deris æd med op ragtte fingre for retten, at de iche kand mindis huor mange bord de i forleden aar haffuer schaaren, eller for huemb det sched er.

Pouell Anderssen Handeland berettede att haffue schaaren paa Wallens saug 12 tølter bord i forleden sommer, som hand ingen schatt aff haffuer betalt. Ehrbød derforre nu den at wille ehrlege.

Schall der fore søgis till Chloster thinget.

Anders Rasmussen aff kyntte for retten alle haffner i Schoneuigs schibbrede wndtagen Wallen allene, effter som hand ingen rigtighed paa Hans *Mayestets* wegne kand bekomme for huis bord derfra er wdført.

Lauridtz i Wallen paa Peder Hanssens wegne steffent Pouell Ølffuerssen Øffstebøe for 1 ½ *Rixdaller* 18 *schilling*, landschyld for 1663: 4 ½ *Rixdaller*, arbezpennge 1 ½ *daller* 18 *schilling*, och paa første bøkell 12 *Rixdaller*. Pouell Nielssen *ibidem* for rest 1 *Rixdaller*. Erich Michelssen *ibidem* thoe *Rixdaller*.

Olle Nielssen Aartun møtte paa Pouell Ølfferssens wegne, och berettede att hand har giortt alting klartt med sin eiger nu paa Scheer thorsdah, saa hand rester hannem ichon 3 ½ *march*.

Pouell Nielssen sagde att hand indtet war schyldig.

Erich møtte iche efftersom hans quinde liger lig hiemme och er nys død.

Ehr aff sagtt Pouell Nielssen som effter Peder Hanssens egen haand befindis 1 *Rixdaller* att schyldig were som hand ingen beuis for haffuer att were betalt, bøhr det inden 14 dage att ehrlege, eller lide derforre namb och wordering i hans boe.

De andre tuende dilaterit Lauritz till widre.

Wdmund Wiche steffentt wdaff Mogens Joenssen formedelst en øg hand haffuer forderffuett.

32b Wdmund møtte [*och*] kunde iche benegte jo at haffue taget Mogensses øg wden hans minde och forloff och kiørtt itt lass eller 2 med.

Schall beuisses huorledis Wdmund har schilt sig med øget och huad schaade derpaa giortt er, saa gaes herom huis rett er.

Lauritz i Wallen lydellig for retten fredliuste sin paaboende gaardz schouge och marche, saasom fischerie, schøtterj, schoughug, fæbeitte och huis anden forfang hannem giøris kand, wnder tilbørlig straff effter Lougen.

Iligemaade fredliuste Iffuer Knudssen paa egen och Peder Hanssens wegne Lechnes schouge, att ingen der wdj maa hugge widre end Lougen tillaaader.

Anno 1665 den 8 April till berammede sage thing som holtis paa Horneland i Føens schibbrede. Neruerende effter neffentte sex mend som retten betiente, Haldoer Langeland, Johannes Hyssingsta, Michell Føen, Haldoer Eschelend, Otte Odland och Erich Løning.

Præsenterit for retten erlig och wellforstandig mand Anders Rasmussen *Konglig Mayestets* tholder her sammestedtzt som frembeschett effter loughlig steffnemaall Olle Anderssen Nordhuglen och hannem till talte formedelst hand i forgangen aar har løbbet wden lehnet med hans jegtt, indehaffuende 4 ½ lester kalch, och førtt det till Staffuanger wden nogen toldz erleggelse eller angiffuelse her paa Sundhordlehns toldbod. Satte derforre i rette och formeentte at hand saadant effter Hans *Mayestets* toldordinantzs bør haffue for brutt och der forvden straffes med bøder som ved bøhr, och derpaa war domb begierendis.

Olluff Anderssen møtte och formeentte ingen w-rett giortt haffuer. Hand haffde giffuet hans thold wdj Staffuanger till Hans *Mayestett*, och widste iche hand den her schulle erlegge. Thj meentte hand at burde frj were, effterdj hand tholden har betalt.

Herom er saaledis for rette aff sagtt, att effterdj

33a Hans *Mayestets* toldordinantzs wdtrøcheligen formelder at alt huis norsch kalch som føris Norgis amptter och tholdsteder imellomb, schall giffue aff lesten 5 *schilling*, och at sligtt schall ehrleggis paa de steder huor dett første gang fra wdschibbes. Huilchet Olle Anderssen har giortt tuertt imod w-anseett at saadant alle och enhuer offentlig till thinge er aduarit. Thj wed wj iche at ehragtte at tholderens bogsedell i Staffuanger hannem kand befri, men hand at bøhr lide effter toldrullens 9 *Artichell* med samme 4 ½ lest kalch att haffue forbrutt, och derforuden att bøde for første gang thj *Rixdaller*. Lesten aff kalchen vorderitt 1 *Rixdaller*.

Welbiurdig Loduig Rosenkrantz till Hatteberg wed hans thiener och fuldmegtig Svening Nielssen lod indlege en wdtagen slodz citation offuer Welbiurdig Berentt Orning till Wattne gaard in forma: effter førige till thalle och gieldzbetalling effter till forne paa waarthinget indlaugde rigtig obligationer, huor om Suening paa hans gunstige hosbonds wegne war endeligen domb begierendis for capital, renntte och paa løbende omkostning *etcetera*.

Paa Welbiurdig Berentt Ornings wegne møtte Lauridz Snedker och ind laugde Hans Welbiurdigheds schriftlig suar, at hand effter Hans Exellentz Her Stattholders order andet haffuer at for rette, och dermed siger sig at were i louglig forfald och derfor formoder iche med retten att offuer illis. Daterit Bergen den 31 Martj 1665.

Men Svening paa sin gunstige principals wegne war herom som tillforne endelig domb begierende.

Daa er herom saaledis for rette aff sagt, att effterdj for oss i rette legges femb Welbiurdig Berent Ornings strenge och rigtig wdgiffne obligationer till hans morbroder den Salige Welbiurdige mand Axell Mouatt till Hoffland paa en anseelig summa pennges som Welbiurdig Berentt Orning lontt och bekommet haffuer, tilsammen bedragende sig till 892 ½ Rixdaller.

33b Huor aff hand endeell beloffuen med 6 procento at for rentte, och for endeell adskillige jorder och gaarder till brugelig wnder pantt stiller, som samme gieldtz breffue i sig sielff widre formelder, huorpaa ingen affteignelse findis, noget derpaa att were betalt. Thj kand wj ey anderledis herom kiende, end att Welbiurdig Berentt Orning jo pligtig er och bør samme hans wnder egen haand och seigell wdgiffne gieldzbreffue till Welbiurdig Loduig Rosenkrantz at betalle och effterkomme inden 14 dage, eller sligtt wdj dedz paa liudende pantt som endnu beholden er, och den Salige Welbiurdige mand Axell Mouatt fult haffuer, saauellsom anden Welbiurdig Berentt Ornings frj och w-forpanted godz och formue huor det findis for capital och rentte, med anden billig paagaende omkostning schaadesløs at maa wdsøgis, effter forordningen.

Dog huis Hans Welbiurdighed med rigtig quitantz kand beuise derpaa at haffue betaldt, eller och huad de fulte panttegaarders indkombst kand bedrage det daa derwdj att komme till affkorttning och goede.

Anno 1665 den 10 April bleff holden allmindelig waar thing paa Houge i Fieldberg schibbrede, med allmuen aff *ibidem* och Ettne schibbrede. Neruerende fougden Iffuer Knudssen sambt effterschreffne laugrettismend som retten betientte, nemblig Jens Østrimb, Hans Støelle, Johannes Fjøsne, Biøren Sande, Søffren Støelle, Michell Riffaass och Knud Wdstun aff Ettne. Sambtt Suend Sanduig, Johannes Hillesuigen, Peer Sæbøe, Erich Wdbioe, Omund Hammersland, Pouell Eye och Indre Thineland.

Bleff i sambtlig allmuens paahør oplæst Hans Mayestets naadigste wdstede schattebreffue for neruerende aar. Daterit Haffnie den 24 Janvary 1665.

Disligeste Hans Mayestets forbud att ingen mandkiøn i denne tid sig wdaff riget i nogen fremmede
34a herrers och staters tieniste maa begiffue wnder tilbørlig straff. Daterit Haffniæ den 21 January 1665.

Item Hans Mayestets breff at de som allerede i nogen wdenlandz tieniste sig befinder sig strax ind igien schall begiffue wnder deris godzes confiscation och de søfarende wden ald naade paa liffuett. Daterit Kiøbenhaffns Slott den 21 February 1665.

Endnu forkyntt Hans *Mayestets* breff at der schall giøris saa megen forraad paa tømmer, tillige saa mange galleyere att bøgge som der er schierbaade i Bergenhus lehn. Daterit Haffnie den 30 Decembris 1664.

Siffuer Thørisen lod læse Hans *Exellentz Her* Petter Retz till Thygestrup hans fuldmegtig Peder Anderssens wdgifne kiøbe och schiøde breff paa en løb smør och otte schilling penngelandschuld i den gaard Ramme i Ettne, med bøkell till *forschreffne* Siffuer sold och affstanden. Daterit Bergen den 7 Decembris 1664.

Paa *Welbiurdig* Loduig Rosenkrantz till Hattebergs wegne bleff for retten oplæst Ingebricht Hombbleuigens wdgifne panttebreff till *Salig Welbiurdig* Axell Mouatt paa threj spand smør och threj spand ware i dend gaard Haaland i Ettne. Imod 60 *Rixdaller* hand der paa aff den *Salige Welbiurdige* mand haffuer op taget. Daterit Hombbleuigen den 16 Decembris 1654.

Fougden Iffuer Knudssen for retten gjorde arrest och forbud paa huis penngel Anders Thørisen husmand haffde att kreffue hos Enchen Graffuelsetter, efftersom hand ingen schatt haffuer giffuett til Hans *Mayestett*.

Forschreffne Anders for retten opløffte sin neffue och truede Iffuer Knudssen att dersom hand tog schatt aff hannem daa schulle hand dett mindis.

Olluff Tharildssen Lilledalle steffentt Haldoer Baardssen *ibidem* effter førige till talle om den jordepartt i Lilledalle. Huorom hand indlaugde *velwise Her* Laugmandz hiemb wisnings domb at saadantt till hiembtinget schulle om gaaes och paa kiendis huis rett er.

34b Iligemaade indlaugde Olle en supplication till Slodzlougens forualter, huor paa er suaret at fougden hannem till rette schulle for hielpe effter Laugmandens dombstillhold. Daterit Bergenhus den 17 *Novembris* 1664.

Herimod at suare møtte Haldoer Baardssen, och for meentte hans bøkell sedell burde at staa wed magtt effterdj *Her* Hans har bøget hannem jorden med Olle Tarildssens egen villie, effter deris derom opretted contract som tillforen i retten paa Effne er indlagt.

Her Hans Buge war och i retten tillstede [*och*] formeentte ingen w-rett giortt haffuer, och war herom en rettmessig och for suarlig domb begierendis.

Herom er saaledis for rette aff sagtt att effterdj aff i rette laugde contract fornemmis *Her* Hans Buge at haffue bøgget den jordepartt i Lilledalle till Haldoer Baardssen med Olluff Tarildssens egen willie och sambtøche, huor fore hand och haffuer oppebaarit betalling for sin rett och aasedes affstaaelse. Huilchet hand siden sielff till tinge wedgaar och bejaer, som aff *velwise Her* Laugmand till paa kiendelse er hiembuist. Thj wed wj herom ey andet at kand forefinde end att *forschreffne* Olle Tharildssen bøhr at holde hans contract effterdj neruerende thing allmue ere gestendig hand iche nogen sinde haffuer werit i w-uitt, entten for eller siden contracten scheede. Och Haldoer Baarssen at niude sitt leyemaall effter bøkellsedellens indhold, dog saa at hand wden ald grissigelse laader Olle følge sitt huswerelse, och slaatt till 2 kiør och sex smaaller, huilchen partt danne mend hannem i wdmarchen kand wduise naar paa eschis.

Fougden Iffuer Knudssen effter louglig steffnemaall fremb eschett *forschreffne* Olle Tarildssen och hannem i ehrmelte *Her* Hans Bugis neruerelse till talte formedelst hand

- iche i halffandet aar har wilt søge sacramentet, och formeentte hand derfor som en gudz foragter
- 35a burde straffis effter recessen som tilbørligtt.
Her Hans berettede att haffue giortt med hannem ald hans flid op[!] pligtt med formaing[!], i hemmelighed saa uellsom effter recessen aff predichestollen, som hos hannem ingen frugtt haffuer schaffett.
 Olle Tarildssen møtte [*och*] berettede iche att kunde gaa dertill førend det bleff klarett imellomb hannem och *Her* Hans om deris thuist. Nu wilde hand foer spørge sig med Bespen derom.
 Opsatt till for spørgelse med høye øffrighed om hand iche først schall bandsettis, førend hans dømmis att rømme landett effter recessen. Dog saa frembt hand forinden sig will indstille till kierchens disiplin. Daa wille *Her* Hans hannem dertill admittere.

Ananias Buge præserterit for retten och till spurde menige thingallmue aff Etnne schibbrede huad dennem er witterlig om det jorde støche Brendeland, liggende wnder Flaatten. Derpaa bleff hannem suaritt att det dennem nochsom er bevust at samme Brendeland altid haffuer ligget wnder *forschreffne* gaard Flaatten, som till forn Hans *Mayestett* haffuer weret till hørende, och indtett inogen maade derfra wdsteentt men er ligende inden itt giærde och bøe i bøhe, huorpaa dog indtett saaes i nogen maade.

- Johan Frjman ombudtzmand och forualter offuer Halsnøe Kloster och Hardanger lehn, frembkomb for retten och i rette eschet effterschreffne widnisbiurd till att forklare deris sandhed huad dennem witterligt ehr om Erich Anbiørnssen som hastig er kommen aff dage, for nogen tid, och war Rasmus Wlffnes indsteffent till samme widnisbiurdz paahør.
 Frembstod daa først effter ædens forklaring Anne Offisdatter, och proffuede att daa hun stod i fiæren neden for hendis husse nu i forleden høst war itt aar, i koren scharitztid mod offen, daa kom Erich Anbiørnssen til landet som laa och soff bag i baaden, och Gundelle schafferquinde och Johans husmand rode for hannem, och i det samme
- 35b roede Rasmus Wlffuenes fra landet och wilde fare hiemb, daa op stod Erich och talde til Rasmus. O min kiere bror huemb har giortt dig imod. Derpaa suarede Rasmus her er ingen som har giortt mig imod. I det samme sprang hand aff baaden, wd i søen, op offuer beltestedet och hans quinde løb effter hannem, och raabte till Rasmus at hand skulle hamble tilbage, thj hand wilde for giøre sig sielff, och som Rasmus daa hamblet tilbage, drog hans egen quinde och nogen anden quindfolch hamb i land. Men Rasmus kom iche aff sin baad, och som Erich komb i land raabte hans quinde at hand haffde kniff och meyet sig. Daa fornamb de at blodet war wdløbben, och hand i det samme faldt død ned till jorden. Men Rasmus kom han iche ner eller rørde hannem i nogen maade, och widre widste hun iche herom. Giorde herpaa med op ragtte fingre sin boggereed.
 Gundelle Colbensdatter effter ædens affleg[*else*] frembkomb for retten, och effter till spørgelse aff Johan Frjmand proffuede och bekiende [*hun*] at hun samme tid war med i baad och roede for Erich Anbiørnssen, och haffde weret till douger paa Stangeland. Daa som de kom til land laa hand bag i baaden och soff, och war druchen. Da roede Rasmus Wlffuenes fra landet och wilde hiemb. I det samme reiste Erich sig op och sprang wd i søen med en kniff i haanden, och hans quinde komb och drog ham i land, men hand falt nogle gange imellomb dem paa store steene. Och effter att de haffde fait hannem i land haffde hand stuchet sig med samme kniff i den wenstre armb, och
- 36a der effter strax døde. Hun berettede och at Rasmus Wlffuenes haffde ingen ord med

hannem eller rörde sin haand paa hannem till onde i nogen maade. Men daa Rasmus hamblede till bage och wilde hielpe hannem op aff søen, sagde hand est du gallend mand. Wilt du forgiøre dig sielff. Du war werd att giffue it slag aff en aar. Men hannem bleff derpaa indted suaritt. Och widre widste hun iche herom att sige.

Johannes Gouttessen husmand som iligemaade roede for *forschreffne* Erich Anbiønssen, fremkom for retten och effter aff laugde æd proffuede att daa de komb roende til land foer Rasmus Wlffuenes fra landet, och hilsede till demb. Spurde om de war det folch som war paa Stangeland till douger, huortill hand suarede ja, och med det samme bød hand dem god natt, och bad dem fareuell, och de gjorde ligesaa med hannem igien. Der effter gich hand strax op aff baaden i land, klede sig aff och lagde sig till att soffue, thj hand war druchen. Men hurledis dend døde komb aff baaden eller fich schaade dett vidste hand iche, och andet haffde hand iche herom at proffue.

Britte Erichsdatter iligemaade effter afflagde æd proffuede att hun war till stede daa de kom til land fra Stangeland, och Rasmus Wlffuenes stod daa i hans baad wed landet, och talde till Erich Anbiønssen effter hand war sprungen i søen och spurde om hand wilde forgiøre sig sielff. Han war weed at giffue it slag aff en aar. Daa løb Eriches quinde wd till hannem i søen och hialp hannem i land, men hand falt nogle gange i fiæren, och att Rasmus war iche aff

36b hans baad imedellertid, och i det samme gich hun der fra. Hurledis siden gich till, widste hun iche, widste och herom indtet widre at proffe.

Ellj Hansdatter, och effter aff lagde æd proffuede att hun saa att de kom roende til land med Erich Anbiønssen, och at hand sprang aff baaden wd i søen med en kniff i haanden. Daa spurde Rasmus som stod i sin baad noget støche derfra om hand haffde ettled hannem dend. Daa suarede dend døde, wissende med kniffuen paa sin egen hals, ney! iche mere end denne, och sagde till Rasmus haff god natt ieg har iche hoffued at snache med dig denne gang. Daa løb hun med *forschreffne* Eriches quinde sielff fierde wd i wandet och drog hannem i land. Och som de daa haffde faitt hannem op, kom Rasmus till dem paa landet effter att manden war falden, och spurde dem ad, och schød dem till wittnis om hand haffde giortt hannem nogen schade. Och widre herom att proffue widste hun iche.

Seuatt Haldorssen effter afflagde æd proffuede att daa hand komb till stranden, daa wahr Erich falden, och laa i fiæren, och hand tog hannem wnder hoffuedet, och sagde, de som har weret med att føre denne mand til land kand det for suare. Rett nu er manden død. Daa laa Rasmus Wlffuenes wd paa i hans baad och komb i land till dem, och spurde om hand haffde giortt hannem nogen schaade. Daa suarede den dodes quinde hannem, ney har du iche. Du har iche weret hamb ner. Roe du din wey hiemb. Widre herom at berette widste hand iche.

37a Johan Frjmand for retten erklerit sig att hand effter de widnis biurd som nu førtt er, iche wedste Rasmus Wlffuenes noget for samme sag at kunde søge, wden at derom i frembtiden kunde findis anden beuis.

Och war Rasmus herom itt things widne begierendis.

Jens Anderssen kierche ombudz mand till Fieldberg kierche steffentt Colben Dallen for 12 slette daller 3 *march* 4 *schilling*, och Sallig Johannes Wdbios enche for 51 slette daller 12 *schilling* de till kierchen er schyldig bleffuen effter kierche stoellens formelding nu i retten frembuist.

Colben Dallen møtte paa egen och Jørgen Eye paa hans *Sallig* broderquindis wegne, och haffde ingen beuis at noget her paa er betalt, endog de begge formeentte indtett att were schyldig.

Jørgen Eye foregaff at der maatte findis nogen rigtighed herom i hans *Sallig* broders

werge, och begiered[e] dilation at det kunde effter sees.

Ehr derfor aff sagtt at Colben Dallen hans schyld saauellsom Amund Hammersland som sielff for retten effter kierchestoelen bekiender att were schyldig 12 slette daller ÷ 11 *schilling* bøhr till forpligtt were sligtt inden 14 dage att betalle, eller der fore att lide namb och wordering i deris boe effter Lougen. Det andet at beroe till schiffet paa Wdbioe.

Mattias Jacobssen i Ølen steffentt Colben Dallen for medelst hand hannem en w-ærlig sag haffuer til lagtt, huor om war indsteffentt effterschreffne widne deris sandhed at proffue. Och frembkomb først Pouell Østereide och proffuede att hand hørde paa Waage nu i wintter att Colben Dallen schilte Mattis for en thiuff. Hand haffde staallet en 14 allen køll i hans schoug, och sagde at du iche en thiuff[!]. Widre herom widste hand iche.

Niels Klungeland proffuede at hand och hørde at Colben schielte Mattis for en thiuff. Hand haffde staallet 14 allen køll i hans schoug, huorom Matties daa schød hannem till prouffs.

37b Och gjorde de begge herpaa med op ragtte fingre deris fulde æd, saa i sandhed at were.

Colben Dallen møtte och suarede hertill, att effter hand haffde solt Mattis for 1 daller, daa er hand ganget i hans schoug och haffuer huget it fure thræ, och afført, ellers war der ned felten 14 allen egekøll som laa med stuen i fior wintter. Meentte Mattis och den haffuer huget, och beraabte sig paa beuis och widnisbiurd som nu iche er her till stede.

Beroer derfor till neste thing, och imedellertid haffuer Colben sin schoug at laade besee aff danmend huad schaade giortt er. Saa gaes derom huis rett er.

Anders Rasmussen Konglig Mayestets tholder her samme stedz præserterit for retten och effter wdtagenn slodz citation till talte effterschreffne schougbrugende allmue formedelst deris thiende last for forgangen aar de iche endnu har chlarerit for. Disligeste indsteffentt sambtlig saugmesterne till at for klare huor mange deller de har schaaren och for huemb det scheid er.

Er saa effter steffningen frembkommen Colben Dallen [*och*] bekiende att haffue huget i fior 18 tølter tholff allen som tienden endnu rester aff, och ellers haffde hand indtet huget som tienden stod tilbage for, huorpaa hand gjorde sin æd.

Indre Tindeland bekiende at reste med tienden aff 3 tølter 12 allen och 5 tølter 9 allen. Widre iche, och gjorde derpaa sin æd.

Anders *ibidem* bekiende at haffue huget ligesaa meget som hans grande, gjorde derpaa sin æd.

Lauridtz Biellebøe berettede at haffue huget 1 ½ tølt 9 allen och iche widre. Giorde herpaa sin æd.

Olluff Arneuig och hans søn Tallach sagde sig at haffue hugget huer for 1 *Rixdaller*.

Olle Arneuig iligemaade till talt for at haffue opbyggt en ny saug i forleden aar paa hans gaard Arneuig tuertt imod Hans

38a *Mayestets* breff, huor for Anders Rasmussen formente hand burde lide som wedbøhr.

Olle bekiende att haffue schaaret paa saugen 800 bord, huor aff hand erbød Hans *Mayestet* sin schatt att wille ehrlegge.

Thøris Lunde och Sege Waage gjorde æd paa at de iche har schaarett mere end 400 bord som er ehrbøden schatten aff till Iffuer Knudssen.

Alluold Bierchenes till talt for en ny saug hand i forleden høst imellomb sig och Tuett har op bøgtt, som ey heller er tillaadelse paa.

Alluold bekiende att haffue schaaren derpaa it hunder bord som endnu liger paa saugen.

Anders Rasmussen war herom dom begierende.

Daa er herom for rette aff sagtt att ald for schreffuen huggen last, och bord paa Arneuig och Bierchenes sauge schaaren, som er fordult bør effter forordningen att were forbrutt och alligeuell dedz tiende at betalle inden 14 dage wnder namb och wordering i enhuer boe. Och efftersom Hans *Mayestet* wed sehdelis mandat daterit Kiøbenhaffn den 25 April 1663 strengeligen har forbøden at indtet saugbrug maa optagis eller op bøggis wden Hans *Mayestets* expræsse beuilling och privilegie, och huemb der befindis imod att giøre i huo det och were kand, daa att straffis wden anseelse wed deris brugs och lasters fortabelse och anden alluorlig straff som Hans *Mayestets* mandatz offuertredere. Thj bør Olle Arneuig och Alluold Bierchenes som deris sauger nyeligen wden tilladelse har op bøggt, at bøde for Hans *Mayestets* mandatz offuertreed huer trende otte ørtuger och 13 *march* sølff och saugerne strax att ned slaa och aff bryde saafrembt den och iligemaaden till Hans *Mayestett* schall hiemb falde.

- 38b Joen Hettland paa hans quindes, och Colben Dallen paa hans wærmoders wegne steffentt Olle Arneuig effter førige till thalle om det goetz i Stangeland som dennem sambtlig effter Sallig Effuind Hettland for rumb tid siden arffueligen er tilfalden. Och nu for retten sammen bereignet till 1 løb 12 *marcher* smør och 5 spand koren, foruden den anden partt wden bøxell som Sigri Effuinsdatter er till falden, aff huilchen løb 12 *march* smør och 5 spand korn kand komme paa Thollach Effuindssens broderlod alt till smør bereignet 33 *march*, Ingebrichtt Effuindssen 33 *march*, Anne Effuinsdatter *forschreffne* Colbens wærmoder 16 ½ *march* smør och Britte Effuinsdatter Joen Hettlanz quinde iligemaaden alt i smør bereignet 16 ½ *marcher*.

Effter huilchen dehling och offuer slag Jon Hettland formeente Olle Arneuigen paa hans fader Tollach Effuenssens wegne burde wederlegge for huert aar 6 *march* smør effterdj hand hid indtill iche mere har fuldt end 10 ½ *march* smør in alles. Disligeste protesterit hand och Colben Dallen tillige paa huis første bøxell Olle fader deraff har optaget, efftersom søster parterne der aff indtet har bekommet.

Huor till Olle Arneuig formeente alle hans med sødschind burde att indsteffnis, ellers ehrbød hand sig paa egen och alles deris wegne, at wille were i deris minde om de wille laade sig lidelig handele.

Befindis at Anne Effuindzdatter har aarlig fult 1 ½ *march* smør, Olle Stangeland 1 ½ *march* och Olle Arneuig med interesserende 3 *march* smør mere end dennem till komb, huor fore Joen Hettland det saaledis hos en huer haffuer att søge.

Anlangende første och tridie bøxell som søster parterne i 30 aar haffuer mist, och Sallig Tollach Effuindssen har optaget, det beløbber effter offuer regning aff *forschreffne* tuende lodder som er 33 *march* smør till 16 *Rixdaller* huilchet Olle Arneuig och hans med sødschind till kommer at betalle paa en

- 39a broderlod 3 *Rixdaller* 20 *schilling* och paa en søsterlod 9 *march* 10 *schilling*. Saa och wdj de 3 *marcher* landschyld naar odells schatten aff korttis, en broderlod 2 *march* 4 *schilling*, och paa enn søsterlod 18 *schilling*. Huor med Joen Hettland och Colben Dallen daa aff Tollach Effuindssen for deris søgning bliffuer fuldgiortt.

Anno 1665 den 11 April som war Tache thisdag weret forsamlede paa Houge i Fieldbergs schibbrede med samme *forschreffne* sex mend, Suend Sanduig, Johannes Killisuig, Peer Sæbøe, Erich Wdbioe, Omund Hammersland, Indre Thindeland och Pouell Østereyede.

Huor daa for retten frembkomb Jens Jenssen Giere i Ettne och indlaugde en schriftelig citation offuer Siffuer Thieranssen Houge, Ingemund Fosse, Johannes Silde, Elias Fosse, Rasmus Graffuelsetter, Niels ØffreNes, Tholluff Thieranssen Høyland, Anne Gunder Høylandt och Lisbett Effuind Moes, sambtlig brødre och broderbøren, formedelst noget odellsgotz i Houge schyldende ½ løb smør itt aar och 1 wett korn itt andet aar, som er hans møderne godtz, effter derom førte widnis byrd nu seniste høste ting paa Lunde, huilchet hand formeentte att were rett och nermiste odellsmænd till dett at indløse for huis penngede det er wdsatt, och war herom domb begierendis effter sine widnis biurd, och Lougen huad {war} rett wahr.

De indsteffntte møtte [och] formentte samme gotz at haffue kiøb for wngefer 35 aar tillforen som *forschreffne* Jensses moders stift faders søn Johannes Thorbenssens till deris *salig* fader Thoer paa Fosse vd giffne kiøbe breff om for melder, och beraabte sig derfor paa widre beuis, begierede dilation och opsettelse till en anden bequem tid.

Bleff om sider forliggt med Jens Jenssen at schulle giffue hannem sex rixdaler till paa samme godtz, och for ald hans søgning och rettes affstaaelse. Huor med Jens war benøytt och well till fridtz tog huer anden i haand for retten, och beloffuede

39b Jens at giffue dennem it nytt och fuldkommen kiøbe breff for sig och sine arffuinger, w=røgeligen att holde i alle maader.

Anno 1665 den 17 May till itt berammede sageting paa Jordtznies i Quindherrit schibbrede neruerende *Konglig Mayestetts* fouget Iffuer Knudssen, bonde lensmanden Anders Bringedall med *effterschreffne* thollff laugrettis mænd som retten betiente nemblig Johannes Røsseland, Loduig Sanduig, Lauritz Fusch, Søren Neerhus, Hans Thofft, Joen Musseland, Erich Thuette, Johans Hougland, Aschild *ibidem*, Joen Bache, Joen Haauigen och Olle Haldorssen Berie.

Anders Rasmussen *Konglig Mayestetts* tollder hersammestedz steffinnt *effterschreffne* saugmester her i Quindherrit schibbrede till at for klare huor mange dehller och bord huer i forgangen aar 1664 haffuer schaarit och for huemb, att Hans *Maystett* deraff sin schatt och rettighed kunde bekomme effter schatte breffuedz indhold.

Och frembkomb daa først Lauridtz Johanssen saugmester paa Sembs saug och effter aff laugde æd for retten bekiende i endeell de wedkommendis hos verelse at haffue schaarit for Jens Søffrenssen paa Snildztuett i forleden aar halffembte hundrede bord, som war aff 3 och 4 bord stoche,

for Steen Torendall halffembte hundrede och 2 tølter,

for Joen Steenssen paa Hatteberg halffembte hundre,

for Anders Joenssen Schaalle itt hundrede,

for Anne Øye itt hundrede bord,

for Mattis Sedberg 200 bord aff 3 och 4 bordstoche,

for Olle Nattersta 200 bord och for Iffuer *ibidem* 150,

for Berie Mallmanger 200,

for Anders Ness itt hundrede, for Mattis *ibidem* 3 ½ tølt, for Thosten Ness 200 bord, Lauris Johanssen paa Schier 3 ½ tølt. Bemeltte saugmester bekiende och att haffue schaaritt for sig sielff och førte til byen 9 tølter bord och widre haffde hand iche schaarit wden 3 ½ tølt wdschott och for sig sielff.

40a Dernest frembstod Peer och Bottell Semb som er saugmester paa Sembs saug. Peer bekiende att haffue schaaritt i forleden aar for sig sielff 300 och 3 tølter bord, och for fru Karen Mouatt paa Ornings gaard lige saa mange som bleff solt i Hougshaffn, for Thord Sandwig itthundrede bord, for Knud Gudall itthundrede bord eller nogen faa

flere, for Olle Møchlebost ande[?] och goede 200 bord som nue liger paa saugen, for Lauridtz Hanssen till husse paa Sembs grund 300 bord. Widre kunde hand iche ehrindre, wilde dog iche giøre sig æd. Thj schall hand bøde effter lougen 3 *march* sølff.

Bottell saugmester bekiende att haffue schaarit i forleden aar, for sig sielff 300 bord och for frue Karn Mouatt lige saa mange, item for Thøris Æg 350 bord huor iblantt iche fanttis 200 gode bord, for Joen Hatteberg wngefer halffandettt hundrede, flere kunde hand nu iche mindis, wilde dog iche der paa giøre sin æd schall iligemaade effter *Kiøbe Balchen* 12 *Capitel* bøde denne gang 3 *march* sølff.

Siffuer Eeg, Anders Axselssen och Jørgen paa Kobberværet møtte iche bleff berett at haffue forfald.

Loduig Studzuig nu boende paa Sanduig bekiende ved æd att haffue schaarett paa Stutzuig saug i forleden aar itt hundrede bord och iche widre entten for sig eller nogen anden. Frembuiste en sedell aff Bergen toldbod den 5 May 1665 der aff att were fortiendett 4 tølter. Resten haffde hand solt till en schott wdj Thærøen.

Johannes Røsseland bekiende at hand iche har schaarett mere paa hans saug i fior end 200 bord som hand solte i Vallen, huor aff hand haffde betalt schatten till Iffuer Knudssen, huilchet och Iffuer ved retten var gestendig. Widre eller mere haffuer hand eller ingen der paa schaaren, gjorde derpaa sin æd.

Steen Torendall for retten sielff bekiende at hand for 2 aar siden har kiøbt 8 eller 900 bord aff nogle hardanger, och igien solt dem till schotter, huorpaa hand fich en god for thieniste.

40b De wedkommende som boren haffuer laadet schiære till en deell sielff møtte och her imod suarede at de haffde forbrugtt mest till deris hussebehoff.

Jens Søffrenssen gjorde æd paa att hand aff de 450 iche har solt vden itthundrede bord, de andre er hiemme forbrugtt. Steen Storendall berettede at aff hans bord er førtt til byen 100 bord och der for thiendet. De andre har hand forbrugtt til sin gaard. Endeell de andre berettede att haffue førtt deris bord til byen.

Bekom[?] med borne till tolderens egen widre protestation Isach Huidberg bekiende att haffue huget bielcher i forleden aar for 9 *march* och nagler for 2 *march* sambt 100 harebølls for 2 *march*. Hans Thofft bekiende att haffue huget bielcher for 10 *march*, hans mag Elling Husse huget 2 ½ tølt bielcher for 5 *march*. Pouell Fugleberg huget for 1 *Rixdaller*.

Olle Thoffte bekiende at hand och hans mag Hans Larssen har huget {fire} 4 tølter 9 allen for 8 *march*.

Lars Fugleberg bekiende at haffue hugget for 4 *march*, 200 nagler for 2 *march* och kongs for 1 ortt och indtett widre i nogen maade.

Cornels Fugleberg bekiende at haffue huget 1 tølt 12 allen for 4 *march* och iche mere. *Forschreffne* hugen last er effter forordningen *confischeret* och thienden alligeuell tilligemed att betalle, vnder namb i en huers boe.

Berentt Olssen borger wdj Bergen ved schrifftelig slodz citation daterit Bergenhus den 10 *Aprilis* 1665 indsteffentt Anders Joenssen Schaalle formedelst hand hannem 4 juledag sidst forleden haffuer kast hannem med it been i hans høyre øye saa det der effter med væ och pine gandsche er vdgangen och derpaa vorden blind. Formentte hand hannem derfor bør att indstaa, och protesterit paa 100 *Rixdaller* till recompantz med vidre steffningens indhold for retten oplæst.

41a Indlaugde dernest *wel wise Herr* laugmandz Hans Hansens schrifftlig befalling at samme person herom i retten schall comparere, daterit

Bergen 11 *Aprillis* 1665.

Aslach Jenssen Seiglemb som herom att widne war indsteffentt, proffuede att hand saæ paa natten till fembte juelldag sidst forleden paa Wang att Anders Joenssen kaste till Berentt med itt lidet smalle been, och Berentt sagde du kaste mig som en schiellm, huor till Anders indtett suarede vden loe der ad. Hand berettede och att de haffde ingen ord til sammen entten før eller siden som hand kunde fornemme. Giorde herpaa sin æd.

Amund Schaalle iligemaade steffentt haffde indtet herom att proffue thj hand huerchen hørde eller saa der nogett om entten i ord eller gierninger, thj hand war druchen. Giorde herom sin æd.

Johannes Wang paa hans kohnins wegne frembstod for retten och giorde berettning att hun vidste der indtett om, thj hun var iche i stuen paa den tid.

Erich Thuett och Olle Hiellmeland bahr Guren Olls datter och Giertrud Jonsdatters ord, att de indtet vidste herom att proffue, thj de huerchen hørde eller saa noget herom, och derfor meentte iche haffde behoff att møde. Giorde derpaa deris æd.

Berentt lagde Anders fuldkommen sag till for gierningen, formeentte hand effter lougen sig der fra bør at lougwerge eller lide som wedbøhr.

Anders Jonssen møtte herimod att suare och aldellis benegtitt att hand den gierning iche giortt haffuer. Formentte Berentt dett burde att beuise louglig. Begiertte att hans indsteffenrre widne herom {indsteffentt} maatte vorde forhørtt.

Frembkom daa Hans Asch och proffuede att hand komb till Berentt paa Huideberg huor hand var hoes Maritte *ibidem* som schulle giøre ved hans øye, och spurde hannem ad om nogen haffde kast hannem i hans øye, efftersom hand haffde hørtt folch sige det i bøgden. Daa suarede Berentt hannem ney, at hand iche var kast, mere end du troer, sagde hand fich det paa Else Uongs[?] kiste om natten

41b effter hand haffde ned laggt sig der. Widre vidste hand iche herom att proffue, giorde herpaa sin æd.

Knud Aasse Corperal proffuede at hand war hos *forschreffne* Berentt paa Wang natten till ny aars dag, och var der natten offuer i sellschab med Berentt, daa kunde hand iche fornemme att hand schaade noget paa sitt øye, iche heller klagede hand paa nogen dett hand kunde fornemme. Giorde herpaa sin æd.

Berentt suarede herimod at hand kom der iche førend lius var vdslugtt.

Johannes Wang proffuede det samme att Berentt komb till hannem paa nyttaars afften, effter soell var ned gaed och bleff der om natten, daa kunde hand iche fornemme att hand schaade noget paa hans øye, och ey heller klagede hand paa nogen. Giorde herom med op ragtte fingre sin æd.

Baard Løffald proffuede att Berentt komb gaaende fra Huideberg til Asch fra den quinde som lagde paa hans øye. Daa spurde hand hannem ad huor det var med hans øye, suarede hand Gud bedre mig det er alt wde, ieg faar det aldrig mere igien, ønschet att det ichon war igien grod. Da berettede hand att der var kommen it agn aff itt reen Korn i hanz øye och tog ned paa enden aff itt hallmstraa och widste huor lang det wahr och daa den agn suald wd fich hand nogen lise saa hand tøchte hand kunde see en liuse stage, och imidellertid Maritte Huideberg lagde paa øyett haffde hand ingen roe eller tall[?] forend glansen sprang wd. Widre widste hand iche herom att proffue, giorde herpaa sin fulde æd.

Søffren Neerhuss och Olle Haldorssen Berie bahr *forschreffne* Maritte Huidebergs ord efftersom hun for storm schyld iche kunde komme till things, att daa Berentt komb till hinde och bad hun schulle lege paa øyet, sagde hun du est wist slagett paa det øye, det er for meget op sullet ieg wed dig iche at hielpe, du maa vist were slaget derpaa, eller och løbben imod en kiste eller andet. Daa suarede Bottell[!] ney at hand iche war

- slaget, eller vidste
- 42a att nogen haffde slagett hannem, och som hun haffde lagtt 3 gange paa øyett komb der saasom itt agn aff øyet huilchet hun tog paa sin finger och wilde lege dett i vinduet att dett kunde tørís, de kunde see huad det war, daa sagde Berentt at hand kunde fornemme dett maatte vere it agn och bad hinde kaste dett bortt. Widre var iche hindis ord, gjorde herom deris æd.
- Bottell eller Berentt i steffningen kaldet {till} spurde *Herr* Hans om hand iche haffde bødet hannem penng for samme sag, med att aff sone, dertill *Herr* Hans nu wed retten neruerende suarede, at hand kom gaaende ind i Joen Thørisens Schaallis hus, daa war Bottell der inde och gaff till kiende for Joen Thørisens quinde i hand och fleris paahør at hindis søn Anders Joenssen haffde vdslaget hans øye, och begierede penng til forligelse, thj hand derpaa haffde widnis biurd noch. Suarede *Herr* Hans det er best att j forligis paa det i siden kunde vere suchen[?] for huer andre huor de fanttis, bød hannem saa sex daller, och siden flere indtill 14 daller, men drengen suarede der indtet till. Iche dismindre bleff det dog aff modren sambtøcht, och widre bleff der indtet aff, siden der effter haffde *Herr* Hans bud til Bottell och wilde talt ham pennger till, men hand kom iche. Huad *Herr* Hans der wdj haffde giortt var sched for fred och ennighed schyld effter som de ware hans sognefolch, ellers berettede *Herr* Hans at Lauridz Stueland och Laris Biercheuold war offuer werende paa Schaalle och penngene tillige med hannem wdbød, och var dett paa thridie dag paasche. Bemelte *Herr* Hans och de tuende mend effter till spørgelse ehrklerde dennem att de iche war ombedet aff nogen at biude Bottell penng till forligelse i nogen maade.
- Anders Joenssen Schaalle for meentte at Aslach Seglems prouff iche burde komme hannem till hinder, thj hand war en tiuff och haffde staallitt it lamb fra Olle Scheie. Aslach meentte hand det burde at beuise.
- 42b Bottell begierede her vdinden domb hand war en fremmed mand och boede i byen, haffde iche raad eller lejlighed effter herom att søge thing.
- Optog vj derfor sagen i betenchende, till sex vger om iche for inden tid och lejlighed forefalder, och imedellertid forbliffuer Jens Seiglemb och Lars Biercheuold Andersis borgensmend at bliffue tillstede till sagens vddrag.

Captain Gersdorff præsenderit for retten och effter steffnemaall frembeschett Størch Øffre Fitt och Christen *ibidem*, enchen *ibidem*, Mattis Røsteen, Erich i Lund, Johannes *ibidem*, Mogens i Lund, Lars Fugleberg, Cornelis och Pouell *ibidem*, Baard Lilledalle, Elling Husse, Joen Scharffuetun, Hans Thofft, formedelst at de iche effterkommen øffrighedens paaleg med deris legs gevæhr at ferdigholde.

Aff de indsteffente møtte Mattis Røsteen, de 3 mend aff Fugleberg och Hans Thofft och foregaff at de iche herom aff knegterne haffde veret kreffd.

De øffrige Størch, Christen och enchen Øffre Fitt, Erich, Johanes och Mogens Lund, møtte iche. Schall bøde huer steffnefald 1 *march* sølff.

De andre som møtte beloffuede at wilde giøre med ald goede huis dennem bøhr, huilchet dennem och saaledes er anbefallitt att effter komme wnder straff som vedbøhr.

Capteinen iligemaade tilltalte Lauridz Biercheuoldz søn, Jon Tørisens Schaales søn och Iffuer Kierland for medelst de iche har vilt møde til vdschriffuelse enten i Huglen eller siden hos hannem. Formentte de der fore burde att straffis.

De tuende aff Schaalle berettede att de iche var steffnt till Hugllen. Siden haffde de laugmandens tilladelse at bliffue hiemme. Iffuer Kierland berettede at vere faren til byen daa capteinens bud komb, meentte det var noch hand møtte i Hugllen, siden

bekom hand oberstens frj sedell.
Thj forbliffuer dett derwed denne gang.

- 43a De andre[!] 5 indsteffente knegter Geertt Gunderssen Semb, Olle Mogenssen Fitt, Johannes Ollssen Liustuett, Thorgier Baardssen Dalle och Ellias Ollssen Nerhuss som iche møtte schall bøde huer steffnefald 1 *march* sølff effter lougen.

Anno 1665 den 2 Junij bleff holden allmindelig waar thing paa Graffdall i Strandbahrms schibbrede med allmuen aff *ibidem* huilchet till forne effter berammelse iche er expederit formedelst for hindring med wd schriffuelsen samtt storm och w=wær etcetera. Retten er betientt med effterschreffne some mend Erich Aachre, Herlœu Schiellnes, Knud Mundemb, Jørgen Dybsland, Engel Kiereuigen, Johannes Linnga, Niels i Næsse, Iffuer Dybsland, Thorchild Øffuerhuss, Engell Thuett, Thorben Øffsthuss och Michel Hucheness. Neruerende fogden Iffuer Knudssen, med flere gott folch som thing søgte.

Bleff i sambtlig den tillstede werende allmues paahør oplæst Hans Maystets naadigste wdstede schattebreff for dette aar in forma: lige som forleden aar daterit 24 *Januarij* 1665.

I ligemaade oplæst Hans Maystets forbud att ingen mandkiøn sig i denne tid vdaff riget maa begiffue i anden fremmede herrers tieniste vnder til børlig straff, daterit *Haffniæ* den 21 *Januarij* 1665.

Disligeste høystbemelte Hans Maystets mandat at de som allerede er i nogen fremmede herrers thieniste sig strax ind i riget igien schall begiffue, daterit *Haffniæ* 21 *Februarij* 1665.

Endnu forkyntt Hans Maystets breff om forraad at giøre paa thømmer till galleyer at byge daterit *Haffniæ* den 30 *Decembris* 1664.

Konglig Maystets tholder Anders Rasmussen lod for retten op læse høystbemelte Hans Maystets naadigste paabud om thiende aff ald tiære som wirches førend det aff rigett maa sellgis, och det wden vndersleff eller hinder vnder alluorlig straff som vedbøhr daterit *Haffnia* den 25 *Aprillis* Anno 1665.

Pouell Hammeraass lod læse Peder Østensen Bertuns til hannem vdgiffne kiøbebreff paa itt spand i vahre liggende i Grønevig, for 8 ½ *Rixdaller* daterit Dybsland till waartinget den 14 *Martij* 1655.

- 43b Paa welbiurdig Loduig Rosenkrantztes vegne fredliuste fougden Iffuer Knudssen Hans *Welbiurdigheds* schouge her i schibbredet saasom Ænes, Graffdall och flere, at ingen sig schulle till fordriste der wdj att huge eller huge laade vnder tilbørlig straff effter Norgis loug.

Anders Rasmussen Konglig Maystets tolder hersammestedtzt præsenderit for retten och indgaff en schrifftelig slotzt citation offuer sambtlig den schougbrugende allmue her i schibbredet for medelst deris tiende aff thrælast for forleden aar de iche har vilt klare, och for meentte de schyldige effter forordningen derfor burde lide som vedbøhr, med vidre steffningens indhold.

Och indlaugde toldforualteren Herman Garmans o[r]der och missive om samme last, med indhold at endell de smaa haffner schulle aff schaffis, och lasten att føres till nogen visse steder huor op sigten best kand haffues, daterit Bergen den 13 Februarij 1665.

Dernest er effter steffningen fremb kommen Johannes Kierchhus wilde iche bekiende at haffue huget mere i for leden aar en 1 tølt 9 allen, huorom hand dog iche wille giøre sin æd. Thj er aff sagtt hand effter *Kiøbe Balchen* 12 [*Capittel*] schall bøde denne gang 3 *march* sølff.

Jngus Grøneuig giorde æd paa, at hand indtet haffuer huget.

Thosten Fembesteenuig bekiende at haffue huget i forleden aar for 1 ½ *march* och indtet widre, wilde iche giøre æd herpaa. Schall derfor bøde effter lougen 3 *march* sølff.

Laris Westeruig bekiende at haffue hugget i fior 3 tølter 9 allen och 50 harbøls for 5 ort, och indtet mere, huor paa hand giorde sin æd.

Arne Graffdall bekiende at haffue huget 2 tølter 12 allen och 1 tølt for 10 *march*, och indtet vidre. Giorde herom sin æd. Thorchild Forhoffd sagde sig at reste med thienden for 7 *marchs* verd, huad mere hand har huget haffuer hand erlagt till schipperne. Giorde herom sin æd.

Paa ligemaade bekiende och Lars Forhoffd at reste med thienden aff 5 *marchs* verd, giorde herpaa sin æd.

Hans Thorgieldztuett bekiende ved æd att hand inted haffuer huggett till schibbene i nogen maade.

Siffuer Ness giorde æd paa at hand iche har huget mere end for 16 *march*, som thienden er betalt aff. Niels Ness iligemaade giorde æd paa at haffue ehrlagt tienden till schipperne aff huis hand haffuer huggett.

44a Knud Døssuigen giorde æd paa, att hand eller hans grande indtet haffuer huggett.

Peer Vig giorde ilige maade det samme, sambtt och Siffuer Beresemb. Godschalch Røe bekiende att haffue huget 1 tølt 9 allen for 2 *march*, det andet haffde hand betalt thienden aff till schipperen, giorde herom sin æd.

Johannes Linge bekiende att hand och hans søn haffuer huggett 2 tølter tholff allen for 8 *march*, och indtet vidre huorpaa hand giorde sin æd med op ragte fingre.

Iffuer Røruig fremblagde 2 *march* for thiende aff 20 *marchs* verd hand i forleden aar har hugget. Formeente der med at vere frj effterdj ingen kreffuede hannem derom till tinge. Kunde dog effter tillspørgelse iche benegte, thing rullen derom formelte. Huor fore hand fra straff effter forordningen iche kand befris. Iffuer bekiende paa hans faders Jacobs vegne att hand har huggett for 24 *march*, och giorde herom sin fulde æd.

Niels Liønes bekiende paa Loduigs Thuedz wegne att hand har hugget for 2 ½ *march*.

Olle Hierttness bekiende at haffue huget 1 ½ tølt 9 allen for 3 *march* och 50 hassellkodz for 10 *schilling*, och indtet mere som hand kunde mindis, giorde herpaa sin æd.

Niels i Nesse bahr Heine Kysnes ord at hand har betalt thienden aff huis hand haffuer huget, till schiperne.

Thorbjøn Aaruig giorde æd paa at haffue betalt schipperne tiende aff huis haffuer huggett.

Siffuer Huchenes bekiende at haffue førtt 1 tølt 9 allen for hans wærfader Anders Aarland till schibene, och widre widste hand indtett om.

Iffuer Meehuss berettede for Joen Bache i Moranger at hand haffuer huget 2 tølter 9 allen for 4 *march*. Johannes Fladebøe bekiende at haffue huget baard for 5 *march*, giorde herom sin æd iche mere at haffue huget. Iffuer Øre giorde sin æd att hand indtett haffuer huggett.

- Johannes Fladebøe bekiende paa hans broder Godschalch Fladebøes wegne at haffue hugget och solt 800 band for 8 *march*, det andet er tienden betalt aff till schipperne, gjorde herpaa sin æd.
- Siffuer Huchenes bekiende at haffue giffuet thiende aff huis hand har hugett till schipperne, gjorde herpaa sin æd.
- 44b Michell Huchenes bekiende at haffue giffuet thienden till schipperen aff alt huis hand haffuer huget.
- Thorben Øffsthuss gjorde æd paa att hand indtet haffuer huget, sagde lige saa om hand broder paa Giære.
- Jørgen Dybsland gjorde det samme wed æd for sig och sine grander. Lars Thuett bekiende att haffue hugget for 2 *march* 12 *schilling* och indtet mere, gjorde derpaa sin æd. Bere Nere Vaage sagde att haffue betalt sin thiende till schipperne, gjorde derpaa sin æd.
- Engel Kiereuigen bekiende att haffue huget 1 tølt 12 allen for 4 *march*, det andet haffuer hand betalt thienden aff till schipperne. Giorde herom sin æd.
- Peer i Øyerhaffn bekiende att haffue huget for 8 *march* som thienden rester aff, det andet har hand betaldt till schipperne, och gjorde herom sin sandhedz æd.
- Niels i Nesse och Peer Øyerhaffn som saugmestere till Øyerhaffn saug, gjorde deris æd med opragtte fingre at de iche har schaarett mere i forleden aar paa Øyerhaffns saug end 800 bord som den er angiffuen for, huerchen for dem sielff eller andre.
- Erich Aachre gjorde sin æd paa at der er iche schaaret mere paa Aachre saug i forleden aar end 400 som thienden er betaldt aff. Anders i Vaage gjorde æd paa at hand iche har schaarett mere paa Vaage saug i forleden aar en it hunder bord, som tienden er betalt aff, och gjorde herpaa sin fulde æd.
- Anders Rasmussen satte wdj rette om iche den for suegen last bør att vere førbrutt, och der paa var domb begierende.
- Thj er herom for rette affsatt at samtlig de schougbrugende som nu i dag deris last wed æd har forklarett bøhr haffue dedz verd forbrutt effter Hans *Maystets* forordnings tillhold, och det vnder nam och vordering aff en huers boe och godz effter lougen, tillige med thienden deraff. Och bleff haffnerne her i schibbredet aff Anders Rasmussen aff kyndiget indtill vidre vndtagen Øyerhaffn allene, huor heldst en tiende mand schall forordnis Hans *Maystets* rett at anamme.
- 45a Jngtj Thuett fremb kom for retten och erbød sig till at aff legge æd om den kierce koe hun for mere end 30 aar har leffuerit till *salig* Thorben Omme, effter førige till thalle paa sehniste Strandbahrms var thing. Men efftersom Thorben Ommes arffuinger *proponerede* at de tuende quinder er hinde besuogret, kunde dennem iche æd tillstedis. Anders *Biørnssen* kierceombutzmand formeente Jngtj gielden bør betalle som er 4 *slette march* och 11 ½ *schilling*.
- Ehr herom for rette affsagtt, att effterdj beme/te gield, er fast offuer 30 aar, wed wj iche imod recessen att till finde Jngtj Thuett den att betalle, men for samme søgning och till thalle frj vere.
- Niells Nesse steffentt Anders Vaage, Engell Kiereuig, Lars Huchaass, Lars Thuett, *salig* Suend Schiellnesses enche, Siffuer och Berie Nere Waage, Orm och Joen Suineland, Halluer och Peder Thraa, Ingebrichtt Sanduig, Thosten Fembsteenevig, Jngus Grøneuig, Olle Schaar och Lars Vestervig, formedelst deris korentiende for 1664 de med rester och iche vill klarere.
- De jndsteffnntte møtte och beloffuede at schulle betalle och tillfridz stille Niels i Nesse med forderligste. Huor ved dette saaledis och forbliffuer.

Knud Døssuigen steffentt Ingebrichtt Sanduig for 6 *Rixdaller* hans *salig* fader *Siffuer* Døssuigen hannem har lont. Formeentte dem alle igien at burde betalle.

Ingebrichttz quinde møtte berettede at halffpartten som er 3 *Rixdaller* med sin rentte er betald, de andre 3 *Rixdaller* burde Lars Perssen at betalle som dennem alle har nøtt till at leye sig jord for.

Ehr aff sagt. Ingebrichtt som pengene har oppebaret bør dem och igien att betalle eller 14 dage effter dato at lide der for namb och vordering i hans boe och godz effter lougen schaadesløss.

Anno 1665 den 10 Junij paa Store Omvigen i Quindheretz schibbrede med effterschreffne sex mend weret forsamlede, retten att betiene, nemblig Niels Nattersta, Loduig Sanduig, Lauritz Fusch, Joen Bache, Lauritz Jordznes och Thorchild Seiglemb.

- 45b Præsentorit for retten *Welbiurdig* Berentt Orning och jndgaff en schrifftelig slodtz citation aff Bergenhus vdsted den 20 Martj 1665, offuer *Welbiurdig* Loduig Rosenkrantz till Hatteberg in forma att *Welbiurdig* Berentt Orning som er laugverge paa sin moder *Welbiurdig* frue Karen Mouadz vegne till Ornings gaard prætenderer at will haffue rigtig forseiglinger ...ichtereng[?] arffue schiffter och loughfaste affkald for huis arffue partter den *salige* *Welbiurdige* mand Axell Mouatt haffuer sig antaget paa forbemeltte hans søsters vegne, och dett effter *salig* *Welbiurdige* frue Elsse Trondzdatters søster, der nest effter *salig* *Welbiurdige* frue Elsse Thronzdatter selff, och effter *salig* *Welbiurdig* mand Christoffer Mouatt, hurom *Welbiurdig* Berentt Orning aff sin moder och broder till chlarering offte schall were anmodet, med widre steffnings jndhold for retten oplæst.

Her imod att suare møtte Mattis Sedberg, och jndlaugde *Welbiurdig* Loduig Rosenkrantzis tiener Svening Nielssens sedell, huor vdj foregiffues hans *Welbiurdige* hosbond att were forreist til *Dannmarch*, och bør der fore at haffue tholff maanedz steffni[n]g effter lougen, daterit Hatteberg den 10 Junij 1665.

Welbiurdig Berentt Orning formeentte med dette suar iche att burde vere benøyet eller aff lagtt. Prætenderit paa kost och thæring.

Anno 1665 den 12 Junij weret forsamlede paa Wari[l]dzøenn i Strandbahrmbs schibbrede med effterschreffne sex laugrettis mend aff Quindherritt schibbrede, nemblig Niels Nattersta, Lauritz Fusch, Lauritz Biercheuold, Haldoer Gudall, Joen Bache och Mattis Sedberg, effter vdtagen slodtz citation aff lejlendingerne paa Thuett, naffnlig Aasmund och Lauridz, offuer *salig* *Herr* Peders effterleffuersche i Bergen och Lauridz Huchaass formedelst tilltagen v-louglig brug och fæbeitte jnd offuer gamelle schiell och schiffte som de formeentte w-rett att vere effterdj Lauridz Huchaas hans vdmarch til bø jndheigner, och alligeuell vill tillholde sig fuld beitte som till forn, med vidre steffningens

- 46a jndhold paa aasteden i partternis neruerlse oplæst, huor vdinden {och} forbemeltte Thuedz besidere och fore giffuer deris jord att vere lagtt for høy vdj landschyld, och prætenderit derfor den att vill haffue afftaget *etcetera*.

Effter huilchen leilighed och steffnings formelding vj os i alle partter och jord eigris neruerelse begaff paa de om tuistede steder, och det saaledis fore fantt att Lauritz Huchaass haffuer vdførtt hans bøe gaard paa den vester side neden for hussene imod Schiellnes eigen, och dermed jndheignett it stortt støche aff vdmarchen som tillforne haffuer lagtt vnder fellidz fæbeitte med Thuett, huilchet Lauridz Huchaass sielff

bekiende at vere giortt for tholff aar siden, och dett andett støche nogen tid tilforne. Dernest befantt vj att imellomb forbemelte Tuett och Huchaas at haffue weritt en schiffis bøgaard som nu aldellis var forfalden och aff førtt, huor om Orm Suinland och Jacob Dybsland begge fød paa Huchaas nu for retten med opragtte fingre vidner att haffue giertt der sielff, och begynte det fra bechen ved Nere Vogs eigen lige op fra Vogepollen, och der fra op i Scharpegierdet, siden der fra lige i nordos och tuertt offuer Vombemyren, huor tuerbøgaarden løbber och er. Siden befantt vj i vdmarchen op wnder Erichshougen en bred steenhelle huor vdj var huggett itt kors, och deroffuen for igien trende par gamle marchesteene som alle effter compasset løber lige i nordost, den ene vdssende paa den anden optill Schifftedallen, huor Dybslandz eigen møder och grentzer, saa det befindis at alle mercher och schiffter fra øffuerste till nederste strecher sig snorrett i sydvest och nordoost, som vj alle for rigtig och døgtig marchesteene approberer och forefinder att parterne der effter imellom *forschreffne* tuende gaarder sig paa begge sider retter och holder, vden hinn andens schaade och jnd trengsell.

Och efftersom Anders Vaage jord eiger till Tuett paa hans egen och Michell Jacobssen Vidnesses vegne prætenderer att vill haffue it gierde op rette, fra øffuerst
46b till nederst, daa har parterne paa alle sider dermed att rette dennem effter *Landsleje Balchen* 20 och 29 *Capitel* saa at huer gierder som hand haffuer jord till, nemblig Tuett som er itt mandz verch at bøhr gierde dobbelt mere end Huchaas som nu er itt halfft mandz verch.

Erlangende den besigtelse och afftagelse leilendingerne begier paa Tuett, det kand vj oss iche vnderstaa noget att vedgiøre effterdj jorden ingen tillfaldz haffuer faett, mens der med at schall beroe indtill vellvisse *Herr* Laugmand effter ny Konglig *commission* alle gaarder besigter, saa vederfaris denne, och dett billigt och rett ehr.

Anno 1665 den 13 Junij veret for samlede paa Kysnes i Strandebahrems *schibbrede* med boende lehnsmanden Thomas Hiortteland och effterschreffne laugrettis mend Johanes Linge, Michell Huchenes, Olle Siuffsetter, Thorgieldz Huchaass, Roald Omme, Joen i Toffte, Christoffer Giære, Siffuer i Nesse, Baard Hoomb, retten at betienne.

Till huilchen tid och sted *Welbiurdig* Berentt Orning till Wattnegaard præserterit och anuiste en vdtagen slotz citation offuer den paa boende lejending Heyne Knudssen formedelst w-louglig schoug hogst, och war begierende wj schougen effter steffningen ville besigtige. Huortill *Welbiurdig* frue Karen Mouatt till Orningsgaard med hindis *Welbiurdighedz* tuende sønner *Welbiurdige* Erich och Christoffer Orning var indsteffentt om de ville haffue her noget till att suare.

Och fore gaff *Welbiurdig* Berentt Orning det at vere hans moders hellmings laug, och hun der vdj laades huge mere end tilbørligt ved lotter, till schougens forderffuelse som hand formeentte iche schee burde effterdj dett er hans och hans *Welbiurdige* brødris odell.

Paa huilchen steffning velbemelte *Welbiurdige* frue Karen Mouatt wnder egen haand haffuer schreffuitt att samme halffuepartt i Kysnes hinde louglig er tillfalden effter hindis *salige* hosbond och derfor ved iche hindis søn vidre dertill att
47a suare, mens for wndrer sig att hand will befatte sig med nogett aff hindis vdj hindis leffuende liffue, daterit Orningsgaard den 17 May 1665.

Effter huilchen lejlighed vj iche widste att vnderstaa os nogen schoug gang eller besigtelse att forstaae med mindre den *Welbiurdige* frue Karen Mouatt dett sielff er begierendis, efftersom dett ey heller lougen er gemess den ene att maa befatte sig

nogett med den andens førend hand dett sielff tilleigen lougligen vorder berettiget.

Anno 1665 den 13 Junij weret paa Øyerhaffn i Strandbahrms schibbrede effter louglig anfordring med effterschreffne laugrettis mend aff Quindheritt for samlede, nemblig Niels Nattersta, Lauridtz Fusch, Lauridtz Biercheuold, Haldoer Gudall, Joen Bache och Mattis Sedberg, tillige med Thomas Hiortteland lehnsmand dersammestedt, at gaa marchegang imellomb forbemelte Øyerhaffn och Hisdallen, Anders Waage till hørende, effterderom vdtagen och paa aasteden oplæste slodtz citation, jndeholdende att *forschreffne* Anders Waage med schoug hugster schall haffue trengdt sig forvitt ned i Øyerhaffns dall som hand indtett schall till komme, och der feldet en deell tømmer wden deris loff och minde, formeente derfor hand sin louglig hiemmell och adkombst der till burde att frembuisse, eller jndstaa for ald derpaa kommende schaade och omkostning, med vidre samme steffnings formelding.

Huilchen lejlighed och tuist wj os i fieldet foretog at grandsche och besigtige, mens formedelst offuer flødig regen, w-wær och schodde, den dag, med halff forretted werch maatte aff wige, och imedellertid de herom indsteffente widnisbiurd, saaledis forhørtt.

Siffuer Omme frembkomb och proffuede att hand for vngefehr 35 aar, leyede schoughugster i Hisdallen aff Lauridz Hanssen paa Ellsaacher, och gaff ham for itt sommer bielchehugst $\frac{1}{2}$ Rixdaller. Daa spurde Siffuer hannem, huor langtt Hisdalls eign gich op, at hand iche schulle forgribe sig ind paa andens march. Daa suarede Lauridtz Hanssen, att Hisdalls eigen

47b gich op i Suestangen, och indtett widre.

Knud Baardssen Schougseid proffuede att hand for 42 aar siden thientte paa Øyerhaffn wdj 4 aars tid hoss Anders och Isach Øyerhaffn. Daa haffde de deris brug op fra Øyerhaffn och i Suestangen, och paa den øster side gich Huchaasses setterbeitte imod deris paa Øyerhaffn, och daa hørde eller fornamb ingen som gich neden for brechene i dallene till nogen brug.

Iffuer Gullichssen Leeruigen som tientte *forschreffne* Isach Øyerhaffn den tid, wanntt och bekiende de samme ord som Knud Schougseid, saaledis att were bevust.

Thomas Giere som war steffentt till at schulle vide huor marchestenne schulle findis effterdj hand war schougen bekientt, ehr klerede sig for retten, att hand indtett derom widste. Throede och, der aldrig at haffue veret schiffte imellomb nedsatt.

Thorben Øffsthus som haffde thientt i Sanduigen den neste gaard synden for Øyerhaffn, paa itt aarstid, proffuede iche att haffue hørtt eller widst, Sanduig eller Hisdalls march at were lenger end till Suestangen, och paa den øster side widste hand ingen bescheed.

Guttomb Peerssen proffuede att hand haffde hørtt sallig Siffuer Øyerhaffn sige, at hand gaff Peer Huchaass loff att huge itt træ wed Tuerellffuen i dallen och widre widste hand iche herom.

Anders i Waage som disse prouff anhørte foregaff att Guttomb er Peer i Øyerhaffns morbroder.

Knud Torchildssen Øye paa Warildtzøen proffuede att hans *sallig* fader for mere end 40 aar siden hugede med Lauridtz Huchaass ned i dalle wed Tuerellffuen, och iche haffde hand huerchen daa eller siden hørtt att Hisdalls eigen har strechet sig derhen.

Anders i Waage bekiende sielff for retten, at hand iche widste huemb det eyer, eller eyede, enttenn Huchaass, Øyerhaffn eller Neere Waage.

Zacharias Torchildssen Øye proffuede, at hans sallige fader hugede med Lauridtz Huchaass for 20 aar siden westen for den store schoug i dallen

48a och sagde sig iche nogen tid att haffue hørtt Hisdalls eign derhen hørde.

Magdellene Andersdatter proffuede, att Øyerhaffn och Nere Waage (effter segen for hinde) schiffte sig i Orfaldet.

Lauridtz Huchaass formeente att hans eigen gich ned till Steenlaget, huorom hand haffde steffentt Erich Aachre, Johannes *ibidem* och Herløff Schiellness till prouff, och de møtte nu iche.

Anders i Waage forskød sig herom till aastedetz widre besigtelse huor hand formeener der schall findis rigtig marchesteene och schiffte som den tuistighed schall for klare, ellers haffde hand for wngefehr 20 aar siden huget till fellitz med sallig Sambson Schiellness och Laris Huchaass, och huer beholt daa som hand fich till. Men siden den tid er hand bleffuen eyermand till Hisdallen, och der fore nu formeener det hannem och at tillkomme.

Frembkalte saa disse effterschreffne prouff. Orm Suinland wantt att der schall findis itt sted som schall hede Hisdalsgafflene, huilchet hand haffde hørt aff sine forældre, och att Huchaas eyer till Tuerellffuen, och Nere Voge eyer indenfore. Dett samme proffuede och hans broder Jacob Dybsland.

Derimod Iffuer Leeruigen till stod, att de heder Huchaasdallene, och Øyerhaffnsbottnen, och aldrig att haffue hørtt anderledis.

Om sider er partterne effter Anders Vaages egen for slaug och begier, saaledis herom forligtte: Att Peder Øyerhaffn haffuer affstaaett och effterlatt *forschreffne* Anders Hanssen Waage alt dett tømmer hand haffuer laadet hugge i dallene neden for Hisdallsgafflene, hand nu strax att schulle niude och beholde, saauell det hand allerede har borttførtt, som dett nu i schouffuen vnder arrest kand vere beliggende. Derimod igien affstoed *forschreffne* Anders Hanssen Waage ald hans tilltalle och rett som hand kand formeene sig att haffue till samme march, saa att Hisdalls eigen iche er, eller her effter schall streche sig lenger {eller} widre, end till Suestangen, och der ifra till Mossehouden som er

48b paa Brunen[?] aff fieldet eller Hisdallsgafflene, och siden i sydost derfra indtill fieldz enden, och derfra till Oerfaldet, fra Oerfaldet i Lagget och op i Wetten, och siden jnd offuer høyeste Wettfieldet i Wettestjen. Saa att hand eller hans arffuinger eller effter kommere iche schall kiende sig till, eller komme neden for Hisdallsgafflene i dallene till nogen brug effter dene dag i nogen maade. Medens dett Øyerhaffns eigen till æuigtid w-paakiertt niude och föllge schall. Och om Lauridtz Huchaass herudj noget att sige, sig kand formeene, schall hannem naar hand steffner och kalder bliffue suaret alt huis rett ehr, och schall Peer Øyerhaffn sielff betalle ald herpaa gaaende omkostning, och breffue penngge, och dermed tog huer andre i haanden och ware herom wenlig och well forligtte for sig och deris arffuinger paa begge sider effter som for schreffuett staar.

Anno 1665 den 14 Junij paa Schaden i Flacheuog med endeell lehnsmand och soren laugrett aff huertt schibbrede offuer ald Sundhordlehn weret forsamblede, till huilchen tid *Konglig Maystets* fouget Iffuer Knudssen och tolderen Anders Rasmussen lod i de neruerende deris paahør, effter order oplæse effterschreffne *Konglige* breffue och forordninger.

<1> Hans *Maystets* forordning om thold confiscation, saa at naar de fattige har bekommet en tiende partt, daa resten angiffueren allene att beholde, daterit *Haffniæ* den 17 Junij 1664.

<2> Hans *Maystets* giffuen bestalling till Thorchild Sommerfeldt at schall were schiffte schriffuer i Bergen, saauellsom Bergenhuss ampt och stiftt, daterit *Haffniæ*

den 28 Decembris 1664.

<3> Hans *Maystets* breff till lehnsherren Hans *Exellentz* Her Canceler om hosføllgende thiende forordning att laade for kynde, sambtt att assistere *General* thold och thiende forwalter och hans constituerede, och dennem tuende drenge (saa lennge andre er att faa) paa huert sted for wdschriffuelsen laade were frj, daterit *Haffniæ* den 17 *Aprilis* 1665.

<4> Hans *Maystetts* breff om ald thrælast och dehler, till borgerne at biude som schall haffue første kiøb, och schall bonden till dennem i steden for thj støcher eller thj tølter, leffuere elffue trær eller ellffue tølter, daterit *Haffniæ* den 20 *Aprilis* 1665.

49a <5> Hans *Maystetts* naadigste frj giffuelse paa jeren, stycher och kugler, sambtt och beg och thiære, igien aff riget att maa vdføris. Item och gaar och plattkobber. Daterit *Kiøbenhaffn* den 22 *April* Anno 1665.

<6> Hans *Maystetts* thrøgtte forordning om thiende aff ald thiære som wirchis at schall wdgiffuis in natura førend det øffrige maa sellgis. Daterit *Haffniæ* den 25 *April* 1665.

<7> Hans *Maystetts* mandat om told aff adschillige vare som fra Suerig, vdj Norge indføris, daterit *Haffniæ* den 25 *April* 1665.

<8> Hans *Maystetts* breff till *General* tholdforualter Hermand Garman om at giøre flid jndbygerne med goede raad och thienlig anleding att gaa till haande om dehllæ och thrælasthandelen att den ene iche sellger den anden till schaade, daterit *Kiøbenhaffn* den 25 *April* Anno 1665.

<9> Hans *Maystetts* oprettede commercie tractat med Hans Kierlighed Kongen aff Engeland, huorfore Hans *Exellentz* Herr Stattholder her i Norge schall giøre anstaldt att naar samme engelsche schibe paa hauffnerne ankommer, at dennem beuises aff vndersaatterne ald venlig och god imodtagelse, daterit den *Konglige* residentz i *Kiøbenhaffn* den 27 *April* 1665.

<10> Hans *Maystetts* jligemaade oprettede commercie tractat med Hans Kierlighed Kongen aff *Francherige*, wdj lige forma och jndhold daterit den 27 *April* 1665.

Anno 1665 den 28 Junij paa *Bringedall* i *Quindherrit* schibbrede med *effterschreffne* thollff laugrettismend veret forsamlede retten att betienne wdinden den for sex vgger, till dombs, optagen sag jmellomb Anders Joenssen Schaalle och Bottell Ollssen om hans wdslagen øye, effter førige process paa *Jordtzness* den 17 *Maij* sidstforleden.

Joen Bache

Olle Haldorssen Berie

Hans Thofft

Olle Nielssen Hiellmeland

Erich Thuett

Jndre Thuette

Joen Haauigen

Olle Fitt

Johanes Houglan

Lauridtz Fusch och

Aschild *ibidem*

Anders *Bringedall*

Comparerede for os *forschreffne* Anders Joenssen tillige med hans fuldmegtige Anders Hanssen Waage, och effter førige opsettelse war domb i sagen begierende.

49b Men Bottell møtte iche, eller nogen paa hans vegne, endog wj en temmelig langtid

effter hannem tøffuede och widste iche retten imod recessen os att wnderstaa offuer sex vges dagen att op holde.

Thj er herom saaledis for rette kientt och aff sagtt att effterdj Bottell Ollssen iche med louglig prob och widnis biurd har kunder offuerbeuse Anders Jonssen hans øye att haffue wdslagett, men sielff for adschillige vidnisbiurd bekientt sin schaade och v-løche att haffue bekommett om natten paa Elsse Wangs kiste, och att hand iche var slagett aff nogen.

Huor om woris lantzloug *Tingfare Balchen 4 Capitel* formelder att effter en mandtz egen bekiendelse och louglig vidnis biurd, schulle alle sager dømmis, effter huilchen leilighed, saa och effter de prob herom førtt er, haffuer vj iche kundet ehragtte att Anders Jonssen Schaalle effter Bottells giffuen sag, her fore nogett med rette bøhr att lide, men for slig till thalle frj vere.

Anno 1665 den 28 Juny paa Lunde i Fieldbergs schibbrede med effterschreffne sex mend, Pouell Østreide, Siffuer Wdbioe, Amund Hammersland, Hans Neruigen, Joen Øffrebøe och Peer Sæbøe, retten att betiene effter vdtagne slodz citation aff lehnsmanden Thøris Lunde vdinden en marchegang imellomb hannem och Berie Allehellgens jord, effter steffningens vidre jndhold for retten oplæst.

Men efftersom Peder Hanssen ombutzmand for *forschreffne* Allehellgens godtz iche møtte, eller nogen med fuldmagtt paa hans wegne godtzet att for suare, daa kunde indtett paa denne tid ved sagen for rettis, mens endnu till vidre paa itt maanidz tid opsett, till huilchen dag och steffningen schall staa och forbliffue ved sin fulde magtt.

Anno 1665 den 30 Juny weret paa Effne i Schoneuig schibbrede med effterschreffne sex mend som retten schulle betiene, nemblig Jndre Ness, Suend Aasse, Knud Hillesta, Johans Leeruig, Arentt Ølffernes och Orm Løffuigen. Neruerende lehnsmanden Lauridz i Walen.

Frembkom for retten Pouell Anderssen Handeland och jndlaugde en vdtagen slodtz citation

50a offuer Christoffer Larssen *ibidem* in forma till restitution for den tridie partt hussebøgning hans sallig formand haffuer laadet bekaaste att forfløtte och opbøge. Jtem for endeell brende ved hand sig har bemegtigett, med sambtt en jndplanchede kaall hauge, och møg som paa aggren war vdkiørtt, med vidre steffningens jndhold for retten oplæst, och var paa forom rørtte poster dom begierende.

Christoffer Larssen møtte och fore gaff att hand her till indtett widste att suare effterdj hand iche er bleffuen gienpartt aff steffningen megtig effter recessen. Thj bleff ham for retten originalen offuer leffuerit att \hand/ der paa kand wides att suare till neste thing.

Anno 1665 den 3 Jullij paa Søreid i Opdalls schibbrede effter louglig anfordring veret forsamlede med effterschreffne 12 laugrettismend som retten betiente nemblig Johannes Theigland, Mortten Helland, Niels Rollsemb, Olle Meuatten, Sambson Væ, Lauritz Lande, Niels Opdall, Lauritz Kattelund, Guldbrand Berie, Rasmus Drange, Sæbiøren Fereuog och Anders Løchhammer. Neruerende fougden Iffuer Knudssen. Lehnsmanden Olluff Søreid.

Fremb kom for retten Anders Rasmussen Konglig *Maystetts* tholder her sammestedt hans thiener och fuldmegtig Jens Larssen och jndlaugde en vdtagen slodtz citation offuer Hans Jacobssen Sæ formedelst hand till sehniste waarting fallsch æd schall

haffue beganget wdinden endeell ny bøged baader hand i forleden aar har solt till fremmede schottsche schippere, som hand till thinge ved æd har benegted. Formeentte der fore hand at bøhr lide och wndgielde som wed bøhr.

Hans Sæ møtte, och erchlerede sig at hand iche aff widste det baaderne waar meentt efftersom de i serdellished for hannem iche bleff opneffentt. Bekiende at haffue solt thrende færingsbaade, och fich for støchett 15 *march* i waare.

Jligemaade war med samme steffning jndsteffent effter neffentte som effter førige steffning iche møtte deris hugenlast at angiffue.

Och fremb komb Jørgen och Ibbe Hoppe och berettede at de bege i forleden aar har huget och solt for

50b 10 *march* 4 *schilling* huor aff de haffde decortert thinden till schipperen Jan Krey aff Jettland, och herom deris fulde æd for retten aff laugde.

Christen Brunttuedt bekiende at haffue hugget och solt i forleden sommer for 4 *march* 4 *schilling* och indtett widre huor paa hand med opragtte fingre gjorde hans æd.

Johannes Høffuischland war steffent møtte iche, bleff suaret aff Olle Meuatten at hand var i forfald och var hiemme och brøget till hans grand quindis brøllup. Kom dog och bekiende sin hugster ved æd till 10 *march*.

Hans Haaland møtte iche, lod wed hans søn suare lige som till forne paa waartinget, schall møde sielff till neste thing och giøre sin æd.

Lauritz Olssen Ness møtte och berettede at hans grande Laritz Anderssen haffde angiffuet 2 tølter 9 allen for 4 *march* paa forleden waarting huor vdi de bege war interessert, ellers haffde de och solt en baad for 15 *march*, och widre iche gjorde herpaa sin æd.

Anders Reisen bekiende att haffue solt 4 færingsbaade i for leden aar, och fich for støchet 15 *march* ware, ellers haffde hand ingen brug hafft med hugster. Endnu bekiende hand att haffue med trende interessenter bøget en baad i fior och fich iligemaade derfor 15 *march*, disligeste en sexring for 3 *Rixdaller*. Och ingen flere, gjorde herom med op ragtte fingre sin æd.

Michell Opdall bekiende at haffue bøget och solt i forleden aar 1664 thoe baader som hand fich 10 *march* for støchet, och vidre haffde hand iche hugget, gjorde herom med op ragtte fingre sin æd.

Knud Opdall gjorde æd paa, at hand indtet haffuer hugget eller solt i nogen maade.

Med Gutturumb Hollekiembs bekiendelse om de 3 baader som hand siger sig att haffue betalt thinden aff till Ingebrichtt Hombleuig, beroer till derom, med tholderen Anders Rasmussen sielff kand confereris.

Johannes Ellsaacher bekiende att hand i forleden aaringer 63 och 64 har huget med Jens Michelssens dreng ihob for 19 *march* huor aff den halffue partt kom paa hannem, och vidre iche, gjorde herom sin æd.

Lehnsmanden Olle Søreid paa Olle Ouchlantz vegne gjorde berettning at hand har bøggit och solt i fior halffanden baad och

51a hans grande Johannes den halffue baad. Fich for støchett 15 *march*, ere Liusse Klosters bønder.

Rolluff Thøe bekiende att haffue solt 2 baader ifior till schottene och fich for støchet 2 *Rixdaller*.

Ellen Giersta bekiende at haffue solt 3 færinger och en sexring i forleden aar till schotterne och fich i vare for dennem til sammen 10 *Rixdaller*, och vidre eller flere haffde hand iche solt, gjorde herpaa sin æd. *Forschreffne* Ellend er *Welbiurdig* Loduig Rosenkrantzis vgedagsboende.

Wnge Johans Theigland och Olle *ibidem* bekiende at haffue solt i forleden aar trende baader och fich for støchett 15 *march* i waare, vidre eller andet haffde de iche hugget,

giorde herom sin æd.

Haachen Lande bekiende at hand, och hans broder Ingebrichtt *ibidem* har bøggt och solt till schottene i fior 1 sex ring for 3 *Rixdaller*, 1 fering for 2 ½ *Rixdaller*. Jtem en fering med jermusheye for 2 ½ *Rixdaller* och widre iche giorde herpaa sin æd.

Anders Schaar paa Rexsteren bekiende att haffue solt 2 baade i fior till vdlansch folch och fich for støchet 2 ½ *Rixdaller* vdj vare, 1 tølt 9 allen bielcher har hand hugget huor aff schipperen sielff tog thienden. Giorde her paa med op ragtte fingre sin æd.

Johans Monssen Bruntuett bekiende att haffue huget i fior for 7 *march* som schipperne Jan Kreg och Jørgen N: sielff tog tienden aff. Giorde derpaa sin æd.

Lauridtz Katteland møtte och berettede att hand nu i høst var itt aar daa op bøggt hans saug igien som var forfalden. Siden har hand i forleden sommer schaaren nogen faa tølter bord och fortt til byen, huor aff thienden der bleff ehrlagtt som hand har sedell for. Beroer till neste thing.

Joen Indressen saugmester paa Fladeragger saug bekiende tillige med hans thiener Olle Villombssen att haffue schaaret ifior aar paa Fladderagger saug for Mette Pouelsdatter 800 bord och 7 ½ tølt, och for Herr Peder Mogenssen 600 och 3 tølter, for Olle Settre paa Holsnøen 100 bord,

for Hans Haaland 2 ½ tølt. Vidre haffde de iche schaarett vden 1 baad vedstoch till en mand som kand vere en ringe thing, och giorde her

51b paa med op ragtte fingre deris æd iche at vide rettere. Negted och, att de iche har huget andet i nogen maade for Anno 1664. Men aarit till forne Anno 63 har de huggett till lotters med Herr Peder Mogenssen 8 tølter 14 allen huor aff 6 tølter bleff solt och leffueritt, der aff bekom de paa deris lod en tredie partt, och bleff tølten solt for 2 *Rixdaller*.

Joen Christofferssen och Knud Peerssen benegtid aldellis att de indtett har hugget i forleden aar 64. Men aarit till foren har de begge hugget 3 tølter 9 allen, och for Christen Jacobssen 2 tølter 12 allen och iche vidre eller mere, giorde herom deris æd.

Anders Rasmussens fuldmegtig begierede domb om de iche deris v-angiffne vare bør haffue for brutt, och tienden alligeuell at betalle effter forordningen.

Ehr herom for rette aff sagtt at alle nu angiffne och for jndførte baader som ingen thiende rettighed er betalt aff, bør halfdellen dedz verd effter forordningen at vere forbrutt, effterdj jernet, thiene och arbeidet der vdj er anseett, men den huggen \last/ aldellis at vere confisqvert, och alligeuell deraff saauellsom aff halff baadernis verd tiende penngene at ehrlægge, vnder namb och vordering i en huers boe och formue effter lougen. Den leilighed om Hans Sedz giorde æd, optagis i vidre betenhende om hans erchlering iche for gott eragtis.

Fougden Iffuer Knudssen lod læse for retten Herr Cancelers befalling till allmuen att om de nogen orlog schibe offuer sex tall fornemmer daa det strax ved natt och dag for commendanten paa Bergenhuss at till kiendegiffue, daterit Bergen den 20 Juny Anno 1665.

Anno 1665 den 4 Jully paa Horneland i Føens schibbrede med effterschreffne laugrettismend effter loughlig till kræffd weret forsammelede retten att betiene nemblig Steffen i Spidtzøen, Haldoer Langeland, Aschild *ibidem*, Niels Helltuett, Olle Staffueland, Ellen Eritzland, Villomb Hollme, Haldoer Selle, Peer Berie, Haldoer

52a Deggerness, Joen Staffueland och Andoer Øchland.

Frembkom for retten Thomas Nielssen i fuldmagtt paa Welbiurdig frue Karen Mouatt till Orningsgaard och hindis son Welbiurdig Erich Ornings vegne, och jndlaugde en

vdtagen schrifftlig slodtz citation offuer *Welbiurdig* Berentt Orning till Wattnøgaard formeldende om en giæld den *sallige Welbiurdige* mand Erich Ottssen till de fattiges forstander ved Hollmen i Kiøbenhaffuen, er schyldig bleffuen, till huilchet med at betalle, de deris anpartter for rumb tid till *welbemelte* Berentt Orning schall haffue leffuerit effter hans derpaa tuende giffne beuisers lydelse. Och effterdj ingen leffuerantz eller betalling endnu sceed ehr, formeenis Berentt Orning den optagen sum med sin rentte, igien bør at restituere med vidre steffnings jndhold for retten oplæst.

Jndlaugde saa *bemelte* tuende *Welbiurdig* Berentt Ornings med egen hand vnderschreffne beuiser at hand till samme giæld med at, aff sin kiere moder och broder Erich Orning har oppebaaritt vj mønt, sølff giæld och pennges till sammen 618 Rixdaller 3 *march*, begge daterit Wattnø den 5 April Anno 1647.

Och med fulde saa her hoes de *Welbiurdige* follchis schrifftelig jndleg och protestation, huor vdiinde paa *forschreffne* capital och rentte begieris domb til betalling effter rettens gemess.

Men *Welbiurdige* Berentt Orning effter offte paa raabelse, møtte iche, eller nogen paa hans vegne, paa steffningen befanttis hand sit wittløfftig suar vnder egen haand haffde anteignet som jgien aff andre med papir var offuer klistret. Thj kunde vj paa denne tid herom indtet kiende effterdj suaritt for oss er tillugt. Men forbliffuer till vidre ny steffnemaall, saa schall derom, naar vj hører begge partters ord, bliffue dømbtt huis rett och forsuarliggt ehr.

Anders Reinertzen Augdesteen fremb kom i rette och jndgaff en anden vdtagen slodtz steffning vdinden den sag om suspicion for dett støche toug i Bergen effter førige process, huor med var jndsteffentt *Welbiurdig* Bernt Orning till Vattnø som hannem der fore i rette søgt

52b haffuer, om hans *Welbiurdighed* her till noget wilde haffue at suare, att der effter kunde dømmis huis rett ehr, med vidre steffningens jndhold for retten oplæst.

Och indlaugde Anders Reinertzen effter førige affsceed och paaleg itt vdtog aff førige sorensschiffuer Christen Bertelssens thingbog vnder slodz lougen forwalter Peder Hanssens haand, om huis vidnisbiurd om samme sag till thing gangett ehr, for retten op læst.

Jligemaade indgaffues itt schrifftelig things vidne aff Bergen byting vnder byfougden Knud Studz hand och seigell med tingschiffuerens, huor med beuiser {d} at den samme borger som touget schulle haffue mist naffnlig Erich Erichssen at haffue till tinge ved æd for klarit, att Anders Reinertzeb kiøbte samme støche toug aff hans quinde i hans frauerelse for 1 Rixdaller, huilchet hand siden røgget och gaff ham sine pennges igien, daterit Bergen byting den 24 April 1665.

Och formeentte Anders at huis proff herom till forne er førtt som dog i sig sielff iche er vdførlig, ey kand eller bør ehrachtis imod \hoffuit/mandens egen bekiendelse och æd, hannem paa hans ærlig naffn till nogen forkleinering, men hand for slig momme[?] sag att bør frj kiendis, och derpaa var voris domb endelig begierendis.

Paa *Welbiurdig* Berentt Ornings vegne effter offte paa raabelse møtte ingen, ellers befanttis steffningen for hannem louglig at vere forkyntt och copie till stilleth. Paa den første steffning haffuer hand vnder egen haand teignet, at naar hand haffuer Anders Rejnertssen noget till at talle, schall hand iche glemme hannem der fore at søge.

Effter huilchen leilighed Anders nu endelig dom begierede.

Thj ved vj iche retten her udj billigen att opholde effterdj klare beuisning nu for oss i rette leges att Erich Erichssen borger vj Bergen som touget schulle haffue mist, sielff till tinge ved æd har erholt och bekienett, att hans quinde solde Anders Reinertzen

- 53a touget for 1 Rixdaller
 huilchet hand siden røgget och gaff Anders sine penge igien. Widnisbiurdene ere ey heller saa wdførlig at hannem noget paa hans ærlige naffn och røgtte kand eller bøhr for kleneris, langtt mindre befunder vj dem saa krafftig at were hoffuet mandens egen bekiendelse och gjorde æd herom till tinge at kand sueche eller dempe. Och der fore effter forberørtte leilighed herom saaledis for rette aff siger, att Anders Rejnertssen for ald mistenchelse i samme sag, alldellis bør frij att were, och det suebende bøgde raab och momme snach at ophøre, och iche komme hannem till hinder eller forfang paa hans ærlig naffn och røgtte, i nogen maade.

Anno 1665 den 22 Jully werett i Omvigdallen i Quindherritt schibbrede effter louglig anfordring forsamblede med lehnsmanden Anders Bringedall, Knud Gudall, Niels Nattersta, Lauritz Fusch, Jens Seiglem, Erich Thuett, Mattis Sedberg och Thomas Lande effter tuende vdtagne slotz citationer som till den 6 og 7 ejusdem ware forfalden och daa for \for/fald schyld iche bleff expederit, anlangende thrende jorder som aff fieldschred for nogen kortt tid er worden beschadigett nemblig Hiellmeland, Store och Lille Omvigen, effter steffningernis widre formelding paa aastederne op læst, huor med en huer laadz eiger befanttis att vere jndsteffentt.

Och begaff vi oss der fore med *Konglig Maystetts* fouget Iffuer Knudssen till huert aasted att besigtige, neruerende Knud Aasse med fuldmagtt paa Peder Anderssen Hans Exellentz Her Canceler Petter Retzis ombutzmantz vegne, Iffuer Knudssen paa stichtt schriffueren Niels Hanssens vegne *Herr* Hans Tharelssen jndschichet sitt schrifftelig suar, at hand forsaa sig till at alting scheede forsuarligen.

Olle Eggeland och Thomas Hiortteland, wille och laade sig vere benøyett med danmendez goede schiøn.

- 53b Befantt vj daa att Hiellmeland som till foren har schyldet 4 løber smør och 3 huder, aff thrende store field schreder nogen faæ dage for pintztid sidstfor-
 leden att vere beschadiget och offuer løbben fornemblig i dentz beste vdhage och ned offuer en storpartt aff den thycheste eng, gandsche ned till ellffuen mitt i dallen med offuerflødig steen och gruss, sambtt rødder och grene huor wed jordens grøde paa de steder gandsche er offuer løbben och till dechet, paa den synder, saauellsom och en stoer deell paa den nordre side offuer løbben och ellers vdrøtt. Neden for paa den vester side befindis ellffuen nu i dette aar ved stor offuer flødig regen och wandløb at haffue baade offuer løbben och op førtt sand och grus paa deris eng, och ellers vdrøtt endeell aff den faste jord, och endnu daglig mere och mere sig derpaa jndtrenger och beschaadiger.

Huorfore os i billigste maade siunis, att for den schaade nu allerede scheid her bøhr offuer alt att afftagis en løb smør, med sambtt en fembtte partt aff *Konglig Maystetts* leding effter advenant, saa att gaarden her effter bliffuer 3 løbber smør och 3 huder.

Store Omvigen tillforne schyldende 2 ½ løb smør och 2 ½ huder, iligemaade med trende store fieldschrær paa samme dag och nogen tid tillforn i mangfoldighed offuer gaatt Moxen den mestedell aff deris vdmarch och beste eng, fra fieldett och alt ned till och forbj hussene med offuer flødig och w-tenchelig steen och sand, gaarden till stoer schaade. Saa at for dedz aarsage saauellsom ellffuebrud denne gang bliffuer afftaget 3 spand smør och 3 fierding hud med sambtt *Konglig Maystetts* leding effter advenant, saa att gaarden hereffter schylder 1 løb 3 spand smør och 1 ¾ hud.

Lille Omvigen nesthos iligemaade tilforn schyldende 5 spand smør 1 hud befindis i dendz ringe vdhage i fieldet en schrær at vere ned løbben paa sammedag, saauellsom och att haffue fanget schaade aff tuende andre schrær som i Stoer Omvigens vdmarch paa syndre och i Sædbergs vdmarch paa nordre side er ned løbben, och noget

- nedfalden offuer gierdet paa
- 54a Lille Omvigens eng, for huilchen \schaade/ os i billigste maade siunis der fore att afftage 1 spand smør, och aff *Konglig Maystetts* leding effter advenant saa att gaarden effter den høyemaade den till foren satt her endnu forbliffuer 1 løb smør och 1 hud.

Anno 1665 den 26 July paa Lunde i Fieldbergs schibbrede med effterschreffne sex mend Peer Sæbøe, Pouell Østereid, Joen Øffrebøe, Amund Hammersland, Christen Eye och Hans Neruigen atter weret forsamlede retten at betiene vdinden den op tagen sag om den marche tuist, j mellomb Lunde och Berie belangende itt støche fæbeitte eller vdmarch effter steffningens vidre formelding som den 28 Juny nest for leden var forfalden, och till i dag optagen.

Huor imod at suare Peder Hanssen endnu iche møtte eller nogen paa hans wegne, men den gode mand allene wed sin schriffuelse giffuer tillkiende, att hand haffuer bekommett kundschab neden fra, at en persoen wed naffn Jørgen Korttsen i Staffuanger schall haffue bødet penngge paa Allehellgens godtzis for waltning om hand derfor sig iche med godtzet at for suare kand befatte, daterit Bergen den 19 July 1665.

Saa far wj dog, begge partter till thieniste, oss paa thaget den leilighed och thuist i Johannes Beries och flere interesserendis neruerelse att grandsche och offuersee paa alle sider saauell till fieldtz, som fiære. Och befinder att de tuende øde jorder Kaatte och Røe, paa den østre side imellomb sig och Lunde att were wdsteentt, Kaatte jndhegnet, och Røe vnder fæfod at were beliggende, huis husse toffte och aggere endnu fornemmis kand, huor werett haffuer. Strax hoss, och vesten fore befindis Ødejordens bøegaard, och løbber tuertt ned i søen, som leilendingerne paa Berie kalder deris schiffesgaard, och med fæbeitte sig der hen will till eigne. Alligeuell Thøriss formeener sig, dett att were samme tuende øde jorders vdmarche, och der att haffue tilliggett och wnderlagtt aff gammell tid.

- Thill huilchet att for fare wj oss haffuer begiffuett till
- 54b de anuiste marchesteene, saauell oppe i fieldet som ned i hagen, och dennem med ald flid besigtiget. Och forefunden att de iche er saa maanerlig eller louglig nedsatt, eller i sig sielff saaledis danede eller beschaffett, att wj dennem for døgtig marche steene kand schiøne, wdmarchen imellomb begge jordeme at schiffte eller adschille. Jche disminder forfahris dog at Berie effter sin storlighed, haffuer langtt mere och støre hage och wdmarch end Lunde med vnder liggende øde jorder. Och at Berie sig fra det gamblle steen gierde (nu liggende paa hiemme jorden) haffuer formeritt, och en stoer deell sin wdmarch, till bøe jndhegnet, mere end den haffuer weret i gammell tid, saa att om vdmarchen endnu schulle føllge eller streche sig till dett østre gierde vnder ødgaardens hiemme jord som ligger vnder Lunde, scheede Thøriss, saauell som Hallsnøe Kloster, der ved alt for megen jndtrengsell och v-rett, efftersom till øgaardene ochsaa endelig bøhr were hage.

Huor om Tøris frembuiste tuende kiøbe breffue, det ene paa Røe och dett andett paa den halffue Kaatte som Halsnø Kloster bøgger, att haffue kiøbt dennem med agger och eng, hage och march jnden giertz och wden. Och formeente der fore sin rette eyedeell hannem iche att bøhr fratagis, och at Beries op sidre aldrig schall beuisse hindis eign och vdmarch saauitt i øster imod samme ødejorder att henstreche, som de sig till kalder, och med w-louglig brug i mange aar till holt haffuer, huor paa ingen hæffd bøhr føllge imod lougen, begierede att hannem her wdinden maatte till rette forhielpis at hand kunde weder fahris dett rett vahr, och saasom dett for offuer øffrighed kunde vere att forsuare.

Johannes Berie iligemaade protesterede det samme dog indschød hand alting till sin

jordeiger sielff som nu iche er till stede.

Och der fore dette nu endelig at paa dømme

- 55a wj os denne gang iche wnderstaar, eller herom nogen widnisbyrd att anføre, med mindre Allehellgens godtzes ombutzmand, den nu er, war neruerende eller her till loughlig jndsteffentt. Och derfor sagen saa lennge dilaterit och opsatt, fornemblig effterdj *wel wisse* Her Laugmandtz commissions for rettning nu till stunder, alle jorder att bessee och jeffne, huor daa well bliffuer paa schiøntt huor meget wdmarch en huer jord effter sin stoerlighed bør haffue. Om iche nogen rett ombudtzmand till godtzet forinden findis, som herom voris domb och kiendelse kand lide.

Anno 1665 den 4 Octobris holtis allmindelig høsteting paa Søreid med allmuen aff Opdalls schibbrede, neruerende fougden Iffuer Knudssen, boende lehnsmanden Olle Søreid sambtt effterschreffne laugrettismend som retten betientte nemblig Johannes Theigland, Lauridtz Katteland, Anders Støelle, Gunder Flyenswehr, Jsach Øffredallen, Lauridtz Lande, Madtz Veuatten, Sambson Wæ, Johannes Hombleunig, wnge Johannes Theigland.

Fougden Iffuer Knudssen lod oplæsse Hans Konglig Maystetts naadigste mandat om fallsch møntt aff slette daller och thoe schillinger som hemmelig i rigett vorder jndsneget, daterit Hans Konglige Residentz den 5 Juny 1665.

Præsenterit for retten Pouell Willhellm procurator aff Bergen med schrifftelig fuldmagtt paa prouisten Herr Abræhamb Jørgenssens vegne, och jndgaff en schrifftelig slodz citation aff Bergenhus vdsted den 31 Augusty 1665 offuer Johannes Borgen formedelst hans landschyltz mottuillige forholdelse for Anno 1664, sambtt for it lidet huses afførelse fra gaarden, med vidre steffningens jndhold for retten oplæst.

Och jndlaugde Pouell dernest prouistens schrifftelig fuldmagtt daterit Thyssnes den 2 Octobris 1665.

Herimod att suare møtte Johannes Borgen suarede och fore gaff att hand i ingen maade sig mottuillig med sin jordeiger har anstillet, hand har bødett hannem offte landschylten, och hand den iche ville anamme

- 55b endog att hannem iche vell er med fahrett, prouisten har samme aar bøggett jorden fra hannem till Olle Nielsen som sig derpaa med fæ och queg har indførtt thuertt imod hans bøxell sedell och sex mendz dom, alligeuell och iche disminder har hand hannem rettigheden erbøden, som hand iche ville anamme. For meentte derfor ingen mottuillighed at haffue begangett, optelte endnu pengene for retten baade for landschylt och thridie bøxell som Pouell Willhellmb sagde sig ey att haffue ordre till noget med att befatte. Ellers bekiende Pouell Willhellm paa proustens vegne att hand iche kunde benegte Johans Borgen jo haffde bødett hannem landschylten till 11 Octobrj paa altrett effter predichen i Opdalls kierce. Men prouisten aarsagede sig att hand haffde daa steffentt i sagen om den opsigelse effter *wel wise* Herr Laugmandz frembuising.

Berie Vermedall som war indsteffentt att vidne om dett lidett hussetz afførsell fra Borgen fremkomb for retten proffuede och bekiende att hand paa en anden pintzedag komb gaaende op fra Thyssnes med proustens første *sallige* quinde som rej op till Borgen och som de kom paa gaarden kom *sallig* Bottell Borgen vdmod dem. Daa talde den *sallige* quinde om samme lidet stuehus som kunde were 7 allen lang, och Villom hussmand som bleff aff liffuett sielff haffde opbøgtt och i boede. Huilchett hun sagde sig att ville haffue afførtt till itt setter huss. Daa bad Bottell at hand dett imod betalling

maatte beholde. Suared prouistens quinde at dett kunde beroe sig till de fanttis igien, och widre ord falt der iche om den gang, och berettede Berie att dett er offuer 30 aar siden. Och gjorde hand herom med opragtte fingre sin fulde æd.

Johannes Borgen suarede herimod att hand har afførtt samme lidett hus till hans odells jord Anders[-]

56a land, med proustens beuilling och sambtøche.

Pouell Villhellmb paa prouistens vegne satte vdj rette och formeentte att Johannes Borgen sin jord burde att haffue forbrutt, och dett afførte hus attføre igien paa stedet, och bøde derfor effter lougen, sambtt ehrstatte ald herpaa gaaende om kostning och schaadegield, och derpaa var dom begierendis.

Johannes formeentte att naar prouisten vilde haffue landschyld aff gaarden saa burde hand holde hannem gaarden frj effter hans bøkell sedell med vidre.

Och optog vj sagen i betenchende till i dag sex wgger.

Berentt Jacobssen med schrifftelig slotz citation steffent sin broder Jbbe Jacobssen Wernøe till att giøre hannem rigtighed och forklaring for hans arffue partter effter fader och moder till falden som Jbbe i hans frauerelse och w-myndige aar imedens hand haffuer werett wden landtz sig haffuer antagett och bemegtiget med widre steffnings jndhold, for retten oplæst.

Jndlaugde saa Berentt den *sallige* soren schriffuer Casten Dyrhusses register aff dato 1652 den 15 Juny, att paa huer baren er falden werdj for 150 Rixdaller 1 *march* 10 *schilling*.

Jbbe møtte och wed gich saadan en sum paa hans broders wegne att haffue hafft wnder hender som hand erbød inden maanidz dag att vill giøre hannem rigtighed for saa hand schulle vere fornøyet, och dett i w-willige danmendz offuer werelse.

Gabriell Thuett steffentt hans grande Øllffuer Epland formedelst hans queg giør hannem schaade paa hans march, och iche will holde schifftesgaarden wed heffd.

Øllffuer møtte loffuede att wille giøre garden ferdig saa deraff jngen schaade schall komme.

Affschedigett Gabriell schall laade schaadene besee aff dannemend, och ellers magtt haffue att jndsette det fremed queg effter lougen.

Astrj Mogensdatter till holdendis paa Føre i Nordhordlen steffentt Britte Hoffdenes formedelst hindis paa boende gaard, som *forschreffne* Astris forfæder till hørtt haffuer och hun formeentte sig att vere odellsbaaren till

56b och derfor wille wider hurledes dett dennem er fra kommen. Jndlaugde Herr Anfindtz schrifftelig vidnis biurd att *forschreffne* Astrj er Mogens Pederssen Kaareuigs daatter, *daterit* den 1 Juny 1664.

Paa Britte Hoffdenesses wegne møtte hindis søn Olle Tomassen berettede att de haffde leiett gaarden aff sallig Knud Schadden, och der fore indtett hertill widre haffde att suare.

Affsceedigett Astrj schall steffne sine odellswidne till aastedet effter paasche wgen effter lougen, ochsaa esche dendz adkombst som sig jorden till holder saa gaaes derom huis rett er.

Olle Rasmussen Lj paa hans faders wegne steffentt Gunder Flyenswer formedelst hand for holder ham tridie bøkellen aff hans paa boende halffue teig jord.

Gunder møtte berettede att haffue leiett samme spand smør och fierdinghud aff Rasmus Lj, siden har hand deraff giffuet thridie bøkell till Loduig Rosenkrantz som er største

laadtzeiger.

Gunder bleff paalagt att schall beuise och forschaffe *Welbiurdig* Loduig Rosenkrantz sedell at hand samme liden jordepart tridie bœxell har oppebaaritt, och det till waartinget, om den *Welbiurdige* mand for inden hiemb kommer, saa gaaes derom huis rett ere.

Fougden Iffuer Knudssen steffentt Peder i Gudøen forhuis hand hannem paa Hans *Maystetts* weigne haffde till att thalle.

Hans dreng Rasmus *Johanssen* møtte berettede at hans hossbond war siug och ilde till pass, och der till med ey heller louglig steffentt.

Jacob Willombssen steffentt Olle i Gudøen formedelst hand har schieldt hannem for en thiuff, nu i sommer for Joen Soche, som Thorchild i Longsuigen och Jacob Torffuenes schall haffue hørtt paa, och er hans vidne till. Men møtte nu iche.

Olle Gudøens quinde møtte, och aldellis benegted at hindis mand dett ei giortt haffuer.

57a Beroer der fore till widre louglig beuis.

Anno 1665 den 7 Octobris holtis allmindelig sage och høste thing paa Driffuenes med allmuen aff Waags *schibbrede*. Neruerende fougden Iffuer Knudssen med bondelehnsmanden, sambtt *effterschreffne* laugrettismend som retten betientte nemblig Erich Breche, Knud Thissleuold, Mogens Aarland, Olle Engeuigen, Lauritz Toffteland, Tharald i Leeuog, Simen Rimmereid, Niels Rabben och Niels Aarland.

Fougden lod op læse Hans *Maystetts* naadigste mandat om fallsche slette daller och 2schillinger som fra fremmede steder worder jndsnigen, daterit Hans Konglige residentz den 5 Juny 1665.

Jan Luttz quinde aff Bergen lod læse *Welbiurdig* Axell Sehestedt wdgiffne schiøde och kjøbebreff paa Waage her i Stollensund beligende schyldende aarlig halff tridie Rixdaller landschyld och thoe pund lax, daterit Bergen den 24 Septembris 1663.

Herr Peder Ollsen steffentt Elling Setterbøe en preste boells landbonde formedelst hand iche har frelst sin jord igien siden 1656. Jtem rester med landschylden for 63, 64 och 65 sambtt anden giæld och korentiende effter jndlaugde forteignelses jndhold, som klocheren Peder Christoffersen i rette lagde, och dereffter dom war begierendis.

Elling møtte och berettede endeell mere derpaa att haffue betalt end 2 ½ pund smør, haffde dog ingen sedell eller beuis derpaa, ey heller paa tridie tagen som hand kunde frembuise.

Ehr affsagtt att Elling som iche har giort eller giffuett sin pligtt effter lougen till jordrotten[?] bøhr att haffue hans leyemaall forbrutt, och dog betalle huis hand med rette schyldig ehr inden 14 dage huor wdj hannem bøhr att komme till gode huis hand effter rigtig aff regning med *Herr* Peder kand forklare derpaa att haffue betaldt, wnder namb och vordering i hans boe effter lougen.

57b Hans Christenssen i Kalsøen steffentt Peer Vintzensen i Kalfføen for 8 Rixdaller 2 *march* hand hannem schyldig er, och begierede domb till betalling.

Peer møtte berettede att haffue offuer draget en quie till hannem for 3 Rixdaller 2 *march*, som hand forklaritt att were paa en anden giæld huorpaa Peder endaa endeell schyldig bliffuer som till sammen effter endelig aff reigning beløbber 10 Rixdaller 5 *march* 3 *schilling* som Peder iche kunde benegtte. Beklagede hans fattig dom.

Peder bleff forliggt med Hans at schulle betalle hannem paa fire aars tid huer tt aar lige megett till summaen vorde fuldgiortt, och derpaa tog hannem i haanden.

Jens Douer effter fuldmagtt paa Christen Bertelssens wegne med schrifftlig slodtz citation steffentt effterschreffne paa Ousteuold kierchis wegne for resterende korn thiende och anden smaa thiende.

Och jndlaugde en allmindelig fortegnielse paa alle gaarde, huilche {och} Herr Anfind och haffuer att fordre for sin partt, som de schyldige mottuilligen med jndesider, och begierede domb till betalling.

De jndsteffente till endeell møtte och war restantzen gestendig, endeell berettede dett at were betalt.

Herom er aff sagtt att en huer de jndsteffente paa lehnidz godtz bør till forpligtt were att betalle deris tiende och rettighed till kierchen och præsten som de med rette kand befindis att schyldig were. Och dett inden 14 dage wnder namb i en huers boe, och formedelst de saadantt mottuilligen offuer rette tid haffuer forholdett, daa bør de effter forordningen om anden tiende wdgangen att haffue lige saa megen verd till Hans Maystett forbrutt som de med resterer, huilchet fougden haffuer att wdsøge. Huis och nogen schulle befindis till kraffuen att negtte, schall de till forpligtt were sig der fra till tinge at lougwerge sielff tridie effter Norgis Loug.

58a Der foruden paa Christen Bertelssens vegne fremb eschett effterschreffne for sehdellis schyld. Ingebrichtt Schaar for kiør leye 7 ½ *march*, anden schyld 3 *march* 4 *schilling*. Johans Schaar 4 aars kiør leye 5 *march*, smaalle leye 4 ½ *march*, anden gield 1 ort. Mogens Aarland 1 *Rixdaller* 4 *schilling*. Niels Aarland 1 *Rixdaller* 4 *schilling*. Wiching Thoranger 2 *Rixdaller minus* 2 *schilling*. Mogens *ibidem* 1 *Rixdaller* 4 *schilling*. Olle Kallsøen med interesserende paa deris faders wegne 1 *Rixdaller* 4 *schilling*. Michell Øchland 7 ½ *march* kiør leye, anden schyld 3 *march*. Enchen Thoranger 12 *schilling*. Enchen Britte Øchland 2 *Rixdaller* 4 *schilling*. Christoffer Thraaland 12 *schilling*. Britte Wachnes 14 *march* 7 *schilling* och 1 koe. Michell Hille 4 ½ *march*. Peer Aarland 3 ortt. Torben Waldhammer 11 *march* 4 *schilling*. Johans och Siffuer Heyemarch for en queren 4 *Rixdaller*. Och war Jens Douer herom dom begierendis.

De jndsteffente møtte och mestendeellen berettede derpaa att haffue betaldt som Christen iche sielff schall kunde benegte.

Thj aff siges herom saaledis att de med huer andre schall giøre rigtig regenschab, och huis de jndsteffente Christen Bertelssen daa kand med rette schyldig bliffue schall de hannem betalle inden 14 dage eller lide derfor namb och wordering i deris boe.

Hans Waldhammer steffentt sine grander i Hefferøen for en schiffes gaard de haffuer laadet for falde.

Albrett Heffuerøens quinde møtte och ehrbød sig paa hendis partt till reperation, naar hindis grander will giøre dett samme.

Aff wist till aastedz besigtelse, huem och huor gierdett schall op rettes effter lougen.

Chlaus i Becheruigen paa Jan Ludz vegne i Bergen steffentt Thomas Heffuerøen och Asbion *ibidem* for landz lott aff huis sild de haffuer tagett paa hans grund som formeenttis de burde betalle.

Thomas møtte bekiende att haffue kast 40 tx. sild som de solde tønden aff for 1 Rixortt.

Ehr affsagtt de jndsteffente den fierde partt for landz lott bør at erstatte inden 14 dage

etcetera.

58b Chlaus i Becheruigen paa Marj Qualluogs vegne steffentt Baard Joenssen husmand for offuerfald och slagsmaall.

Mogens Aarland schulle suare till steffningen med widste indtett jnd segen. Thj schall Baard bøde steffne fald 1 *march* sølff, och sagen att beroe till vidre ny steffnemaall och beuis.

Iffuer Knudssen steffentt Knud Thissuoldz søn Endre for att schall haffue slagett hans egen fader.

Faderen sielff tillstod att der war indtett om, hand klagede indtett paa sin søn. Beroer derwed.

Fougden Iffuer Knudssen tilltalte en stoerdeell aff allmuen for deris resterende schatter de en nu iche har till fyllist giortt.

Thj er dem erenstlig ansagtt saadant strax at aff betalle wnder namb i deris boe.

Fougden till talt Sjmen Rimereid formedelst hand iche wille giøre fløttning til byen med de vdschreffne knegtter, formeentte hand burde att bøde.

Sjmen møtte berettede hans quinde gich samme dag i barsell seng.

Thj schall hand betalle den leyde mand i hans sted 4 *march* och for bøderne frj were.

Anno 1665 den 10 Octobris holtis allmindelig ledings och sageting paa Strønøen med allmuen aff Ous schibbrede. Neruerende fougden Iffuer Knudssen, boende lehnsmanden Lauridtz Houge, med effterschreffne laugrettis mend som retten betientte nemblig Olle Hegland, Pouell Lydtzøen, Anfind Steensland, Michell Huchenes, Olle Sundøen, Størch Hoffland, och Johans Wdschott.

Bleff oplæst i allmuens paa hør Hans Maystetts naadigste breff om fallsch møntt som i rigett bliffuer ind førtt, att paa agtte, daterit Haffnie den 5 Junj 65.

59a Fougden till talte Lauridtz Seelle formedelst hand

med en fuld nese for retten er fremkommen och sig w-tilbørlig anstillitt med w-bequemsord.

Thj er aff sagtt hand effter recessen schall bøde till domerne 3 *march* och herschabett 3 *march*.

Fougden Iffuer Knudssen paa Herr Hans Pedersens vegne effter steffnemaall till talte Thomas Giære formedelst hand opholder hans søn Anders Tomassen aff bemeltte Herr Hansses thieniste, imod deris schiellord formeentte de begge, baade fader och søn derfor burde lide och straffes som wedbøhr.

Thomas Giere møtte paa egen och sin søns vegne och berettede att der kunde wngefer staa itt halfft aar tilbage som iche war wdtientt, drengen kunde iche tiene paa hug och slaug Herr Hans haffde sielff wist hannem bortt.

Er aff sagtt drengen bør att thiene hans aar wd eller giffue Herr Hans slig løn som hand kunde fortiene och bøde dertill med Kongen 3 øre sølff.

Och faderen Tomas Giere som widste att drengen iche haffde wdtientt sin tid, och dog tagett hannem igien imod deris schiellord, bør der fore att bøde till Hans Maystett effter *Kiøbe Balchen* 22 Capitel femb *march* sølff.

Olle Strønøen steffentt Peer Røttingen paa kierchens vegne for foerleye, eller kiør leye till kierchen aff en koe hand mottuilligen forholder nemblig 3 ortt.

Peer møtte berettede att haffue faaett en quie aff Madelle Hallgiemb med saadan forord att dersom den iche war med kalff schulle hand ingen leye giffue forinden, haffde dog indtett saadantt med att beuise.

Ehr aff sagtt Peer bør betalle de 3 ortt kiørleye inden 14 dage eller wordering derfor i hans boe.

Olle Thottland steffentt Mogens Sanduig for 5 *Rixdaller* bøxel aff en jordepartt i Sanduig hand iche will betalle.

Mogens møtte berettede att Olle nøde hannem aff sin jord Thottland, jmod den partt i Sandu[ig¹] och formedelst den jord hand fich igien var [...²..]

59b støre end den hand haffde i Thottland. Daa wilde Olle haffue 5 *Rixdaller* till, huilche Mogens hannem paa den maade till sagde, om hand sielff kunde kiende, att den jord war bedre hand fich, en den i Thottland hand quitterede. Nu haffde hand boett derpaa i 2 aar, och befunder jorden er iche saa goed som hand haffde meentt, wille Olle Thottland iche holde dett som giortt er, men vill haffue bøxell till. Daa begierede Mons sin jord igien och betalling før hans budføring effter dj hand haffuer nød hannem derfra.

Beroer till Olle Thottland beuise Mogens hannem nogen bøxell har tillsagtt, saa schall derom bliffue paa kientt huis rett ehr.

Anno 1665 den 12 Octobris holtis allmindelig høsteting paa Leiland med allmuen aff Stranduig schibbrede. Neruerende fougden Iffuer Knudssen, boende lehnsmanden Wiglich Eye, med sambtt effterschreffne laugrettismend som retten betientte nemblig Christoffer Wig, Niells Houge, Willomb Nordtuett, Siffuer Sørtuett, Olle Lygre, Olle Reffne och Siffuer *ibidem*.

Fougden lod effter order oplæse i allmuens paahør Hans *Maystetts* wdgangne obne breff om fallsch møntt aff slette daller och 2schillinger att schall paa agte naar de aff fremmede worder jndførtt, daterit Haffnie den 5 Junj 1665.

Lehnsmanden Wiglich Eye lod læse toldereren Anders Rasmussens transport och affstaaelses breff paa den gaard Houge her i Stranduigs kierche sogen beliggende, imod 240 *Rixdaller* der for vdlagtt. Daterit Leeruigen den 28 Novembris 1663.

Jligemaade paa Viglix wegne oplæst Anne Lassesdatters Toffts kiøbebreff paa ½ løb smør och ½ hud i Boellsta i Haallandzdallen for 86 *Rixdaller*

60a hand hinde derfor giffuett och betalt haffuer, daterit Stranduigs schibbredes waarting paa Opsell den 15 Martj 1665.

Johannes Olssen Arre lod læse hans werfader Olle Olssen Arres panttebreff paa itt spand smør i Are imod 30 *Rixdaller* der paa wdlontt, daterit Eye den 3 April 1665.

Jsach Sunduor lod læse Tomas Dalland och Tomas Holdhusses vdgiffne kiøbe breff paa 8 *march* smør och 8 *march* vare i Reffne deris høstruers odell som er soltt for fiortten *Rixdaller*, daterit som i dag.

¹ Hjørnet på arket er rive bort. Det vantar plass til 2-3 bokstavar

² Likeeins.

Steffen Christofferssen Wich lod læse stich schrifferen Niels Hanssens transport och affstaaelses breff paa en Lysse Klosters jorder Bache schylder aarlig 2 løbber smør och 1 hud till wnderpantt imod 330 *Rixdaller* bemelte Steffen derpaa wdlagtt haffuer. Daterit Lysse Kloster den 30 Juny 1665. Vnder Niels Hanssens egen haand och seigell.

Oplæst i allmuens paa hør Hans *Maystetts* fischetiende forordning, saa och om landzlott, daterit Koldinghus den 24 February 1636.

Siffuer Sørtuett steffentt Jsach Windenes formedelst hand haffuer stuchett hans stiff søn bag i røgen med en kniff paa hans kierche wey.

Men Jsach møtte iche eller nogen paa hans wegne. Thj er aff sagtt hand at schall bøde steffnefald 1 *march* sølff och giffue Siffuer kost och thæring.

Olle Bratthus steffentt Niels Berg, Elluff Drageid och Niels Kilen for giæld till hans quinde och stiffbøren effter schiffte breffuedz formelding.

De jndsteffentte møtte och berettede Niels Berg att hand ichon rester 1 *Rixdaller*. Eyluff sagde att hand indtett war schyldig, disligeste och Niels Killens quinde, som de wilde gjøre deris æd paa. Mortten Schougseid och Hans Bøndall negted och

60b att de indtett war schyldige.

Eyluff Drageid som haffuer betalt 9 *march* och Niels Berg som endnu rester 1 *Rixdaller* dett bør att komme Olle Bratthuss och hans stiffbøren till gode, och det andett att passere effterdj dett iche er till tinge kundgiortt som recessen siger.

Anno 1665 den 14 Octobris holtis allmindelig høste thing paa Waage, med allmuen aff Strandbahrms schibbrede. Neruerende fougden Iffuer Knudssen, lehnsmanden Anders i Waage, med effterschreffne laugrettis mend som retten betiente nemblig Erich Aachre, Olle Siuffsetter, Christoffer Giere, Olle Berie, Siffuer i Nese, Engell Thuett, Joen i Tofft, Engell Kiereuigen och Baard i Hoomb.

Fougden lod i meenige allmues paa hør oplæse Hans *Maystetts* breff om fallschmøntt aff slette daller och 2schillinger som fra fremmede steder worder jndsnegen, daterit Kiøbenhaffn den 5 Juny 1665.

Fougden Iffuer Knudssen steffentt Pouell Hamneraas formedelst w-tilbørlig schieldtz ord paa Anders i Waage, att hand och Niels Basse schulle haffue staallit 16 daller fra Suend Schieldnes. Disligeste ochsaa formedelst hand haffuer offuer faldett Iffuer Knudssen sielff och wilde haffue slagett hannem med en aar.

Paa Pouell Hamneraasses vegne møtte hans broder Erich Aachre och fore gaff att saadantt war scheid i hans druchenschab och w-uitt.

Haldoer i Thraa som herom att vidne war indsteffentt prouffuede att hand hørde fogden Iffuer Knudssen talde Pouell Hamneraass till hoss {hos} Hollgier i Giermunshaffn, nu i sommer daa smaatienden bleff tagett, om schatten aff Baggeland; och daa falt dem och nogen ord imellomb om 1 naffuer daa iblantt andett sagde Pouell Hamneraas att lehnsmendene de haffde giortt i den hussarme

61a schatt som tiuffue. Den offuerfald paa Iffuer Knudssen saæ de indtett aff. Ellers berettede hand iche att kunde benegte att hand joe hørde Pouell neffentte 16 daller som Niels Basse och Anders i Vaage haffde tagett aff de hussarme.

Dett same vantt och bekiende och Siffuer Gaatte paa samme tid att haffue hørtt. Och berettede de begge att de hørde fougden sagde till Pouell du siger som en schellem,

och du schalt dett beuise.

Och gjorde de begge med op ragtte fingre herom deris æd, att de haffue sagtt deris sandhed och widste iche widre.

Beroer till Pouell Hamneraass sielff herimod bliffuer attersteffentt och kommer till stede, saa gaaes vidre herom huis rett her.

Anders Liønness Strandbahrms kierche ombodzmand steffentt Joen Mundemb, Jørgen Dybsland och Peer Wichenn formedelst $\frac{1}{2}$ pund landschyld smør aff den gaard Vichen som iche i mange aar er betalt, formeente de som haffde brugtt jorden der til burde att suare.

De jndsteffentte møtte och berettede Joen Mundem att haffue boett paa Wigen wngefehr i 8 aars tid. Jørgen Dybsland sagde att haffue boett derpaa i 12 aars tid, och imedellertid er dennem saadant paa kierchens wegne aldrig bleffuen kreffued. Det ey heller findis i Jørgen Dybslandz bøxell sedell som nu for retten bleff frembuist.

Den jdtzlige paa boende Peer Wichen fremblagde sallig bispen Mester Jens Schieldrups sedell och egen hand aff stiftsbogen wdschreffuen som er forfattet 1585. Huorudj meldis at Strandbahrms kierche till kommer i Vigen 2 schilling. Huilchen sedell war daterit Bergen den 1 May 1665.

Anders Liønnes war herom effter kierchestoellen endelig domb begierende.

Daa er herom saaledis for rette aff sagtt att effter dj for oss i rette legges sallig bispen Mester Jens Schieldrups

- 61b schrifftlig forklaring aff stiftsbogen vddrage som schall were forfattet 1585, som er 32 aar eldre en idtzige kierchestoell som nu kreffues effter, huor wdj dog findis at kierchen in Anno 1641, ichon haffuer nøtt 2 schillings jndtegt saauell som 4 aare maall till forne ved wj der for iche forbemelte 2 *schilling* i itt halfft pund smør at kand forandre. Men de wedkommende at bør rette rig[!] effter den ældste stiftsbog, med samme 2 schilling aarlig att betalle for saa mange aar de haffuer boett derpaa, saauell som den hereffter aarlig att betalle till kierchen som tilbørligtt.

Anders Liønness effter foregaaende steffnemaall till talte effterschreffne kierchens schylds mend Olle Risse och Peer Grønning for 16 slette daller 1 $\frac{1}{2}$ *march* 3 *schilling* paa deris sallig fader Olle Grønninges vegne.

Jacob Røruig fro 8 slettedaøøer, Olle Tuett for 4 *march*, Lauridtz Lille Linge for 2 *Rixdaller* 22 *schilling* paa hans stiftbørens vegne, Lauridtz Risse 1 *Rixdaller*. Johannes Olssen Berie 1 $\frac{1}{2}$ ort.

De jndsteffentte møtte till endeell sielff {sielff} och till endeell deris fuldmegtige och beloffuede at wille betalle, wndtagen Olle Risse och Peer Grønning som ehr bød halffpartten att ville ehr legge. Men Anders war domb begierende.

Ehr aff sagtt de schyldige bør betalle for jndførte kierchens giæld inden 14 dage, eller vordering i deris boe, for renntte och paa gaaende omkostning schaadesløs.

Thorben Øffsthuss Warildtzø kierche ombodzmand tilltalt Gunder Leersteen for en kiercke koe.

Gunder møtte berettede att haffue slagted koen i fior høst efftersom den var vanfør och kunde iche leffue vintteren offuer.

Knud Mundem och Engell Tuett som koen haffde beseett, gjorde berettning att den var lamb paa den ene fod aff kalff bord, saa den

- 62a kunde iche hielpe sig, och siunttis dennem den ichon att vere bedre end en halff koe verdz som er 9 *march*.

Sambson Schiellnesses enche steffentt Pouell Hammeraass for en kierche koe hand haffuer kiøbt aff Segfus Kiereuigens datter, huilchen hun nu kreffues for aff kierchewergen som hun indtett har nøtt.

Erich Aachre paa Pouells wegne berette at den koe hans broder kiøbtte var Segfus Kiereuigs datters egen, hinde arffueligen till falden.

Will beuises att den koe Pouell Hammeraas har kiøbt, var kierchens koe, saa gaes derom saa uitt rett ehr effter lougen.

Fougden steffentt Siffuer Beressemb och Johannes *ibidem* for slagsmaall paa huer andre.

De møtte och klagede indtett paa huer andre, ellers kunde de iche benegtte att der joe scheede som itt lidet tummell. Siffuer sagde att Johannes giorde som itt gaadeløb effter hannem och slog hannem med en riffue i hans egen gaard, huilchett Johannes gandsche fra gich och benægted.

Affuist denne gang till beuis eller kiendz gierning och i medellertid dem paalagtt fredelig och well som goede naboer med huer andre att om gaes saa frembt de iche will straffis i høyeste maade som vedbøhr.

Fougden steffentt Berie Nereuoge till att forklare huor hand haffuer bekommett den tiere hand haffuer bred hans baad med.

Berie møtte berettede att haffue lantt 2 kander thiere aff hans jordeiger Anders i Waage som hand gaff hannem neffuer igien for.

Anders i Waage suarede hertill att dett kunde were wngefehr 6 aar siden, och i fior och før aar har Berie bred sin baad, och effterdj der war bleffuen thiære bortte i hans nøust, meentte hand Berie burde sige hans hiemmells mand.

Beeroer till beuis at Berie nogen tiere haffuer w-louglig tagett, efftersom Anders Vaage iche kiender sig

62b till domb eller der fore will giffue hannem sag.

Knud Larssen paa Bondhus steffentt Johannes Ænes for en kierche koe som er forkommett.

Johannes møtte berettede koen døde i for leden sommer wed *Sancte* Hans dags tid.

Jan och Madz Ænes som koen besaæ berettede att den gich och tørchest op om sommeren och siden døde den strax effter hun haffde kalffuett. Giorde begge med op ragtte fingre herom sin æd.

Jens Douer paa Christen Bertelssens wegne steffentt Dauitt Lammedall for 1 *Rixdaller* effter frembuiste Christens egen anteignelse och restantz.

Dauitt møtte sagde, iche att haffue loffuet Christen Bertelssen nogett for schiffed, hand haffde quittanz fra hans arffuinger.

Aff sagtt Dauitt bør betalle den *Rixdaller* till Christen inden 14 dage eller lide derfore vordering i hans boe for der paagaaende omkostning schaadesløs.

Herr Rasmus Pederssen sogne præst her sammestetz lod læse laugmanden Hans Hanssen och Herman Garmantz transport och affstaaelse paa Haabreche schylder aarlig 1 løb smør 1 hud, daterit Bergen den 12 Januarij 1663.

Welbiurdig Loduig Rosenkrantz till Hattebergs schiøde paa endell gaarder och jorder huor iblantt en her i schibbredet Berge kaldet schylder aarlig 2 løbber [*smør*] 2 huder, daterit Hoffland 26 February 1664.

Jligemaade Herr Canceler Petter Reetzis fuldmegtige Peder Anderssen schiøde till bemelte Herr Rasmus paa effterschreffne gaarder nemblig Wnderbro schylder aarlig med bøxell 1 ½ løb smør 1 hud, Schougsall 1 pund smør ¼ hud, Bache 1 span smør 1 løb salt, Lammedallen ½ pund smør 3 kalffschind, Grønningen 14 march smør, och Øffuerhus

63a schylder aarlig 1 løb smør. Daterit Bergenn den 27 April 1665.

Anders Hanssen Waage lod læse sallig Welbiurdig Axell Mouadz mage schiffte breff, att haffue giffuett forskreffne Anders Hanssen Kiereuigen som schylder 1 ½ løb smør 1 hud och Nere Waage schylder 1 løb smør 1 hud med bøxell, for Graffdall som schylder 1 ½ løb smør och ¾ hud sambtt Westeruig schylder 1 pund smør och ½ geedschind. Daterit Hoffland den 25 May Anno 1647.

Anno 1665 den 17 Octobris holtis allmindelig høste ting paa Nattersta med allmuen aff Quindherrit schibbrede. Neruerende fougden Iffuer Knudssen, bonde lehnsmanden Anders Bringedall med effterschreffne laugrettis mend som retten betiente nemblig Lauridtz Rasmussen Fusch, Søren Neerhuss, Haldoer Guddall, Erich Thuett, Joen Haaugen, Olle Nielssen Hiellmeland och Thomas Lande.

Bleff op lest i allmuens paahør Hans Maystetts breff om fallschmøntt som i rigerne worder jndsnegen, att paa agtte och for øffrigheden att angiffue, daterit Haffniæ den 5 Juny 1665.

Anders Bringedall lod læse Christoffer Larssen Kierlantz till hannem wdgiffne beuis paa 16 Rixdaller, daterit Sunde den 24 April 1665.

Jens Sørenssen Snielstuett steffentt Pouell Johanssen Omwigen formedelst hand haffuer huggett endeell band i hans schoug w-lougligen och wden hans forloff eller minde.

Pouell møtte och giorde sin wndschylding, med w-maneerlig mundbrugerj, bekiende dog att hand iche haffuer hugett offuer itt halff hundre band, der ware flere som haffde huggett end hand, huilche Jens Sørenssen kunde søge.

Bleff forliggt med Jens Sørenssen at schall slaa en fiering for hannem i Snielstuett till kommende sommer och derpaa tog hannem i haanden. Huilchett hand

63b och saaledis strax naar Jens Sørensens bud kommer haffuer att effter komme, eller och sagen at staa ham oben for, och her effter at enholde sig aff schougen wnder alluorlig straff som veedbøhr.

Anders Bringedall steffentt Hans Berie paa Jørgen Eyes och Amund Tuedtz wegne for 1 daller hand till huer aff dennem schyldig er, och iche will betalle.

Hans møtte och war gielden gestendig ehrbød betalling med dett første.

Ehr aff sagtt Hans bør betalle samme 2 Rixdaller inden 14 dage, eller lide der for namb och vordering i hans boe med paa løbende om kostning schaadisløs.

Jligemaade Hans Berie endnu till talt paa Jan Frimantz wegne for 5 tønder korn, som Hans bekiende at schulle giffue 7 Rixdaller 4 march for.

Som hand och i ligemaade wnder samme adferd bør betalle som forskreffuett staar.

Anders Bringedall paa Olle Hanssens vegne tilltalte bemelte Hans Berie (Olles fader)

for hans møderne godtz hand med jnde sider, och drengen for jagen som nu wngefeher er 20 aar gammell.

Hans suarede hertill at børne godtzet som hand inde haffuer bestaar wdj 4 kiør 2 quier, 3 søuer och 3 geitter som schifftebreffuett om formelder. Huorom de ehr tuende en pige och en dreng, huilchet schulle were dem till goede rede.

Beroer till schifftebreffuett kommer i rette saa schall derom paa kiendis huis rett ehr.

Wnge Lars Sunde steffentt Niels Anbiønssen husmand till holdendis paa Sunde formedelst hand gjør hannem offuer wold och schaade paa hans agger och eng, schoug och march, med fæ och smaaller, som hand formeentte w-rett och imod lougen at were *etcetera*.

Thomas Bielland møtte och suarede at gammell Laridtz Sunde haffde bed hannem suare

64a i retten att hand schulle vere hans hiemmells mand.

Herom er aff sagtt att effterdj Norgis loug wdj *Kiøbe Balchen 23 Capitel* formelder att husmand iche maa side i gaarde med bønderne, mend de schulle beschiches till øde pladtze eller thieniste och iche side att for huge schouffene till w-pligtt. Thj bøhr hand sig strax der effter att rette och gaarden quittere eller och fougden att till neffne thing mend som hannem kand wdkaste effter lougen.

Jens Douer paa Anders Waages wegne steffentt Olle Øye for 1 ½ *Rixdaller* rettighed aff Schaar.

Olle møtte negted att hans Anders i Waage indtet war schyldig, men dett war betalt.

Affuist till Anders i Waages egen forklaring huor vdj dett bestaar, saa gaes derom huis rett och billigtt ehr.

Knud Aasse gefrider corperal frembstod for retten och till spurde meenige till stede werende allmue om de haffde nogett hannem for att beschylde eller offuer att klage, dett hand haffde entten pæst eller trued noget fra nogen mand, eller sig i anden maade w-tilbørligen forholdett.

Huor till allmuen her i Quindherritz bøgde laug suarede, att imeden och ald den stund hand haffde boett och verett hos dennem har hand schichet sig i allemaade som en erlig mand, saa de indtett i nogen maade widste hannem entten att beschylde, eller till talle, men gerne wille giffue hannem itt gott schudzmal.

Olle Johanssen Øye steffentt Hans Berie for 7 *march* hand hannem er schyldig och iche will betalle.

Hans møtte bekiende gielden.

Thj schall hand were pligttig att betalle inden 14 dage eller wordering i hans boe schaadesløs.

64b Anno 1665 den 21 Octobris holtis allmindelig høste ting paa Aassemb med allmuen aff Schoneuigs schibbrede. Neruerende fougden Iffuer Knudssen, lehnsmanden Lauridtz i Wallen, med effterschreffne laugrettis mend som retten betiente nemblig Gudmund Ølfernes, Johans Seffuerey, Thore Dallen, Erich Axland, Niels Millie, Lauridtz Tuett, Siffuer Bielland, Arentt Ølfernes, Lauridtz Sanduig, Jacob Siøhuss och Erich Quandall med Olle Jelle.

Bleff i allmuens paa hør oplæst Hans *Maystetts* mandat om fallsch mønttt aff slette daller och 2 schillinger, at paa agtte om de worder jndførtt, daterit Hans *Konglige*

residentz den 5 Juny 1665.

Anders Rasmusen *Konglig Maystetts* tolder her samestedtz præresenterit och lod op læse Hans *Maystetts* breff, om dett oprettede *Konglig salt compagnj*, daterit Haffnie den 16 Augusty 1665.

Lauridtz Johanssen lehnsmand her i Schoneuigs schibbrede lod læse Peder Anderssen paa hans gunstig hosbond Axell Sehestedz wegne till hannem wdgiffne kiøbe och schiøde breff paa *effterschreffne* gaarder her i schibbredet beliggende nemblig Hollmedall schylder aarlig 1 løb smør med bøxell. Furdall ½ løb smør med bøxell. Thrundhiemb ½ løb sex *march* smør med bøxell och Schouge ½ løb smør ½ hud med bøxell. Daterit Bergen den 24 May 1665.

Johan Frjmand ombodszmand offuer Halsnø Klosters lehn wed sin thiener Anders Nielssen, lod for retten effter foregaaende steffnemaall till talle Lauridtz Knudssen Houge for thj *Rixdaller* hand hannem schyldig er. Begierede domb till betalling.

Lauridtz Houge møtte och bekiende att haffue aff sonet med Jan Frjman, och loffuet at betalle hannem 7 *Rixdaller*. De 3 daller widste hand iche om, eller huor fore dett schulle were. Wille der om talle med Johan Frjman sielff.

65a Ehr aff sagtt Lauridtz Houge bøhr at betalle de 7 *Rixdaller* till Johan Frjman inden 14 dage, eller lide derfor namb och wordering i hans boe, med paa gaaende omkostning schaadsløs, och de 3 *Rixdaller* at beroe til neste ting paa Jan Frjmans widre forklaring.

Sigrj Chlemedzdatter Wiche steffentt Lauridz och Siffuer Wiche formedelst de hinde w-tillbørligen haffuer slaget och offuer falden. Laridz haffuer giffuett hinde hug och Siffuer holt hinde, med widre hini beretning. Formeente de der fore burde straffis.

Lauridtz och Siffuer møtte och berettede att hun dem w-tilbørligen haffuer offuer schieldet med en ond mund, huor fore Lauridtz sagde hand gaff hinde itt slag. Siffuer bekiende hand tog ichon i hinde, for hindis schiendz schyld.

Lehnsmanden Lauridtz i Wallen gjorde beretning att Sigrj kom till hannem i Wallen och frembuiste hinded ene kind som war blaa och paa armen war hun och tagett, saa der siunttest blaatt kiød.

Johannes Seffuerey som herom aff Lauridz Wiche war jndsteffentt till prouff, wantt och bekiende at hand var paa Wiche hos Sigrj nu i sommer 14 dage effter hun haffde faett hug. Daa klagede hun offuer Lauridtz bande och schiende, daa bad Johannes hun schulle iche saa schiende. Suarede Sigrj hun maatte vell kalde dem tiuffue som thiuffue ehre.

Rasmus Knudssen Eintuett proffuede att hand var inde hos Sigrj nogen tid effter Johannes Seffuerey. Daa hørde hand hun klagede paa Lauridz Nielssen, och truede hun schulle gjøre en w-løche entten paa hans quinde eller børen, førend hun gich affg[...³...]

Marete Lauridtzdatter Øffrebø proffuede att hu[n⁴] war paa Wiche den dag slagsmaallett scheede, d[aa⁵] saæ hun att Sigrj kom løbbende wd och sagde Lauridtz schulle faa schamb for dett slag hand haffde

65b giffuett hinde, den lange tiuff, och tiuffs wnge.

Thollach Johansen Wiche proffuede att hand hørde Sigrj schieldet Siffuer Wiche for

³ Her er det rive bort ein liten flik av papiret.

⁴ Likeeins.

⁵ Likeeins.

en suartt morder och war dett nogen tid effter hun var slagett.

Dett samme proffuede och Johannes Seffuerey som daa och hos war. Jtem at Sigrj sagde man schulle iche kalde hannem Siffuer, men en sortt morder.

Sigrj sagde att de haffde tillagtt hinde troldombs sag och paa den maade meentte hun, haffde de slaget blodet aff hinde, huorom hun wille steffne och føre beuis.

Thj beroer det der wed till widre.

Joen Schouge steffentt Knud Larssen Tuett formedelst hand wed sehniste paasche tider paa Eritzland till itt barsell haffuer schieldett hannem for en tiuff och en hore fucher.

Berettede att hand haffue proff derpaa, men den ene war faren til byen.

Knud møtte och negted det aldellis, berettede och att haffue werett druchen, kunde derom indtet mindis i nogen maade.

Beroer till widnisbiurdenes forhør.

Amund Wdagger steffentt Thøriss Bertun formedelst hand forholder hannem rettigheden aff hans paa boende gaard.

Thøriss møtte och erbød at will giffue Amund rettighed aff den partt i jorden hand hannem har panttsett, men aff hans broder Effuind Mos partt meentte hand det iche att pligtig were effterdj dennem er noget jmellomb.

Aff scheediget Amund schall tage Effuind Mos pantte breff *beschreffuitt* och dett frembuise i retten saa schall derom worde paa dømbtt huis rett er.

Pouell Anderssen Handeland steffentt Lauridtz Sanduig effter førige tilltalle paa sehniste

66a høste thing om de aff kiøbtte heste, och effterdj de nu begge er affwentt formeentte Pouell sin betalling nu burde att føllge.

Lauridtz Houge for retten till stod at haffue bødet Lauridtz Sanduig penng for den hest som schulle were saa, men hand wilde den iche sellge for billigtt.

Ehr herom aff sagtt att effterdj Lauridtz Houge har bødet penng for hesten som Lauridtz Sanduig iche wilde wed tage, men sentt hesten paa et andett sted bortt, daa bøer hand at rette sig effter voris førige domb med dj 10 ½ *Rixdaller* at betalle till Pouell Handeland, alligeuell hand biudis eller faar mindre, dog schall hand haffue dilation derpaa till paasche. Mens huis hesten for inden eller till den tid schulle igien komme, daa den frembdellis at were i Lauridzes aabod som till forne. Huis den och iche igien kommer daa dedz betalling aff Lauridzes boe med paagaaende omkostning och breff penng, at maa vdsøges wed nam och wordering effter lougen.

Anno 1665 den 24 Octobris holtis allmindelig høsteting paa Waee med allmuen aff Ettne *schibbrede*. Neruerende fougden Iffuer Knudssen, boende lehnsmanden Alluold Bierchenes sambtt *effterschreffne* laugrettes mend som retten betiente, Lauridtz Ouesta, Knud Vdstuen, Hans Støelle, Thore Nernes, Niels Steene, och Jens Waee.

Bleff op læst i allmuens paahør Hans Konglig *Maystetts* obne breff om det op rettede salt compagnj daterit Hans Konglige residentz den 16 Augustij 1665.

Jligemaade Hans *Maystetts* breff om falsch mønttt at paa agtte om den nogenstedz vorder jndsnegen, daterit Haffnie den 5 Juny 1665.

Ananias Bugge lod læse Peder Anderssen paa *Welbiurdig*

- 66b Axell Sehestedt vegne till hannem vdgiffne kjøbe och schiøde breff paa Flaatten med vnderliggende Brendeland til sammen schyldende 1 ½ løb smør och ½ hud, daterit Bergen den 28 May Anno 1664.

Thomas Janssen glasmager lod læse Berette Seuadzdaters pantte breff till hannem vdsted paa ½ løb och sex *mercher* smør i Rambsvig, imod 60 *Rixdaller* der paa optaget, daterit den 10 February 1664.

Fougden steffentt Anne Ollsdatter formedelst hun for nogen tid med en æchtte mand er borttløbben och aufflett tuende børen. Formeentte hun derfor burde straffis till kagett.

Hindis fader Olle husmand paa Oudesta møtte och berettede hans datter att were hiemme hos sig, och eyer aldellis indtett att bøde med.

Forschreffne quindfolch schall sielff føris i rette, och giøre hindis bekiendelse, och der effter ehr uartte domb.

Fougden steffentt Niels Thieranssen Øffrnes formedelst leyemaall med itt løst quindfolch i hans æchttestand. Formeentte hans boes lod at vere forbrutt.

Anders Østrimb møtte paa Nielses vegne, och bekiende hans forseelse for schød sig till en naadig domb.

Forschreffne Anders aff sonet med fougden at [*Niels*] schall bøde 12 *Rixdaller* effterdj hans boe er registerit och strecher iche till hans bortt schyldige giæld, huor for hans paa Niels Thierandssens vegne caverit till juell att betalle.

Jens Douer paa Christen Bertelssens vegne steffentt Biørn Sande for 2 *Rixdaller* hand haffuer caverit for.

Biøren møtte iche. Lehnsmanden berettede hand at vere louglig steffentt. Thj schall hand bøde steffnefald 1 *march sølff* och giffue Jens Douer kost och thæring.

Jan Ouswog steffentt Jffuer Scheldall formedelst hand haffuer reden røggen sønder i hans øg som hand lantte Jffuer. Formeentte hand det burde betalle.

- 67a Jffuer Schieldall møtte, och bekiende at øget lagde sig tuende gange wnder hannem paa marchen, men daa hand slap øget paa Kaldemblaas saa hand iche att øgett schaade nogett.

Bleff forliggt med huer andre at Jffuer Schieldall schall giffue Jan for den schaade 1 ½ *Rixdaller*.

Fougden Jffuer Knudssen steffentt Anders Thørissen husmand formedelst hand paa sehniste waarting paa Houge har trued och wndsagtt hannem for retten for hand kreffuede hannem Hans *Maystetts* schatt.

Anders møtte och begierede naade, hand schulle aldrig giøre dett mere, wilde nu gierne betalle schatten.

Affuist till tholff laugrettismend kand vorde till kraffd. Saa schall derom vorde dømbtt forsuarliggt och imedellertid att bliffue borgen eller stilt borgen till sagens vddrag.

Anno 1665 den 28 Octobris holtis allmindelig høsteting paa Lille Nerimb med allmuen aff Fieldberg schibbrede. Neruerende wed retten paa fougdens vegne hans thiener och fuldmegtig Jens Douer, boende lehnsmanden Thøris Lunde sambtt effterschreffne laugrettismend som retten betientte nemblig Olle Arnewigen, Segge Waage, Olle *ibidem*, Amund Hammersland, Johans Killisuig, Pouell Østereide, Olle Stuemoe,

Haldoer Ljen, Kield Ørland, och Olle Rooen.

Bleff i allmuens paa hør op læst Hans *Maystetts* naadigste breff om dett Konglige salt compagnietz oprettelse, daterit Hans Konglige residentz den 16 Augustij 1665.

Hans *Maystetts* breff om fallsch mønttt aff slette daller och 2schillinger at paa agtte om nogenstedz i riget vorder jndsnegen, daterit Haffnie den 5 Juny 1665.

Hans *Maystetts* mandat om de engelsche som fra Lunden ankommer, iche at maa tillstedis hen at handelle, saa lenngen pesten der grasserer, daterit Haffniæ den 9 Augustij 1665.

67b Hans *Maystetts* breff om det stemplitt papir, och dedtz rigtighed der for att giøre, daterit Haffniæ den 9 July 1665.

Jligemaade endnu oplæst *General* Chlaus van Allfeldtz missive med slodz lougens forwallteris paaschrift om disse tuende companier soldatter med frj och for nøden fordingschab till Bergenhus att indschaffe. Daterit Bergenhus den 4 Augustj 1665.

Endnu forkyntt slodz lougens forwalte[ri]s missive om en aff rømbtt persoen som er dømbtt till Bremmerhollmb, at anholde om hand nogen hender for att komme, daterit Bergenhus den 6 Septembris 1665.

Herr Anders i Fieldberg pastor hersammestetz lod læse Hans Exellentz Herr Canceler Offue Bielches resolution om hans fordingschab till och fra annexerne lige som till forne. Daterit Bergenhus den 24 April 1665.

Thøris Thorbiørensens effter mand lod læse Mogens Olssen Sommesta[?] och Siffuer Aassne i Haranger deris breff paa odellsjordepartter i Wnderhougen schylder aarlig till sammen 1 hud och 1 *tønde* koren, daterit den 1 May 1665.

Mattis Jacobssen steffentt Colben Dallen effter førige till talle om dett schieldtzmaall effter sehniste affscheidung paa waartingett.

Men Colben effter offte paraabelse møtte iche sielff eller nogen paa hans wegne. Thj schall hand bøde steffnefald 1 *march sølff* och giffue Mattis kost och thæring.

Ellj Johansdatter steffentt Jngwor Olssen Berie for 3 *Rixdaller* och itt par kleder hindis søn Peer Ottssen som for 11 aar i Kongens thieniste er wdschreffuen haffuer leffueritt hannem i bewahring. Och effterdj ingen breff eller bud er kommen fra hannem siden, daa meentte hun at were nermiste dett att haffue.

Jngwor møtte och berettede at samme 3 *Rixdaller* beroer i hans giemme, klederne har hand solt til sammen for 4 ½ *march*, effter drengens egen ord.

68a Ingevor berettede att haffue spurtt drengen att schall leffue och were giffu, haffde dog ingen sand beuis eller op liusning derom att frembuisse. Ehrbød penngene gjerne att wille ehrlege naar hand derfor kand worde quitteritt.

Ehr aff sagtt att effterdj drengen i 11 aastid har werett bortte, och imedellertid ingen bud eller schriffuelse hiembsentt huor aff man kunde for nemme hand att were i leffuende liffue. Thj kand vj iche anderledis herom kiende end att hans nødlidende moder, der till jo er nermiste, och Jngwor pligtig ehr hinde dennem att leffuere, imod beuis, och siden for widre søgning derom frj vere.

Fougdens thiener Hans Pederssen steffentt Omund Hammersland och Mogens *ibidem* for fløttnings forsømmelse.

De møtte och berettede at vere fahren i Arneviggen effter lehnsmandens befalling. Om morgenen kom de i sundett daa vahr Hans bortte.

Jligemaade till talt Zacharias och Tosten Øffsthus for lige sag, och for de tog pennges och burde føre.

Zacharias møtte och formeentte hand iche burde att føre efftersom det iche war fire dage j mellomb.

Bleff forliggt med Hans at schall giffue hannem hans wdlagde pennges igien som hand har vdlagtt *etcetera*.

Lauridtz Giereuigen lod læse Johannes Linge i Strandebahrmb med *interesserede* suoger deris kiøbe breff paa 1 pund smør och 1/3 hud i Berie her i Øllen, hannem och hans broder Pouell Houglund till tuende schiffte, daterit Døsseland i Quindheritt den 16 Octobris 1661.

1665 den 31 Octobris holtis allmindelig høsteting paa Nere Egeland med allmuen aff Fiære schibbrede. Neruerende Konglig Maystetts fouget Jffuer Knudssen, boende lehnsmanden Niels Øchland, sambtt effterschreffne laugrettismend som retten betientte, Giermund Mølster, Peer Eidtzuog, Hans Strømøen, Suend Ljer, Elling Westuig, Jndre Tuette, Knud Qualluog, Andoer Ouge, Olle Strømøen.

68b Bleff i sambtlig allmuens paahør op læst Hans Konglig Maystetts naadigste breff om fallschmøntt aff slette daller och 2 schillinger som i riget worder jndsneget, att paa agtte och øffrigheden att till kiende giffue, daterit Hans Konglige residentz den 5 Junij 1665.

Jligemaade Hans Maystetts breff om det stemplit papir och dedz jndtraders rigtig chlarering daterit Haffnie den 9 Juny 1665.

Hans Maystetts breff om den engelsche nation som fra inficerede steder ankommer iche her at maa handelle saa lennge pesten der grasserer, daterit Kiøbenhaffn den 9 Augustij 1665.

Hans Maystetts breff och op læst om dett nyelige anordnede salt compagnj. Daterit Kiøbenhaffn slott den 16 Augustij 1665.

Herr General Chlaus Van Ahlefeldtz missive till slodtz lougens forwalter, om disse tuende companier her i Sundhordlehn wed natt och dag till Bergenhus att jndforschaffe, och med tilbørlig wdreding och fordingschab att maatte worde for siunett, daterit Bergenhus den 4 Augustj 1665 med derom Peder Hanssens paaschriff och befalling till fougden Jffuer Knudssen saadantt jligen att effterkomme, daterit Bergenhus samme dag.

Endnu bemeltte slodtz lougens forwalter Peder Hanssens schriffelig befalling om en aff rømbte person som war dømbtt till Bremmerhollmb, att inqvirere om hand nogen her i lehnit kunde hende for att komme, daterit Bergenhus den 6 Septembris 1665.

Herr Anders i Fieldberg lod læse hans *supplication* till *Herr Canceler Offue Bielche*, med derpaa *Hans Exellentzis* suar om presternis fordingschab till annexerne at schall niude effter ordinantzen daterit Bergenhus den 24 Aprill Anno 1665.

- 69a Præsenterit for retten *Jens Anderssen* toldbetientt hersammestedtzt och jndlaugde en schriftelig citation aff *Johan Frjman* vdsted offuer *Ingebrichtt Øchland* belangende den gaard *Axdall* i Fieldberg schibbrede som *Jens Anderssen* beuiser sig at were meste och største lodzeiger wdj, och ingen partter at vere bøxell raadig for *Ingebritz* partt som er en $\frac{1}{2}$ løb smør och $\frac{1}{2}$ hud , med sambtt till den bøxel att vere berettiget som *Ingebrichtt* deraff nyelig har optaget.
- Och jndlaugde *Jens Anderssen* itt kiøbe breff aff hans fader *Herr Anders* vdtsted paa $\frac{1}{2}$ løb smør och 4 $\frac{1}{2}$ spand och 6 *march* koren som bemelte *Herr Anders* aff *Olle Guldbrandssen* imod andet giffuen odell i Røruig har sig till schifft dem 8 Janvary 1657 med sambtt samme mageschifftebreff i sig sielff for retten op læst.
- Her jmod att suare møtte *Ingebrichtt Øchland* och foregaff at hans quinde och *forschreffne* *Olle Guldbrandssens* quinde ere tuende brødreborn, och derfor formeente at vere nermeste till samme jordepartt at jndløse, och at *Olle Guldbranssen* jngen magtt haffde saadantt att bortt bytte wden tilbørlig loughbiudelse till rette odellsmend. Protesterit derfor det till løsen at wille haffue, med widre hans foregiffuende. Foregaff och at hand først och tilforen war forliggt med *Olle Guldbrandssen* om samme jordepartt till kiøbs, och daa och till talte hannem derpaa endeell pendinge som hand med loughlig widne wille beuisse. Siden gich hand till och mageschiffte med *Herr Anders* *Ingebrichtt* w-aff widende.
- Optagen till dombs till maanidzdagen, at møde herom paa Eidzwog.
- 69b *Jacob Busch* steffentt *Joen Qualluog* for resterende korentiende paa hans brugende jordepartt i trende aar, aarlig 4 pund, er en stadztønde. Formeente hand det burde att betalle.
- Joen* møtte foregaff at thienden er dennem for høytt *anschreffuitt*. De haffde tillforen iche giffuet saa megett.
- Ehr aff sagtt att effterdj aff *Jffuer Knudssens* gammell thiende register fornemmis *Qualluog* aarlig haffuer giffuett 2 $\frac{1}{2}$ stadztønder och 1 spand korn huilchet *Joen* i de paa steffente trende aar ey haffuer fyllist giortt, men derpaa endnu en tønde resterer. Thj bør hand den till *Jacob Busch* inden 14 dage erlege eller dedz werd med paagaende omkostning hos hannem med namb och vordering at vdsøgis effter *Norgis* loug.
- Olle Fagerland* steffentt hans grandquinde *Britte* formedelst den schaade hindis fæ har giortt paa hans korn.
- Ingebrichtt Eggeland* och *Gunder Schaffer*[?] som schaadten besaa æstimerit den till $\frac{1}{2}$ tønde korn som nu er verdig $\frac{1}{2}$ *Rixdaller*, huilchen *Britte* bør betalle *Olle* inden 14 dage vnder adferd som vedbøhr effter loughen.
- Olle Fagerland* endnu tilltalte *forschreffne* *Britte Peersdatter* for w-tillbørlig schieldz ord.
- Hun suarede hertill at hun widste indtet v-tillbørligt med hannem i nogen maade huad som scheid war passeret i hastighed.
- Hun bleff paalagtt at holde god naboschab saa frembtt hun iche will straffis med gabstochen.

Jens Douer paa Christen Bertelssens vegne steffentt och till talt Olle Allmedall for giæld nemblig 3 *Rixdaller minus 20 schilling* effter Christens egen anteignelse. Begiertte dom til betalling.

- 70a Olle Allmedall møtte ved gich de 7 *march 12 schilling*. De 9 *march* sagde hand att vere betalt. Haffde dog ingen beuis derpaa i nogen maade. Ehr derfor affsagtt Olle Allmedall bøhr betalle de paa steffentte 16 *march 12 schilling* till Christen Bertelssen inden 14 dage eller lide der for namb och vordering i hans boe med paa gaaende om kostning schaadesløs.

Fougdens thiener Thyge steffentt Thore Ensteuold for medelst hand iche wille giøre hannem fløtting aff landett daa hand war bested schatten att jndføre.

Thore møtte och berettede att haffue vere nys i fløtting, meentte derfor frj att were. Loffuede fogden denne gang $\frac{1}{2}$ *Rixdaller* for forseelsen.

Knud Haldoerssen Ouge lod læse for retten itt mage schifftebreff med Joen Qualluog opretted, om halff siette spand koren i Stangeland i Fieldberg schibbrede hand till bemelte sin suoger Joen Qualluog haffuer aff staett och giffuett, imod halffsiette spand koren i den jord Hoffde her i Sueens sogen beliggende som er Joens quindis odell, med bœxell paa nbege sider. Daterit Fiere schibbredes waarting den 22 April 1664.

Fougdens tienere Thygge Sørenssen och Hans Pederssen, frembkomb for retten och foregaff endeell øll att were førtt till tingett, huoraff endnu nogett er i behold och iche wdtappett. Satte wdj sette[!] och for spurde sig huemb dett schulle till høre.

Bleff daa derom foraffschedigett och for rette befunden att alt huis ølll som er førtt till thingett at sellge eller wdtappe, i huem dett och eyer eller till hør huad heller dett er lidett eller megett, bøhr effter Landtz lougen *Tingfare Balchen 3 Capitel* att vere forbrutt.

- 70b Anno 1665 den 3 Novembris holtis allmindelig høste thing paa Spidtzøen med allmuen aff Føens schibbrede. Neruerende fougden Jffuer Knudssen, bonde lehnsmanden Lauritz Thottland, med effterschreffne laugrettis mend som retten betientte nemblig Haldoer Deggernes, Johans Hysingsta, Aschild Langeland, Haldoer Selle, Haldoer Escheland, Haldoer Langeland, Niels Haaugen, Arne Haaugen.

Bleff i sambtlig allmuens paahøer oplæst Hans *Konglig Maystetts* naadigste breff om fallsch møntt aff slette daller och thoe schillinger som i rigett vorder jnd snegen, att paa agtte och øffrigheden att till kiende giffue. Daterit Haffnie den 5 Junj 1665.

Jligemaade Hans *Maystetts* breff om dett stemplit papir och dedtz intraders rigtig chlarering daterit Haffnie den 9 Juny 1665.

Hans *Maystetts* breff om den engellsche nation som fra inficerede steder ankommer, iche her at maa handelle saa lenge pesten der grasserer, daterit *Haffniæ* den 9 Augustj 1665.

Hans *Maystetts* thrøgtte mandat om dett nyelig op rettede *Konglige* salt companie daterit Haffnie den 16 Augustij 1665.

Herr General Chlauss Van Ahllefeldtz missive till slotz lougens forwalter om disse tuende compaignier her vdj Sundhordlehn wed natt och dag till Bergenhus att jndforschaffe, och med tilbørlig wdredning och fordingschab att maatte worde forsiunet, daterit Bergenhus den 4 Augustj 1665.

Med derom Hans Hanssen laugmand och Peder Hanssens paaschrifft till fougden Jffuer Knudssen saadantt jligen att effter komme, daterit Bergenhus samme dag.

- Endnu oplæst bemelte slotzlougens forwalter
71a Peder Hanssens schriftelig befalling om en aff rømbtte person som war dømbtt till Bremmerhollmb, at inqvire om hand nogen her i lehnit kunde hende for att komme daterit Bergenhus den 6 Septembris 1665.

Anders Rasmussen Konglig Maystetts tholder hersammestedzt paa Storøens kierches wegne steffentt effterschreffne for kierches kør och resterende koren thiende nemblig Mogens Førland for en koe, Amund Escheland for 2 kiør. Paa deris wegne møtte och suarede Haldoer Øffuer Escheland, och berettede Mogens Førland haffuer sin koe hos sig sielff, och haffuer betalt leye deraff till Amund i Groff. Amund Escheland haffuer leffueritt sine tuende kiør fra sig, den ene till Olle Rommetuett, och den anden till Berie Ness.

Paa Lauridtz Soellhougs wegne suarede och Haldoer Escheland at hand haffuer satt de toe kiør fra sig till Hans Soellhoug, den tridie er for rumb tid død aff kalffburd som Lauridtz wille beuise.

Joen Præsthoug møtte sielff och suarede at hand haffde den om steffentte koe hos sig, dog den var satt till hannem en liden kalff. Den halff tønde koren thiende loffuede Herr Peder paa hans vegne att schulle klar gjøre.

Johannes Lundemantzverch møtte och bekiende at hand haffde en kierchekoe hos sig. Den tønde koren thiende sagde hand att præsten haffde loffuett for hannem att wille chlar gjøre.

Haldoer *ibidem* møtte och berettede att den kierche koe som war wdtagett effter hans *sallig* fader, er nu hos Berie Ness, som der aff giffuer leye.

Lauridtz Thuett møtte paa hans *sallig* wer fader Peer Thuedz wegne, och suarede at daa hand for 6 aar siden wed døden aff gich, war baade fouget och schriffuer der at schulle registere. Men der bleff

- 71b indtett befunden. Hand formeentte sig iche der till att kunde suare effterdj hand aldrig saa kiørne.

De andre jndsteffentte møtte iche eller nogen paa deris wegne. Johannes Lundmandzverch och Joen Præsthoug loffuede de resterende 1 ½ tønde thiende koren med forderligste at wille betalle.

Hans Busch paa Welbiurdig Erich Ornings vegne steffentt Johannes Lundmantzwerch for 9 *march* gield.

Johannes møtte och gjorde benegtelse med opragtte fingre for retten dett att were betalt for mange aar siden. Som Hans Busch var med benøyet.

Jligemaade steffentt Knud Rommetuett for ½ tønde rug hand paa hans mattmoders wegne haffuer wdborgett.

Knud møtte meentte hand kunde dertil iche suare huilchett for billigtt eragtis att quinden steffnes som rugen haffuer nøtt och bekommett.

Hans Busch paa Johan Frimans vegne steffentt Jacob Eliassen raadtzman paa Thyssen

for 16 *Rixdaller* 1 *tønne* malt och 3 *mercher* homble, effter frembuiste och vnderteignede beuis, daterit Halsnøe Kloster den 1 May 1665 huor for hand alt hans godz och formue till vnderpantt stiller.

Men Jacob møtte iche eller nogen paa hans vegne. Beroer derfor till ny steffnemaall.

Anders Rollandssen steffentt Johannes Zachariassen Littlebøe och Otte Jsdall for tuende hatter en graa och 1 sortt hatt hans moder haffde leffueritt dennem i byen att schulle hiembføre, och de nu haffuer for kommet. Formeentte de nu burde att suare hannem der till och war dom begierende.

De møtte begge for retten och bekiende att haffue anamed hatterne i byen, och Anderses moder gaff dem till en pott øll for w-magen. Otte berettede att Johannes satte hatterne om

72a morgenen wden for døren innden hand bar $\frac{1}{2}$ *tønne* salt i baaden, och daa kom en tiuff och staall hatterne bortt.

Hans Busch wed retten till stod att haffue bødet Anders for den graa hatt 3 *Rixdaller*, den suartte hatt sagde Anders att haffue giffuet $2\frac{1}{2}$ *Rixdaller* for.

Herom er aff sagt att effterdj Johans och Otte begge bekiender att haffue anamett hatterne i byen aff Anderses moder, daa bøhr de och der till att suare, och dennem eller dedz werd igien forschaffe. Mens formedelst Johans haffde dem sidst i henderne och satte dem wd om døren hoer de schall were bortt staallet, daa bøhr hand der wdj att betalle dobbelt mere end Otte nemblig 16 *march* och Otte 8 *march* som til sammen er 4 *Rixdaller* och dett inden 14 dage wnder namb och vordering i deris godz och formue schaadesløs.

Hindrich Jacobsen klocher paa *Herr* Johan Bechmans vegne steffentt Arne Haauigen, Helle Grønaass, Johans Steensvog, Knud Nøtteland, Gabriell Allsuog, Hans Albrettssen i Nesse, Peer Habosta, Johans och Erich *ibidem*, Mogens Øchland, formedelst thiende aff deris laxse fang i neruerende aar, de iche till hannem har wilt ehrlegge, efftersom hand formeentte sig dertill lige saa uell som aff ald anden slags fisch att vere berettigett, och frembuiste en supplication till idtzige slotz lougens forwalter Hans Hanssen laugmand och Peder Hanssen raadmand, med deris suar paa att allmuen och andre i Findaass giæld vden vnder sleff schall giffue deris thridie partt thiende till presten effter recessen och ordinantzen. Huor effter Hindrich var dom begierende.

De jndsteffentte møtte och suarede att haffue giffuet deris thiende till slotted eller dennem som haffuer

72b hafft cancelers tilladelse den att anamme effter som ald laxse tiende aldtid aff arildz tid har lagt till Bergenhus, och *sallig Herr* Christen, *Herr* Johans formand den ingen tider haffuer bekommet. Ellers war dett dennem lige kiertt till huemb de den schulle ehr lege.

Aff scheedigett denne gang, att effterdj Hans *Exellentz Herr* Canceler som fischetienden imod en aarlig wisse pension till Hans *Maystett* laader oppeberge, och laxse tienden altid, ald har fult Bergenhus, och iche att haffue verett nogen seduane saadant till præsten att ehrlegge. Wed wj derfor iche imod ordinantzen och recessen *Herr* Jan den at kand till dømme, men hand sig endnu widre har at *supplicere* och for spørge, huorledes med laxse tienden serdellis schall forholdis, saa gaes daa vidre derom huis rett er.

Hinrich Jacobssen paa bemeltte *Herr* Jans vegne steffentt Hellie Steensvog for en hest hand er hannem schyldig och iche will ehrstatte.

Hellie møtte och berettede at schulle giffue *Herr* Jan en hest for wdferd for hans moder, huilchen hand haffuer førtt till *Herr* Jan och leffuerit i hans gaard, och bantt den i en schöttie och prestens pige Syneue fich ham it støche toug och bantt hesten med. Och siden haffde ham inde och gaff hannem mad, om hesten siden er bortt løbben eller for kommett formeentte hand der till iche att kunde suare.

Erich Hollme proffuede herom att hand var med och leffuerede hesten i Findaass præstegaard och *Herr* Jan var sielff vde och saæ paa dend, och Olle Kipper sad samme tid i løen.

73a Hindrich sagde att den hest som var paa prestegaarde, saa snartt den kom i marchen wd om gaarden løb den tilbage igien, men om dett var Hellies egen hest eller iche det widste hand iche.

Ehr aff sagtt att effterdj aff Hendrich Jacobssens egen ord fornemmis hesten att haffue werett paa præstegaarden, och siden der fra wnd kommen. Thj kan wj iche er agtte Hellie der till widre bør att suare, effterdj den var i *Herr* Jans aabiurdz, men hand for denne søgning frj were.

Albrett Castens lod læse sin supplicatz till comendanten paa Bergenhus om huis capere som vdi Bømmellhaffn kunde jnd komme och noget fientlig wille tentere, huorom er resolverit at dennem lige saa schall mod tages med land follchett, daterit Bergenhus dem 26 Septembris 1665.

Olle Hollme steffentt Ingebrichtt Andall formedelst en øg hand w-louglig haffuer tagett fra hannem.

Peer Berie proffuede herom, at hand gich op med Ingebrigt paa Andall, daa sagde hand see der er den øg som Olle Hollme merchte for mig.

Niels Thiong war steffentt till proff och møtte iche.

Willomb Hollme var steffentt. Haffde indtett at proffue.

Ingebrichtt suarede att den øg hand tog paa Jndre Berøens støell och march, var hans egen, hand haffde aldrig seett Olles øg.

Beroer till widre och bedre beuis.

Jndre Berøen och Ingebrichtt Andall lydelig for retten i fougden neruerelse fred liuste Berøens, sambtt Nøchling och Stachuigmarchen att ingen der vdi till nogen brug sig till fordrister entten schøtterie, schoughoug, gress beitte eller huad andet neffnis kand, dennem

73b nogen w-louglig hinder eller forfang att giøre wnder tilbørlig straff effter lougen.

Fougden Jffuer Knudssen steffentt Jacob Waarland for slagsmaall paa hans broder Ingebrichtt Andall, i itt brøllup.

De møtte begge for retten och klagede indtet paa huer andre, negted och bege at imellom dennem ingen slagsmaall er passerit.

Beroer derforre paa widnisbiurd och beuis.

Thygge Sørenssen paa *Herr* Nathanaell Madtzens wegne steffentt Størch Gaasland for 10 Rixdaller, Niels Settre for 6 Rixdaller 2 march, Karj Saxeid 2 march, Knud Nøtteland 1 ½ Rixdaller och 1 tønne koren, Lauritz i Geittung 3 ½ march, Peer Geittung 4 march, Hellie Sorttland 2 Rixdaller 4 ½ march, Christoffer Siøuld 1 Rixdaller, Jacob Saxeid 1 Rixdaller, Sylfest Hille ½ tønne koren, Jndre Eritzland 2 Rixdaller, Wie Hidschen 1 Rixdaller, Arne Meehus 4 Rixdaller med rentte i sex aar, Rasmus Sorttland 1 wett mell.

De jndsteffentte møtte och vare endell gielden gestendig och en partt berettede at de haffde betalt. Men Tygge war dom begierende.

Aff sagtt att de jndsteffentte saa mange gielden ere gestendig bør betalle inden 14 dage vnder namb i deris boe och godz effter lougen. Men Lars och Peer Gettung, sambtt Sylfest Hille, Jndre Eritzland och Rasmus Sorttland som gielden negtter, at lougwerge sig sielff tride eller betalle effter som *forschreffuett* staar.

Hans Hidschen paa Karj Breches vegne steffentt Thøris Vhren paa hans quindis vegne for 5 slette daller giæld.

- 74a Rasmus Sorttland møtte och berettede at hun war en fattig quinde daa Tøris fich hinde och eyede indtett, formeentte hand burde iche att suare till hans formanzt giæld, ellers kunde hand iche negtte gielden. Effterdj gielden iche benegttis, derfor aff siges Thøris i Vhren bøhr den betalle inden 14 dage vnder namb i hans boe effter lougen.

Sambtlig allmuen i Storøens kierce sogen bleff anbefallitt och paalagtt effter lougen och Konglig forordninger att holde den store bro wed kierchen som er i allmindelig wey, wed heffd och lige, och den nu i till stundende for aar at forferdige och gandsche aff ny opbøge efftersom den aldellis er for raadnit och w-døgtig. Huor till huer løb smør eller 2 huder i *bemelte* kierce sogen bleff paa lagtt at wdgiffue 20 schilling, som allmuen nu i midfaste, till kierce wergen Anders Rasmussen Konglig *Maystetts* tholder *hersammestedtzt*, schall ehrlege, effter som hand haffuer loffuett, dermed, saauell som wed egen, och andre gottfollches hielp och tilleg, broen som den bør att were, att will lade opbøge.

Anno 1665 den 15 Novembris weret forsamblede paa Søreid i Opdalls *schibbrede* med *effterschreffne* sex laugrettes mend som retten betiente nembliq Johannes Theigland, Jsach Øffredallen, wnge Johanes Theigland, Mortten Helland, Olle Meuatten och Anders Støelle.

Frembkomb for retten prouisten Herr Abrahambs quinde Anne Pedersdatter paa den ene och Johans Borgen paa den anden side, domb att anhøre wdinden den for sex wger op tagen sag om Borgen.

- 74b Daa er derom saaledis for rette aff sagtt att effterdj prouisten Herr Abraham Jørgenssen in Anno 1654 den 23 Janvary har sted och fest Johannes Colbenssen den jord Borgen att niude i hans liffs tid, och siden in Anno 1663 den 9 Martj hannem schrifftelig beuillgett och till sted att fløtte der fra till sin egen jord Andersland, och Borgen ved Lauritz Bottelssen som raadzmand nogen stund och saa lennge de derom kunde foræhnis at laade bruge. For huilchen tid saauell som till forne prouisten wdj sitt schrifftelig jndleg daterit Thyssnes den 6 Martj 1664, giffuer hannem slig loff att Johannes Borgen haffuer fra den tid hand leyede den gaard, i tide och betimelig betalt sin rettighed, och ellers veret hørig och lydlig som en lejlending effter lougen bør att giøre, saa hand i det fald indtett paa hannem haffuer att klage. Jche dismindre jndfører hand dog w-rimelig imod hans egen beuillings sedell Johannes Borgen sin leye jord att haffue forlatt, och att hand dermed har giffuen till kiende at kunde vere hiolpen wden Borgen. Och setter i rette om iche Olle Nielsen som beretter att haffue rødebolls rett till gaarden och haffuer tientt well vnder militien, bør till gaarden forfremmis, och derpaa daa endelig domb begiertt. Huilchen domb saa som den paa Norgis loug och Johannes Borgens bøxell sedell war funderit prouisten dog, retten till wanære, w-agtid har imod gaatt, och w-sømmeligen

- tuertt imod sin egen førige vdgiffuen haand och segell fra bœxellet Johannes jorden den 2 April 1664 och till Olle Nielssen som sig strax derpaa med fæ och queg har indførtt, och imod loug och domb sig den med brug till holt. Først till den 11 Octobris om høsten, att sagen effter Olles och prouistens jndsteffnelse for offuer
- 75a dommeren *wel wise Herr* laugmand war wdj rette huor *Herr* Abraham (wigende fra actionen om den rødebolls rett) endelig har vrgerit Johans Borgen jorden att haffue forlatt och opsagtt och dett med sin egen store æd i hans schriffelig jndleg wnderstaar att bekreffte, j forhaabning om slett ingen prouff war (siger hand) hans ord att schulle staa for fulde for en bondis *etcetera*.
 Huilchen lejlighed *wel wise Herr* laugmand da saaledis haffuer befunden att Johannes Borgens afffløttelse med *Herr* Abrahambs minde scheid war, och der fore hannem bemel^tte sin leyede gaard igien at till fløtte och sielff at beside till dømmer, som samme hans *wel wise* welbeseiglede dombs definition ydermere formelder. Huorpaa *Konglig* *Maystetts* fougett Jffuer Knudssen den 23 Novembris nest effter, haffuer teignet och anbefallit Olle Nielssen gaarden igien for Johannes Colbenssen effter *Herr* laugmandz domb at enttuige och rødelig giøre, och sig med den jndhøstede auffell iche at befatte. Huilchet dog alt indtett haffuer frugted. Men hand der tuertt imod, stoellendis paa prouistens bœxel sedell, endaa frembdellis forbleffuen, sitt fæ och queg i sengeboden jndsett, huor dett om wintren daa hussemaade bleff holden er seett och befunden, bemegtiget sig till dessen wnderhold aff jndhøstningen och jordens grøde. Huor offuer den fattige mand Johannes Borgen nu klagelig beretter, en stoer deell aff hans egen anmarch och creatur wed hunger om vaaren at vere død och om kommen hannem till største forderff och och[!] schaade. Bemel^tte fattige mand
- 75b endaa widre thrette och om kostning at paa føre, har prouisten atter wed ny vdtagen steffning till den 21 *January* 1665 paa aastedet endeell vidnisbiurd om gaardens opsigelse indsteffentt, och daa tillige med, bagpaa och effter laugmandens dom protesterit Olle Nielsen effter hans v-lougelig bœxell sedell i det ringeste at burde niude den halffue partt till brugs. Huilchen leilighed och indsteffentte widnisbiurd daa effter forhør i ingen maade bleff befunden saa fuldkommen eller krafftig, att Johannes Borgen noget for Olle Nielssen aff hans leyegaard med rette burde att jndrømme. Men hand daa thridie gang till dømbtt den att niude och beholde, och for slig till talle frj were.
 Endelig till offuerflod den fattige mand vidre at tribulere indsteffnis hand endnu formedelst samme gaardz affgaaende landschyld och rettighedzpligtt for Anno 1664 hand thraadzagtigen forholder. Huorom Pouell Villhellmb dog nu for retten till staar at prouisten iche kand benegtte Johannes Borgen joe haffuer bødet hannem landschylden till in octobrj samme aar paa alterit i Opdalls kierche. Men hand daa aarsagede sig den att anamme. Och dedz w-anseet alligeuell wrangelig protesterer och formeener Johans Borgen for landschyldens forhold, saa och for it huses aff førsell aff gaarden, sitt leyemaall at schall haffue forbrutt och derpaa nu dom begierer. Saa endog Johans Borgen prouisten for dett aar, ingen landschyld var pligtig, effterdj hand imod sin egen haand och sex mendz domb hannem jorden w-lougelig haffuer fra fest, till en person som sig
- 76a derpaa med brug ut supra har ind førtt.
 Intrim fornemmis dog hand landschylden i rette tide har frembbøden som prouisten iche ville anamme, och endnu ydermere den med tridiebœxellen her i retten optelt som och iche er bleffuen wedtagett.
 Wed wj der fore prouistens w-billige i rettesettelse iche at føllge. Men endnu for rette aff siger Johannes Borgen sin gaard effter lougen och hans bœxell sedells jndhold v-behindritt at bør niude hans lifftid, och derforwden frj till gang att haffue prouisten

for w-rimelig thrette paa bragtte om kostning och schaadeslidelse at søge. Huilchet naar derom rigtig forteignelse jndgiffuis, schall der worde paa kientt huis forsuarliggt och rett er.

Dett hus belangende som prouisten i hans schrifftelig jndleg daterit Tyssnes den 21 Octobris 1664 kalder dett beste paa gaarden war, och at det haffde staatt der i fire mandz tid for Johannes derom widner hans nu egen jndsteffente proff att dett war well 7 allen langtt, och at Johanses neste formand Bottell Borgen for mere end 30 aar bød proustens sallig quinde betalling derfor daa hun wille haffue aff førtt det till itt lidet setterhus. Men efftersom fornemmis en husmand det paa øde tofft haffde op bøggt och iboede som for sine misgierninger siden er bleffuen affliffuet, kand wj derfore wden hiemmell och anden beuis, iche magtte prouisten dermed nogett haffuer at schaffe, men fougden det paa Hans *Maystetts* wegne (om dett ellers nogett er werdig) at søge och paa talle.

Anno 1665 den 28 Novembris weret forsamlede paa Eidtzuog i Fiære *schibbrede* effter louglig anfordring
76b med effterschreffne lougrettis mend som retten betiente nemblig Giermund Mølster, Knud Qualluog, Peer Eidtzuog, Hans Strømøen, Suend Ljer, Ingebricht Egeland, Knud Ouge, Olle Strømøen, Thoer Enstauold, Andoer Ouge, Dauitt Vlffueragger och Wie Wallenn.

Frembkomb for retten effter sehniste opsettelse Ingebrichtt Øchland, tillige med Jens Anderssen som partter imod huer andre effter førige tilltalle om den jordepartt i Axdall.

Och fremb eschett Ingebrichtt effterschreffne proff deris sandhed att forklare och tillstaa om det kiøb med Olle Guldbandsen paa den jordepartt i Axdall i *Fieldberg schibbrede*.

Wie Wallen effter afflagde bogereed med op ragtte fingre proffuede och bekiende att hand war med Ingebrichtt Øchland hos Olle Guldbandsen som daa boede paa Meelland paa Bremnæss, daa saæ hand att Ingebrichtt leffueritt hannem 24 *Rixdaller* in specie som Wie sielff optelte, och haffde Olle till forne bekommett 4 *Rixdaller* (daa hand tilbød Ingebrichtt som odellsmand samme jordepartt i Axdall hand haffde arffuett effter hans wærfader Jacob Sunde) och daa loffuede Ingebrichtt at hand schulle komme till Olle igien om 14 dage med flere penngene, och war de derom wener och well forligtte. Och daa var iche godtzet affwentt till *Herr Anders* eller nogen anden den tid.

Dauitt Wlluer-agger proffuede effter aff lagde boger æd, att hand war med Ingebrichtt Øchland vngefer 14 dage effter at Wie haffde telt Olle Guldbandsen de 24 *Rixdaller* till paa Meelland, och daa haffde hand 50 *Rixdaller* med sig, huor iblantt war de 24 *Rixdaller* som Olle igien till Ingebrichtt
77a haffde tilbagesentt, och som de kom paa gaarden war Olle Guldbandsen iche hiemme, men kom dog om sider, daa talde Dauitt samme 50 *Rixdaller* op i hatten, och Ingebrichtt bad att hand schulle tage penngene effter deris schieldord, huor wdj Olle Guldbandsen weigrede sig. Sagde daa att haffde affwentt godtzet i Axdall, men neffente iche till huemb, och med dett samme dreff hand bortt ad marchen, och Ingebrichtt gich till søess. Men efftersom ingen wilde anamme penngene daa tog Dauitt dennem och førde dem hiemb med sig huor de war till om høsten, at hand dennem daa igien till Ingebrichttz quinde paa Øchland offuer leffuerede.
Olle Strømøen som en odellsmand till samme godz berettede for retten att hans fader som arffuede beme/te jordepartt Ingebrichtt nu eyer i Axdall effter Peer Førde. Solde

dett igen till Pouell Bue som var Ingebrichtt wærfader, och jndbyrdis tuende brødre. Den anden partt, nu paatallis arffuede Olle Guldbrandssen effter sin wærfader Jacob Sunde, som och var Peer Førdis sønn.

Och satte Ingebrichtt wdj rette och formeentte at hand som odellsmand burde vere nermere till godtzett att føllge och jndløse end Jens Anderssen effterdj hand haffde dett kiøbt førend Herr Anders fich dett till mageschiffte, och derpaa dom begierede.

Jens Anderssen her imod jndgaff Johannes Boxnesses schrifftelig protest at hand som haffuer Olle Guldbrandsens quinde søster formeener sig att vere nermere odells mand end Ingebrichtt, och der fore med den partt i Røruig will were benøyett, daterit Boxsness den 25 Novembris 1665 wnder bemelte Johanses zignett. Som for retten bleff op læst.

77b Ellers formeentte Jens som till forn at hand som mest eigende bør vere bøxell raadig *etcetera*.

Herom er saaledis for rette dømbtt och affsagt att efftersom Jens Anderssen i den gaard Axdall eyer och tillkommer 1 løb smør, och halffembte spand sex marcher koren, huor aff hand den halffue løb aff Welbiurdig Axell Sehestedz fuldmegtig och resten aff sin egen fader till forhandellitt haffuer, och derfor nu som største laadzeiger prætenderer att bør were bøxell raadig for bondepartten, som er ½ løb smør ½ hud.

Ingebrichtt Øchland herimod beuiser, att hand med sin suoger Olle Guldbrandsen paa deris høstruers wegne till sammen haffuer arffuett i bemelte Axdall 1 løb smør ½ hud och 4 ½ spand sex marcher koren som er den største lod i ald gaarden, och haffuer fult bøxell aff arildtzid. Om huilchen sin suogers partt hand med hannem som odellsmand er geraadet wdj kiøb, och hannem endeell penge och god betalling, derpaa offuerleffueritt, dedz w-ehragted har bemelte Olle Guldbrandssen dog imod sluttede kiøb med Ingebrichtt Øchland samme jordepartt siden till Herr Anders i Fieldberg imod andett giffuett godz i Røruig offuerdragett som bemelte hæderlige mand nu igien till sin søn Jens Anderssen solt och affstandett haffuer, och hand nu med will gjøre sig mest eigende och fra winde Ingebrichtt bøxellen aff sitt med dett som er hans eget odell.

Thj kand wj iche ehragtte dermed i nogen louglig maade att were omgangett, eller schiøne at Olle Guldbrandssen magtt haffuer att mageschiffte dett godz med een, hand tillforen

78a haffuer solt en anden som dertill rett odells mand ehr. Och derfor nu for rette aff siger att Ingebrichtt Øchland iche allene bør niude bøxellen aff sitt, men end och som en sand odells mand om iche nermere ehr, magtt och rett haffue den anden partt hand eyer første kiøb wdj fra Jens Anderssen att jndløse, naar dennem løster, och førend der heffd paa falder effter loughen.

Fougden Jffuer Knudssen steffentt den aff rømbtte Mogens Tollachssen Biellandz quinde Gurj Ollsdatter till proff och vidnisbiurd att anhøre om dett drab bemelte hindis mand i sommer haffuer begaett paa Thorchild Tuettelj.

Och møtte paa Gurens wegne hindis aff rømbtte mandz fader, Thollach Olssen Bielland, paa den ene och sallig Thorchild Tuetteljs enche Anne Niels datter paa den anden side, i huis bj vessen de jndsteffentte widnis biurd herom saaledis huer for sig haffuer proffuett effter att de først bleff tillholdt att sige deris sandhed, och derpaa med opragtte fingre gjorde deris æd.

Och fremb komb først Ellend Knudssen nu boende wed Aaruig saug, proffuede och bekiende att hand med endeell andre war paa Bue nu i sehniste slaatte tid till Dagne, daa om natten strax offuer mindnattzbøll laa hand och soff i benchen daa hørde hand itt slag eller smeld aff itt øll støb huor wed hand waagnede, daa sad Thorchild Tuettelj

som falt, och Mogens Bielland med bordet huer paa sin side, Torchild haffde støbbett i haanden och sagde du rambte mig iche, jeg fich der indtett aff. Wj kand derfor were wenner och well for ligtt.

Daa lagde Ellend sig ned igien, och nogen stund der effter hørde hand Torchild sige kand dett iche vere bedre, saa lad staa till for en dieffell, och i dett samme tog Thorchild en borisch och slog till Mogens med, daa gich Ellend fremb och wilde aff styre, och Torchild slog till Mogens med sin neffue, och i dett samme reiste Mogens sig op och strax søgte paa døren, men daa de ware i haab holt hand Mogens offuer hans venster haand men den høyre saæ hand indtitt till. Daa Mons war vde tog Thorchild sig wnder ørett och spurde huem dett war som bløde, i dett samme gaff hand sig fremb paa golffuett, och daa strax falt paa sine knæ, och bad Gud bedre sine smaa børen och flere ord hørde hand iche. En halff time der effter war hand død. Daa saa hand at hand haffde faatt it sting aff en kniff i hans venster axell och ned i hallsenn. Widre herom widste hand iche.

Joen Gunderssen Hinderlj iligemaade proffuede att hand war med paa Bue till Dagne 8 dage for Larssøche sidstforleden. Daa som hand om natten wed midnadbøll sad wed bordett fornamb hand att itt øllstøb small i wegen och Torchild Tuettelj tog støbbet i haanden och sagde, ieg fich ingen schaade deraff, vj will were gode venner for dette, och ragtte huer andre sine hender, och Torchild lagde den anden hans haand offuenpaa till. Noget lidet der effter saæ Joen en borisch tinrett[?] paa bordett, och siuntis hannem att Thorchild tog effterden. Daa hørde hand at der løb noget, huor till hand sagde dreng spill iche drichett. Daa war Mogens bortte och fra bordett. I dett samme reiste Torchild sig op

79a och steg framb offuer bordett till Gunder schaffer och sagde o Mons du har suegett imig mitt lifff aff, och bad dem att schulle stille blodett. Nogen liden tid der effter falt hand paa gulffuett, och bad Gud schulle anamme hans siell och klagede sig for sin quinde och smaa børen. Døde saa strax en halff time der effter.

Olle Peersen Lochne och Torchild Olssen Hoffde som och och samme tid hos war proffuede de sielff samme ord som Joen Hinderlj. Och erchlerede de dennem alle trej, att de huerchen saæ daa hand fich stinget eller fornamb daa Mogens aff løb, førend hand alt war bortte.

Den dødis enche Anne Nielsdatter tillstod for retten iche att wilde staa Mogens effter lifffuett, naar hand eller hans wenner wilde det med hinde aff talle. Huilchet hun alt indschød till danmenz gode schiøn.

Hans fader Tollach Bielland ehrbød att wille hielpe hinde noget till rette med jord windingen indtill Mogens sielff kunde komme till stede, och anden raad haffde hand iche till.

Beroer indtill widre effterdj Anne ingen domb nu var begierendis. Och fougden jmidellertid paa Hans *Maystetts* wegne at laade den aff rømbtes boe och formue registre som tilbørligtt.

Anno 1665 den 15 Decembris till itt allmindelig restantz och sage thing som holtis paa Ouchland i Opdalls *schibbrede*. Neruerende *Konglig Maystetts* fougett Jffuer Knudssen, boende lehnsmanden Olle Søreid, sambtt effterschreffne laugrettismend som retten betientte, nemblig Anders Støelle, Johannes Høffuischland, Olle Epland, Niels i Giouog, Rasmus Drange, Anders Hucheferd, Jsach Øffreda[II]

79b Sambson Wæ, Gunder Flyffenswer, Michell Opdall, Anders Reisemb och Thosten Hegland; med flere *etcetera*.

Fremb kom for retten Rasmus Ingebrichttssen vdj fuldmagtt paa Peder Hanssens

vegne och indlaugde en schrifftelig slodz citation offuer Olle Johanssen Øffrelunde formedelst tuende aars rettighed aff hans brugende jordepartt hand nachlassige med jndesider. Formeente derforre sin leyede jord att burde haffue forbrutt, med vidre steffningens indhold for retten oplæst, daterit Bergenhus den 27 Novembris sidstforleden som 30 dito for hannem befanttis louglig att were lest och forkyntt.

Men bemelte Olle Lunde møtte iche, effter paa raabelse eller nogen paa hans wegne. Meenige allmue suarede att hand er en fattig mand och eyer inted att bøde med i nogen maade.

Beroer till ny steffnemaall till første ting; och hand att giffue Peder Hanssen kost och thæring.

Erschinede for retten *Konglig Maystetts* tholder och thiendetager Anders Rasmussen och effter foregaaende louglig steffnemaall fremb eschett Hans Haaland till for klaring om hans huggen last.

Hans møtte, och bekiende at haffue huget it hundre raffter i forleden aar, mere end hand haffde laadet sig kortte hos schippren, huorom hand gjorde sin æd. Raffterne fich hand 3 *march* for.

Anders Støelle gjorde benegtelse att hand iche har solt nogen baader till fremmede paa 3 aars tid.

Johannes, Chlemmed och Anders Hombleurig, Madtz Weuatten, Amund Kattenes, Thosten Hegland, gjorde alle deris æd paa med op ragte fingre att de iche har huget mere thømmer till schibene, end huis de daa

80a haffde betalt thienden aff.

Siffuer Eritzuer bekiende at haffue sielff anden bøgt en liden baad i fior och fich 8 *march* derfor.

Willadz Eritzuehrs quinde møtte och bekiende att hindes mand solde en baad for 2 *Rixdaller*.

Niels i Giuog gjorde æd paa att hand iche har solt mere end huis tienden war betalt aff.

Rasmus och Pouell *ibidem* gjorde æd paa at de i forleden aaringer indtett haffuer huggett.

Anders Rasmussen begierede dom paa det w-angiffuede.

Er derfor affsagt att *forschreffne* tuende baaders halffue werd saauellsom Hans Haalanz raffter, bøhr effter forordningen att were forbrutt efftersom de thienden deraff ey i tilbørlig tid har enttrigtiget eller klargiortt.

Præsenterit for retten *Welbiurdig* Loduig Rosenkranzis thiener Suening Nielsen, och offentlig till spurde meenige mand, om dett dennem iche alle witterlig anlangende den gaard Malchenes, liggendis wdj Thyssnes sogen, som welbemelte hans *Welbiurdige* hosbonde effter hans frues sallige forældre arffuett haffuer, och *sallig Welbiurdig* Offe Dall till *sallig Welbiurdig* Axell Mouatt aff handlet haffuer. Om bemelte *Welbiurdig* Offe Dall den wdj hans leffuende liffue, och jndtill bemelte Axell Mouatt den aff hannem bekom, iche saasom en frj adellige sædegaard brugte, och sielffuer holte hus paa, saaledis att *Welbiurdig* Axell Mouatt *forschreffne* gaard Malchenes ey først haffuer optagen till en adellig sædegaard, mens saaledis bleff brugtt aff *forschreffne* *Welbiurdig* Offe Dall førend *Velbiurdig* Axell Mouatt den nogen tid becomb.

Huor paa bleff giffuett till giensuar att ingen

80b aff dennem andett widste, eller hørtt haffuer end *forschreffne* gaard Mallchenes jo aff *Welbiurdig* Offe Dall saasom en frj adelig sædegaard att vere brugt och sielff beuonet, och den saaledis till *Welbiurdig* Axell Mouatt at haffue aff handellitt.

Jligemaade till spurde Suening offentlig, meenige mand och thing allmue, om dett var dennem iche alle witterligtt, att den gaard Hoffland liggendis i Onerimbs sogen som velbeme~~lte~~ Loduig Rosenkrantz nu sielff bruger och paa boer, och aff hans Welbiurdighedz frues <salige forældre Welbiurdig Axell Mouatt och fru> Karen Bilt, vdj deris leffuende liffue, och indtill deris dødsdag wdj nogle och 30 aar haffuer veritt bevohnett saa som en adelige sædegaard. Disligeste lang tid tillforen, och for tredsentz tiuffue aar siden haffuer verett saaledis bevohnet och brugt aff Welbyrdig Anders Mouatt, och frue Ellsse Trundtzdatter vdj deris leffuende liffue. Huorpaa bleff giffuen till giensuar, att ingen aff dennem andet ved eller hørtt haffuer, end *forschreffne* gaard Hoffland vdj velbeme~~lte~~ Welbiurdige follchis tid och offuer thredtzinstiuffue aar siden och saa lenge de kunde mindis jo haffuer weret en adelig sædegaard, och bod adellspersonner derpaa.

Suening Nielssen paa hans Welbiurdige hosbontz wegne steffentt Hans Peerssen paa Store Gierisuig raadzmannd formedelst begaaede leyermaall med hans thieniste pige Karen Ollsdatter i hans enche sæde. Formeentte att efftersom de ere nogett sleggt i haab, de der derfore burde lide och straffis som vedbøhr.

Bemelte quindfollch møtte med samme sitt

81a aufflee w-æchtte barnn paa armen, och bekiende at daa hun tientte *forschreffne* Hans Peerssen paa Gierisuig i forleden aar, fiortten dage for juell, daa haffde hand sin omgengelsse och legemblig beblandelse med hinde i hans egett hus, dog dett war scheed 2 eller 3 gange till foren wdj stuen. Hindis baren haffuer hun fød paa Øffre Hombleuig 14 dage for Michelsmiss sidstforleden, och der till sagde att Hans war fader och dett hørde hannem till, hun vidste ingen anden. Deris sleggt schab belangende derom berettede hun att hindis bestemoder wed naffn Karj Rasmusdatter war søster till Hansses bestefader som hede Christoffer Hoffland. Dog hun widste det iche rett till wisse.

Hans Giersuig møtte och aldellis fra gich och høylig benegted att hand aldrig er hindis barnefader, men hand kunde dog iche negtte jo at haffue hafft omgengelse med hinde. Ellers sagde hand hun haffde holt it w-schicheligt hus i hans frauereelse med andre som hans mongott haffuer wddruchett, huorom dog nu ingen widre forklaring bleff fremb boren.

For prouistens quinde haffde hun bekientt i sommer att den nordfahrer som tientte paa Thyssnes, och siden affdrog, var hindis barne fader; huortill Karen suarede att Hans haffde kommet hinde dertill. Om schyldschaben bekiende Hans iche att wide anden bescheed end før er sagtt.

Hans loffuede att wille were i sitt herschabs minde. Om deris forseelse for sleggt schabett schyld var Svening (forinden bedre oplyssning) denne gang ingen domb begierendis.

Neruerende thing allmue ware gestendig att *forschreffne* quindfollch er aldellis fattig, och eyer iche mere eller widre, end huis hun nu staar wdj.

81b Frembkomb for retten Haldoer Wermundssen Myren aff Løffaldstrand i Quindherrit, och klagede att hans paa boende gaardz huse stue och floer med der vdj endeell queg och boe haffue nu ved sehniste Kyndelsmøsstid wed den schaadelig ildebrand att vere aff gangen, och i asche ned lagtt.

Och derom till beuisning fremblagde sin sogneprest Herr Hans Taraldssens schrifftelig sedell; och der hos frembeschett trende aff sine naboer Madz Ness, Mattis Sedberg och Peer Meell som det samme och till stod, saa i sandhed att were.

Och war Haldoer herom itt thingsvidne begierende.

[Folio 82-90 er blanke. Folio 102 er limt inn mellom folio 80 og 81 -- den er likeeins blank. Såleis vantar folio 91-101 og etter opplysningar gjevne på den siste sida, vantar likeeins folio 103-108. Alle desse folioane har etter alt å døma vore blanke.]

[på framsida av siste blad; utan folionummer]

Vdj denne protocoll findis jt hundrede och otte numererede blader, huorudj sorenschriffueren offuer Sundhorlehn Poffuel Trolssen rigtigen haffuer at indschriffue, alt huis som for retten passerer hans bestilling wedkomende vdj neruerende aar, saasom hand agter at ansuare. Actum Bergenhus dend 12 Januarj 1665.

Vdj Hans Exellentz Herr Cancelers fraauerelse
j slodzlougen befuldmegtigt

[restar av eit lakksegl]

Hans Hanssen

Peder Hanssen
Egenhaand